

Ειδική έκθεση

Εποπτεία του πιστωτικού κινδύνου των τραπεζών από την ΕΕ

Η ΕΚΤ ενέτεινε τις προσπάθειές της, χρειάζεται ωστόσο να γίνουν περισσότερα για να αυξηθεί η βεβαιότητα ότι η διαχείριση και η κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου είναι αποτελεσματικές

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Περιεχόμενα

	Σημείο
Σύνοψη	I-XII
Εισαγωγή	01-15
Προληπτική εποπτεία των τραπεζών από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα	01-09
Πιστωτικός κίνδυνος και μη εξυπηρετούμενα δάνεια στην ΕΕ	10-15
Εμβέλεια και τρόπος προσέγγισης του ελέγχου	16-22
Παρατηρήσεις	23-104
Οι αξιολογήσεις του πιστωτικού κινδύνου που πραγματοποιεί η ΕΚΤ είναι επαρκούς ποιότητας, ωστόσο αυτή δεν χρησιμοποιεί αποτελεσματικά τα εργαλεία της για τη διασφάλιση της άρτιας διαχείρισης και κάλυψης του πιστωτικού κινδύνου	23-76
Οι εποπτικές αξιολογήσεις της ΕΚΤ σχετικά με τον πιστωτικό κίνδυνο των τραπεζών παρουσιάζουν ορισμένες αδυναμίες, αλλά είναι γενικά επαρκούς ποιότητας	26-36
Η κατανομή του προσωπικού συμβαδίζει με τους εντοπιζόμενους κινδύνους, ωστόσο οι ελλείψεις δεν έχουν αντιμετωπιστεί ακόμη	37-47
Οι διαδικασίες διαβούλευσης και έγκρισης της ΕΚΤ είναι διεξοδικές, αλλά δεν ευνοούν την έγκαιρη κοινοποίηση της απόφασης ΔΕΕΑ στις τράπεζες	48-52
Η ΕΚΤ δεν χρησιμοποιεί αποτελεσματικά τα εργαλεία της για να διασφαλίσει ότι ο πιστωτικός κίνδυνος καλύπτεται πλήρως από πρόσθετα κεφάλαια	53-70
Η ΕΚΤ δεν χρησιμοποιεί αποτελεσματικά τις εποπτικές εξουσίες της ώστε να επιβάλλει στις τράπεζες να διαχειρίζονται καλύτερα τον πιστωτικό κίνδυνο	71-76
Η ΕΚΤ ενέτεινε τις προσπάθειές της για την αντιμετώπιση των ανησυχιών που προκαλούν από άποψη προληπτικής εποπτείας τα παλαιά ΜΕΔ, χωρίς να αξιοποιεί με τον καλύτερο τρόπο τα εργαλεία που έχει στη διάθεσή της	77-104

Συμπεράσματα και συστάσεις

105-121

Παράρτημα

Παράρτημα Ι – Μεταπαρακολούθηση της ειδικής έκθεσης 29/2016, με τίτλο «Ενιαίος εποπτικός μηχανισμός - Καλό ξεκίνημα, αλλά απαιτούνται περαιτέρω βελτιώσεις»

Συνομογραφίες

Γλωσσάριο

Απαντήσεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας

Χρονογραμμή

Κλιμάκιο ελέγχου

Σύνοψη

I Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), σε στενή συνεργασία με τις εθνικές εποπτικές αρχές, έχει υπό την άμεση εποπτεία της περίπου 110 σημαντικές τράπεζες από τα 21 συμμετέχοντα κράτη μέλη της τραπεζικής ένωσης. Πρόκειται για τον γνωστό ως Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό, ο οποίος δημιουργήθηκε το 2014.

II Οι εποπτικές αρχές εκτιμούν τους κινδύνους που αντιμετωπίζουν οι τράπεζες (όπως ο πιστωτικός κίνδυνος και οι κίνδυνοι που σχετίζονται με τη διακυβέρνηση, τη ρευστότητα και το επιχειρηματικό μοντέλο) στο πλαίσιο ετήσιας διαδικασίας και ελέγχουν αν οι τράπεζες είναι κατάλληλα εξοπλισμένες για την ορθή διαχείριση των εν λόγω κινδύνων. Οι εκροές της διαδικασίας είναι μια επίσημη αξιολόγηση κινδύνου και οι ετήσιες εποπτικές αποφάσεις. Στο πλαίσιο αυτών επιβάλλονται είτε πρόσθετες κεφαλαιακές απαιτήσεις στις τράπεζες (οι αποκαλούμενες απαιτήσεις του πυλώνα 2) πέραν των ελάχιστων κανονιστικών απαιτήσεων (οι αποκαλούμενες απαιτήσεις του πυλώνα 1) για την κάλυψη των κινδύνων που δεν καλύπτονται από τον πυλώνα 1, είτε εποπτικά μέτρα που διασφαλίζουν ότι οι τράπεζες προβαίνουν σε διορθωτικές κινήσεις για τη βελτίωση της διαχείρισης και του ελέγχου των κινδύνων τους, ή και τα δύο.

III Μια βασική πηγή κινδύνου για τις τράπεζες στο πλαίσιο της προληπτικής εποπτείας είναι ο πιστωτικός κίνδυνος και συγκεκριμένα οι δανειολήπτες που δεν αποπληρώνουν τα δάνειά τους, τα οποία στη συνέχεια καθίστανται μη εξυπηρετούμενα. Η έλλειψη κεφαλαίων μπορεί να απειλήσει τη βιωσιμότητα των τραπεζών, όπως φάνηκε από προηγούμενες κρίσεις. Πρόσφατα, η ΕΚΤ επισήμανε ότι το μέλλον δεν προδιαγράφεται ευοίωνα για τις τράπεζες, εν μέσω της επιδείνωσης των οικονομικών προοπτικών και του αυξανόμενου πιστωτικού κινδύνου.

IV Ζωτικής σημασίας για τη βιωσιμότητα των τραπεζών είναι η ΕΚΤ να μεριμνά όχι μόνο για την άρτια διαχείριση και κάλυψη των πιστωτικών κινδύνων, αλλά και για την έγκαιρη ταυτοποίηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων και τον σχηματισμό σχετικών προβλέψεων από τις τράπεζες. Λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία της εμπιστοσύνης στον τραπεζικό τομέα και της ενημέρωσης των ενδιαφερόμενων μερών, αποφασίσαμε να διενεργήσουμε τον εν προκειμένω έλεγχο, στο πλαίσιο του οποίου εξετάσαμε κατά πόσον η προσέγγιση της ΕΚΤ όσον αφορά την εποπτεία των πιστωτικών κινδύνων στις τράπεζες και τη διευθέτηση παλαιών μη εξυπηρετούμενων δανείων (δάνεια που χαρακτηρίστηκαν έτσι πριν από τον Απρίλιο του 2018) ήταν αποτελεσματική από άποψη διαχείρισης. Εστιάσαμε στη δράση της ΕΚΤ κατά τον εποπτικό κύκλο του 2021, και εξετάσαμε δείγμα 10 τραπεζών, οι οποίες είχαν

αποδεδειγμένα αντιμετωπίσει προκλήσεις όσον αφορά τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια.

V Το γενικό συμπέρασμά μας είναι ότι η ΕΚΤ ενέτεινε τις προσπάθειές της για την εποπτεία του πιστωτικού κινδύνου των τραπεζών, και ιδίως των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Ωστόσο, πρέπει να καταβληθούν περισσότερες προσπάθειες, ώστε αυτή να είναι σε θέση να αποκομίζει μεγαλύτερη βεβαιότητα ότι η διαχείριση και η κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου είναι οι δέουσες.

VI Με εξαίρεση ορισμένες αδυναμίες, οι αξιολογήσεις του **επιπέδου πιστωτικού κινδύνου και του περιβάλλοντος ελέγχου** των τραπεζών στο δείγμα μας ήταν επαρκούς ποιότητας ενώ τα εργαλεία συγκριτικής αξιολόγησης χρησιμοποιούνταν ορθά. Ωστόσο, στο πλαίσιο της διαδικασίας εποπτικού ελέγχου και αξιολόγησης, η ΕΚΤ δεν χρησιμοποίησε με αποδοτικό τρόπο τα εργαλεία και τις εποπτικές εξουσίες που είχε στη διάθεσή της για να εξασφαλίζει την κατάλληλη κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου.

VII Η μεθοδολογία, που εφαρμόστηκε για πρώτη φορά μόλις το 2021, για τον καθορισμό των πρόσθετων κεφαλαιακών απαιτήσεων (πυλώνας 2) που επρόκειτο να επιβάλει η ΕΚΤ ως εποπτική αρχή δεν παρείχε διασφάλιση ότι οι διάφοροι επιμέρους κίνδυνοι των τραπεζών καλύπτονταν δεόντως. Επιπλέον, η ΕΚΤ δεν εφάρμοσε με συνέπεια τη μεθοδολογία της: δεν επέβαλλε αναλογικά υψηλότερες απαιτήσεις του πυλώνα 2 όταν το επίπεδο των κινδύνων που αντιμετώπιζε μια τράπεζα. Η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών δεν έχει αξιολογήσει την εφαρμογή της νέας μεθοδολογίας της ΕΚΤ.

VIII Επίσης, η ΕΚΤ δεν κλιμάκωσε τα εποπτικά μέτρα που εφάρμοσε σε ορισμένες τράπεζες, παρά τον υψηλό και σταθερό πιστωτικό κίνδυνο και τις επίμονες αδυναμίες που εμφάνιζαν οι σχετικοί έλεγχοι. Η διάρκεια του εποπτικού κύκλου του 2021 ήταν πολύ μεγάλη (13 μήνες). Οι τελικές αποφάσεις διαβιβάστηκαν στις τράπεζες μόλις τον Φεβρουάριο του 2022, κυρίως εξαιτίας της μεγάλης διάρκειας των σταδίων του διαλόγου και της έγκρισης. Το μεγάλο αυτό διάστημα που μεσολαβεί συνεπάγεται τον κίνδυνο οι αξιολογήσεις της ΕΚΤ να μην αντικατοπτρίζουν τα πραγματικά προφίλ κινδύνου των τραπεζών.

IX Τέλος, η εποπτεία επλήγη ως έναν βαθμό από το γεγονός ότι πολλές εθνικές εποπτικές αρχές δεν τήρησαν τις δεσμεύσεις τους για την παροχή ανθρώπινων πόρων. Επιπλέον, η ΕΚΤ αποφάσισε να μην αυξήσει τον αριθμό των υπαλλήλων της που ασχολούνται με τα εποπτικά καθήκοντα από το 2023 και έπειτα.

X Όσον αφορά τα **παλαιά μη εξυπηρετούμενα δάνεια**, ο συνολικός όγκος τους άρχισε να μειώνεται από το 2015 και συνέχισε να βαίνει μειούμενος λόγω διαφόρων παραγόντων, μεταξύ των οποίων και λόγω των ενεργειών της ΕΚΤ. Η ΕΚΤ δεν έκανε συστηματικά χρήση των ειδικών εποπτικών εξουσιών της (την εξουσία να απαιτεί την εφαρμογή ειδικής πολιτικής προβλέψεων ή αναπροσαρμογές στους υπολογισμούς ιδίων κεφαλαίων), προκειμένου να δίνει στις τράπεζες την εντολή να διευθετήσουν περιπτώσεις κατά τις οποίες ο λογιστικός χειρισμός δεν είχε θεωρηθεί συνετός από την άποψη της εποπτείας. Το 2018 η ΕΚΤ επέλεξε να ενημερώσει τις τράπεζες ότι θα τους παρείχε πρόσθετη κεφαλαιακή απαίτηση (προσαύξηση του πυλώνα 2), σε περίπτωση που δεν διευθετούνταν τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια αυτής της κατηγορίας. Η προσέγγισή της, η οποία εφαρμόστηκε σε όλες τις τράπεζες, επικεντρώθηκε στην έγκαιρη διευθέτηση των παλαιών μη εξυπηρετούμενων δανείων.

XI Η ΕΚΤ ήθελε να αποθαρρύνει τη στάση αναμονής που υιοθετούσαν πολλές τράπεζες και να τις παρακινήσει να λειτουργήσουν προδραστικά, χωρίς να χρειαστεί δραστικότερη παρέμβαση από μέρους της (δηλαδή με την πρόσθετη προσαύξηση του πυλώνα 2). Η προσέγγιση της ΕΚΤ, από τη σύλληψή της, δεν επέλυσε αμέσως το ζήτημα, δεδομένου ότι οι τράπεζες είχαν μπροστά τους διάστημα ετών προκειμένου να συμμορφωθούν. Επιπλέον, δεν ενήργησαν όλες οι τράπεζες όσο προδραστικά ανέμενε η ΕΚΤ. Αποτέλεσμα της προσέγγισης που επέλεξε η ΕΚΤ ήταν επίσης η άνιση μεταχείριση των τραπεζών, καθώς ο χρόνος που δόθηκε στις τράπεζες με υψηλότερο ποσοστό μη εξυπηρετούμενων δανείων ήταν περισσότερος από ό,τι στις υπόλοιπες, ενώ οι τράπεζες είχαν το περιθώριο να επιλέξουν την πλέον συμφέρουσα για αυτές προσέγγιση κάλυψης. Διαπιστώσαμε ότι η όλη διαδικασία αποδείχθηκε μη αποτελεσματική ως έναν βαθμό, καθώς για τη διαχείρισή της χρειάστηκαν αρκετοί πόροι τόσο από μέρους των τραπεζών όσο και από μέρους της ΕΚΤ.

XII Για να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα της διαχείρισης, συνιστούμε στην ΕΚΤ:

- να ενισχύσει τις αξιολογήσεις κινδύνου των τραπεζών·
- να εξορθολογίσει τη διαδικασία εποπτικού ελέγχου και αξιολόγησης·
- να εφαρμόσει εποπτικά μέτρα που εξασφαλίζουν καλύτερα την άρτια κάλυψη και διαχείριση των κινδύνων από τις τράπεζες.

Εισαγωγή

Προληπτική εποπτεία των τραπεζών από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

01 Οι τράπεζες στην ΕΕ εποπτεύονται στο πλαίσιο του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού (ΕΕΜ) που συστάθηκε το 2014. Ο ΕΕΜ, ένας από τους πυλώνες της τραπεζικής ένωσης, περιλαμβάνει την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) ως εποπτική αρχή και τις εθνικές αρμόδιες αρχές (ΕΑΑ) των συμμετεχόντων κρατών μελών. Πρόκειται για τα 20 κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ και, από το 2020, η Βουλγαρία. Τον Σεπτέμβριο του 2022, η ΕΚΤ είχε υπό την άμεση εποπτεία της 110 σημαντικά ιδρύματα (εφεξής «τράπεζες»), τα οποία κατέχουν σχεδόν το 82 % των στοιχείων ενεργητικού των τραπεζών στην τραπεζική ένωση¹. Ο ΕΕΜ διέπεται κυρίως από τον [κανονισμό ΕΕΜ](#) και τον [κανονισμό για το πλαίσιο ΕΕΜ](#).

02 Η τραπεζική εποπτεία της ΕΕ ακολουθεί μια κοινή ετήσια διαδικασία, γνωστή ως Διαδικασία Εποπτικού Ελέγχου και Αξιολόγησης (ΔΕΕΑ), σκοπός της οποίας είναι η διασφάλιση της συμμόρφωσης των τραπεζών με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας της ΕΕ. Ο τρόπος διεξαγωγής της ΔΕΕΑ διευκρινίζεται στις κατευθυντήριες γραμμές που έχει εκδώσει η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (ΕΑΤ). Σύμφωνα με την αρχή της «συμμόρφωσης ή αιτιολόγησης»², η ΕΚΤ και οι ΕΑΑ πρέπει να ενημερώνουν την ΕΑΤ σχετικά με τη συμμόρφωσή τους με τις κατευθυντήριες γραμμές και, σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, να παραθέτουν τους λόγους. Το ζητούμενο είναι η διαφύλαξη της ασφάλειας και της ευρωστίας του ευρωπαϊκού τραπεζικού συστήματος και η αύξηση της χρηματοπιστωτικής ολοκλήρωσης και σταθερότητας. Η εποπτεία σε καθημερινή βάση ασκείται από τις μεικτές εποπτικές ομάδες (ΜΕΟ). Αυτές απαρτίζονται από υπαλλήλους τόσο της ΕΚΤ όσο και των ΕΑΑ και το έργο τους συντονίζεται και υποστηρίζεται από την ΕΚΤ, μεταξύ άλλων και από τις οριζόντιες υπηρεσίες της. Το 2021 οι διοικητικές δαπάνες για τα εποπτικά καθήκοντα της ΕΚΤ ανήλθαν σε 577,5 εκατομμύρια ευρώ³.

03 Σκοπός της ΔΕΕΑ είναι να εξασφαλίζει την εμπιστοσύνη προς τις τράπεζες. Χωρίς εμπιστοσύνη στην ευρωστία του τραπεζικού συστήματος, οι τράπεζες δεν θα μπορούσαν να εκπληρώσουν τον ρόλο τους ως δανειοδότες στην πραγματική

¹ Ιστότοπος Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, Τραπεζική εποπτεία.

² Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 (άρθρο 16).

³ Ετήσια Έκθεση της ΕΚΤ για την εποπτική δραστηριότητα 2021, ενότητα 6.1.

οικονομία, καθώς δεν θα είχαν τα απαραίτητα μέσα. Ο ρόλος αυτός είναι ιδιαίτερα σημαντικός στην ΕΕ, όπου οι περισσότερες μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, οι οποίες αναγνωρίζονται ως η ραχοκοκαλιά των οικονομιών, δεν έχουν πρόσβαση στις κεφαλαιαγορές. Η διαβεβαίωση των πολιτών της ΕΕ ότι μπορούν να εμπιστευτούν τις τράπεζές τους ήταν επίσης ένας από τους λόγους για την ίδρυση της τραπεζικής ένωσης και τη δημιουργία του ΕΕΜ.

04 Η έννοια της ΔΕΕΑ εισήχθη για πρώτη φορά με τις συμφωνίες της Βασιλείας II το 2004. Η ΕΚΤ διενήργησε την πρώτη ΔΕΕΑ το 2014, ακολουθώντας τις προσεγγίσεις που είχαν αναπτυχθεί σε εθνικό επίπεδο. Οι αποφάσεις που εκδόθηκαν στο πλαίσιο της πρώτης αυτής ΔΕΕΑ συμπληρώθηκαν από τα αποτελέσματα ενός ελέγχου ευρωστίας που διενήργησε η ΕΚΤ το 2014, ο οποίος είναι γνωστός ως «συνολική αξιολόγηση». Κάθε τράπεζα που υπάγεται στην εποπτεία της ΕΚΤ πρέπει να υποβληθεί σε αυτή την αξιολόγηση, που περιλαμβάνει εξέταση της ποιότητας των στοιχείων ενεργητικού για την ενίσχυση της διαφάνειας αναφορικά με τα ανοίγματα των τραπεζών, μεταξύ άλλων όσον αφορά την επάρκεια των αποτιμήσεων των στοιχείων ενεργητικού και των εξασφαλίσεων και των σχετικών προβλέψεων, ιδίως δε από την άποψη των μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ). Η δεύτερη ΔΕΕΑ που πραγματοποιήθηκε το 2015 βασίστηκε, για πρώτη φορά, σε μια κοινή προσέγγιση. Αυτό αποτέλεσε σημαντικό βήμα προς την επίτευξη ισότιμων όρων ανταγωνισμού εντός της τραπεζικής ένωσης.

05 Οι εποπτικές αρχές εφαρμόζουν τη ΔΕΕΑ για να επαληθεύσουν ότι οι κίνδυνοι στους οποίους εκτίθενται οι τράπεζες τελούν υπό ορθή διαχείριση και καλύπτονται από επαρκή κεφαλαιακά αποθέματα ασφαλείας σε περίπτωση πραγμάτωσης των κινδύνων αυτών. Στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής, οι εποπτικές αρχές εξετάζουν το προφίλ κινδύνου μιας τράπεζας με βάση τέσσερα διαφορετικά στοιχεία: i) το επιχειρηματικό μοντέλο, ii) τη διακυβέρνηση, iii) τους κινδύνους για το κεφάλαιο και iv) τους κινδύνους για τη ρευστότητα. Ο πιστωτικός κίνδυνος είναι ένας από τους κινδύνους που αναλύουν οι εποπτικές αρχές στο πλαίσιο αξιολόγησης των κινδύνων για το κεφάλαιο.

06 Οι εποπτικές αρχές βαθμολογούν τους επιμέρους κινδύνους και, στη συνέχεια, συγκεντρώνεται μια συνολική βαθμολογία ΔΕΕΑ από 1 έως 4, η οποία αντικατοπτρίζει την εποπτική αξιολόγηση του επιπέδου κινδύνου και την ποιότητα των ελέγχων κινδύνου μιας τράπεζας. Όσο υψηλότερη είναι η βαθμολογία τόσο μεγαλύτερος είναι ο αξιολογηθείς κίνδυνος.

07 Αποτέλεσμα της ΔΕΕΑ είναι η λήψη εποπτικών μέτρων που αποφασίζονται μετά την αξιολόγηση, συμπεριλαμβανομένων μέτρων που σχετίζονται με το κεφάλαιο ή/και τη ρευστότητα ή άλλων εποπτικών μέτρων (βλέπε [γράφημα 1](#)).

Γράφημα 1 – Συνολική αξιολόγηση ΔΕΕΑ

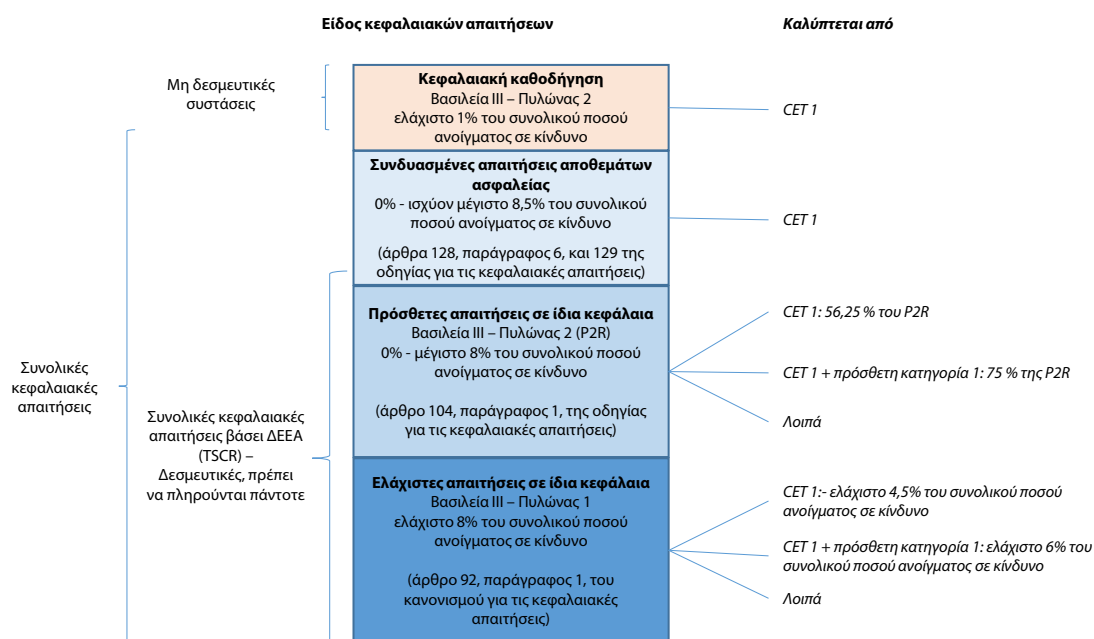
Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της ΕΚΤ.

08 Ο κανονισμός ΕΕΜ, ο οποίος ισχύει για την ΕΚΤ (ως εποπτική αρχή), περιλαμβάνει ενδεικτικό κατάλογο των πιθανών [εποπτικών μέτρων](#) που μπορεί να λάβει η ΕΚΤ. Η ΕΚΤ μπορεί, παραδείγματος χάριν, να απαιτήσει από τις τράπεζες να ενισχύσουν τις ρυθμίσεις, τις διαδικασίες και τις στρατηγικές τους ή να διακατέχουν πρόσθετο κεφάλαιο, ιδίως αυτό που αναφέρεται ως απαίτηση του πυλώνα 2 (P2R), σε βαθμό που να υπερβαίνει τις ελάχιστες κανονιστικές απαιτήσεις σε ίδια κεφάλαια. Οι τελευταίες ορίζονται στον πυλώνα 1 του πλαισίου της Βασιλείας III (δηλαδή στο διεθνές κανονιστικό πλαίσιο για τις τράπεζες), βλέπε [γράφημα 2](#). Η ΕΕ μετέφερε το

πλαίσιο της Βασιλείας III στο ενωσιακό δίκαιο με τον κανονισμό για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις⁴ και την οδηγία για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις⁵.

09 Υπάρχουν τρία στοιχεία κεφαλαίου που πρέπει να χρησιμοποιούνται για τη συμμόρφωση με τις κανονιστικές απαιτήσεις (βλέπε [γράφημα 2](#)): το κεφάλαιο κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (κεφάλαιο CET 1), το πρόσθετο κεφάλαιο της κατηγορίας 1 και το κεφάλαιο της κατηγορίας 2. Το κεφάλαιο CET 1 είναι το καλύτερο από άποψη ποιότητας και περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, μετοχές και αδιανέμητα κέρδη. Η αθέτηση των κεφαλαιακών απαιτήσεων μιας τράπεζας επιφέρει συνέπειες για την ίδια, όπως περιορισμούς όσον αφορά τις δυνατότητές της να καταβάλλει μερίσματα.

Γράφημα 2 – Κανονιστικές κεφαλαιακές απαιτήσεις

Πηγή: ΕΕΣ.

Πιστωτικός κίνδυνος και μη εξυπηρετούμενα δάνεια στην ΕΕ

10 Όταν οι τράπεζες χορηγούν δάνεια αντιμετωπίζουν αναπόφευκτα τον κίνδυνο οι δανειολήπτες να μην είναι σε θέση να τα αποπληρώσουν. Στόχος της διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου είναι αυτός να περιοριστεί με την προσεκτική αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας των δυνητικών δανειοληπτών και την είσπραξη τόκων επαρκώς υψηλών ώστε να καλύπτουν τους κινδύνους που επιφυλάσσει για την τράπεζα τυχόν αθέτηση των υποχρεώσεων των δανειοληπτών. Σε περίπτωση που ο

⁴ Κανονισμός για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις.

⁵ Οδηγία 2013/36/ΕΕ.

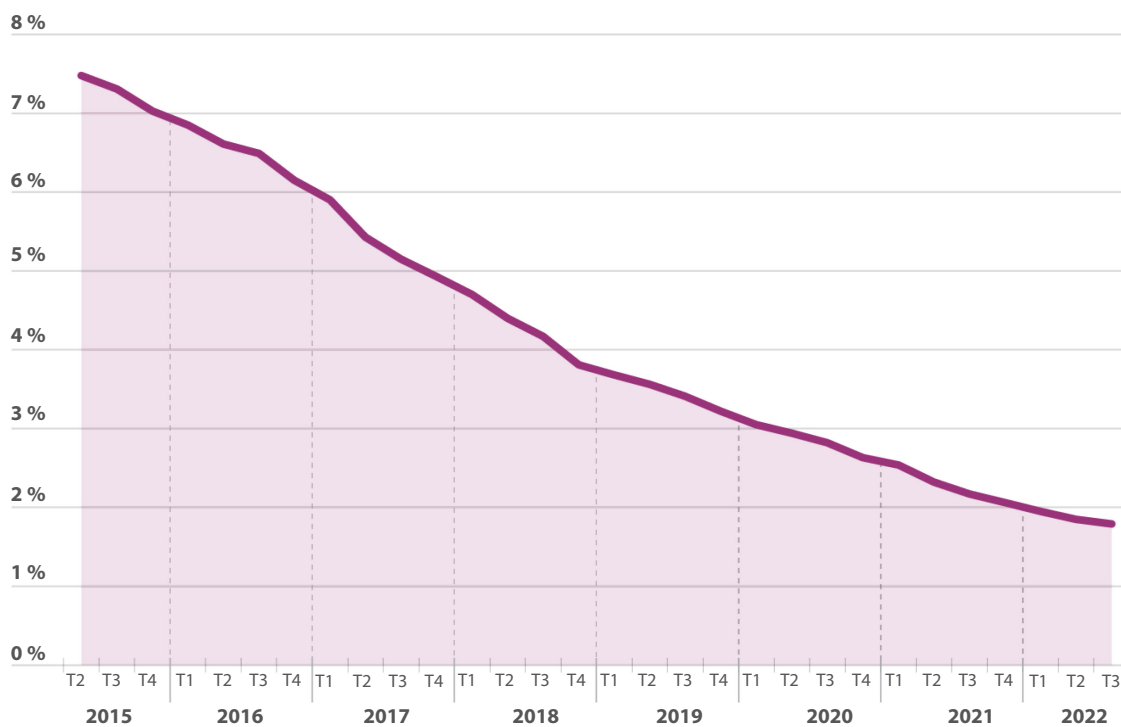
δανειολήπτης είναι απίθανο να αποπληρώσει ή είναι υπερήμερος λόγω αθέτησης των υποχρεώσεών του για προγραμματισμένες καταβολές για διάστημα που υπερβαίνει τις 90 ημέρες, το δάνειο θεωρείται ως μη εξυπηρετούμενο. Βάσει των λογιστικών προτύπων, οι τράπεζες οφείλουν να καταχωρίζουν στους λογαριασμούς τους προβλέψεις για τα ΜΕΔ κατά το ποσό του συνολικού ανεξόφλητου δανείου, αφαιρουμένων τυχόν πληρωμών που μπορούν, βάσει προηγούμενης εμπειρίας, να αναμένουν ευλόγως ότι θα λάβουν από i) τον υπερήμερο δανειολήπτη ή ii) την ανάκτηση εξασφαλίσεων.

11 Η υψηλή συγκέντρωση ΜΕΔ στο σύνολο των δανείων (το ποσοστό ΜΕΔ) μπορεί να επηρεάσει αρνητικά τις επιδόσεις μιας τράπεζας, δηλαδή την κερδοφορία της, ακόμη δε και να καταστήσει την τράπεζα μη βιώσιμη, ιδίως εάν αυτή δεν έχει την ευχέρεια να εξασφαλίσει επαρκείς προβλέψεις. Μια τράπεζα πρέπει να διαθέτει άρτια διαχείριση κινδύνου (συμπεριλαμβανομένων αυστηρών πιστοδοτικών κριτηρίων, περιθωρίων δανεισμού επαρκώς υψηλών ώστε να καλύπτουν το κόστος των ζημιών, και προσομοιώσεων ακραίων καταστάσεων), καθώς η σημασία της είναι καίρια για την πρόληψη ή τον μετριασμό της συσσώρευσης ΜΕΔ. Στην πραγματικότητα, σε περίπτωση επιδείνωσης των οικονομικών συνθηκών ή απότομης πτώσης των τιμών των κατοικιών αφού καταστούν μη βιώσιμες, μια τράπεζα υπό άρτια διαχείριση είναι σε καλύτερη θέση να μετριάσει το γενικά αναπόφευκτο πλήγμα των διογκούμενων επιπέδων των ΜΕΔ.

12 Η χρηματοπιστωτική κρίση του 2008 κληροδότησε, μεταξύ άλλων, τα υψηλά επίπεδα ΜΕΔ που επιβάρυναν ορισμένες τράπεζες της τραπεζικής ένωσης: στα τέλη του 2015, το μέσο ποσοστό ΜΕΔ εξακολουθούσε να είναι υψηλό και υπερέβαινε το 7 % (βλέπε [γράφημα 3](#)), ενώ πέντε από τα 20 κράτη μέλη (βλέπε σημείο [01](#)) διέθεταν τραπεζικά συστήματα με ποσοστά ΜΕΔ που υπερέβαιναν το 10 % (βλέπε [γράφημα 4](#)).

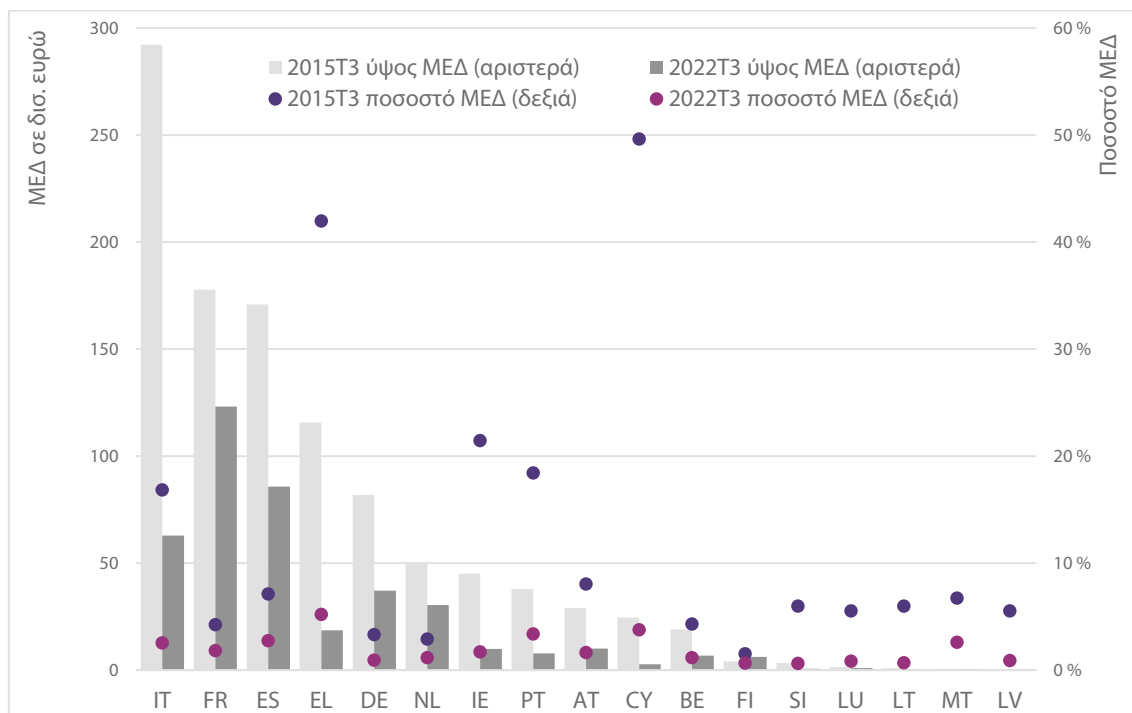
Γράφημα 3 – Ποσοστά ΜΕΔ στα 21 μέλη της τραπεζικής ένωσης

(Ποσοστό ΜΕΔ - %)

Πηγή: Στατιστικές για την τραπεζική εποπτεία της ΕΚΤ (πρώτο τρίμηνο του 2022, ποσοστό ΜΕΔ για τις χώρες του ΕΕΜ).

Γράφημα 4 – Εξέλιξη των ΜΕΔ (σε ευρώ και ως ποσοστό επί όλων των στοιχείων ενεργητικού των τραπεζών του ΕΕΜ)

Σημ.: Δεν υπάρχουν συγκρίσιμα στοιχεία για την Εσθονία (EE) και τη Σλοβακία (SK). Δεδομένα αρχής γενομένης από το τέταρτο τρίμηνο του 2015 για το Λουξεμβούργο (LU), το δεύτερο τρίμηνο του 2016 για τη Μάλτα (MT), το πρώτο τρίμηνο του 2016 για τη Σλοβενία (SI)/· δεδομένα μέχρι το τρίτο τρίμηνο του 2021 για τη Λετονία (LV).

Πηγή: Στατιστικές για την τραπεζική εποπτεία της ΕΚΤ.

13 Η διευθέτηση των ΜΕΔ αναδείχθηκε σε προτεραιότητα πολιτικής εντός της ΕΕ και στις 11 Ιουλίου 2017 το Συμβούλιο εξέδωσε [συμπεράσματα σχετικά με ένα σχέδιο δράσης](#) για την αντιμετώπιση των υψηλών επιπέδων ΜΕΔ. Υπογράμμισε την ανάγκη ανάληψης δράσης όσον αφορά την εποπτεία των τραπεζών, τη μεταρρύθμιση των πλαισίων αφερεγγυότητας και είσπραξης οφειλών, την ανάπτυξη δευτερογενών αγορών για τα ΜΕΔ και την αναδιάρθρωση του τραπεζικού τομέα. Ένα από τα βασικά βήματα για την πρόοδο του τρίτου πυλώνα της τραπεζικής ένωσης, ενός ευρωπαϊκού συστήματος ασφάλισης καταθέσεων, είναι η αντιμετώπιση του προβλήματος των υψηλών ποσοστών ΜΕΔ. Η ολοκλήρωση της τραπεζικής ένωσης αποσκοπεί στη μείωση του κατακερματισμού του τραπεζικού τομέα στην ΕΕ και στη διασφάλιση ενός δίκαιου ανταγωνιστικού τοπίου για τις τράπεζες.

14 Ο ρόλος της ΕΚΤ στις προσπάθειες αυτές είναι καίριος. Προκειμένου να αποφευχθεί η πτώχευση των τραπεζών λόγω μη ορθής διαχείρισης και κάλυψης του πιστωτικού κινδύνου, η ΕΚΤ οφείλει να διασφαλίζει ότι οι τράπεζες αντιμετωπίζουν εγκαίρως τις αδυναμίες τους όσον αφορά τη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου

(όπως τα ανεπαρκή πιστοδοτικά κριτήρια) και τις σχετικές λογιστικές πολιτικές (ταυτοποίηση των ΜΕΔ και σχηματισμός σχετικών προβλέψεων).

15 Έως το τρίτο τρίμηνο του 2022, το ποσοστό των ΜΕΔ είχε μειωθεί στο 1,8 % στην τραπεζική ένωση. Πρόκειται για σημαντική μείωση σε σύγκριση με το 2015. Η διασπορά μεταξύ των κρατών μελών (αν και εξακολουθεί να είναι υψηλή) μειώθηκε σημαντικά. Η πτωτική τάση οφείλεται εν μέρει i) σε μειώσεις των ΜΕΔ λόγω βελτίωσης των οικονομικών συνθηκών, ii) σε δάνεια στο πλαίσιο μέτρων δημόσιας στήριξης που λήγουν ή πρόκειται να λήξουν και iii) σε πωλήσεις και τιτλοποιήσεις (μεταβιβάσεις σε νέους ιδιοκτήτες) παλαιών ΜΕΔ. Το ενδεχόμενο να προκύψουν νέα ΜΕΔ παραμένει ανοικτό, καθώς ολοκληρώνεται η υλοποίηση των μέτρων στήριξης που σχετίζονται με τη νόσο COVID-19 και αναδύονται οικονομικές προκλήσεις από τον πόλεμο στην Ουκρανία και τον υψηλό πληθωρισμό. Πράγματι, πρόσφατα η ΕΚΤ επεσήμανε ότι ο πιστωτικός κίνδυνος σημειώνει άνοδο και ότι η πτώση των τιμών των μετοχών των τραπεζών υποδηλώνει επιδείνωση των προοπτικών τους.

Εμβέλεια και τρόπος προσέγγισης του ελέγχου

16 Δεδομένου ότι τα ΜΕΔ μπορούν να αποτελέσουν σημαντική απειλή για τη βιωσιμότητα μιας τράπεζας και προκειμένου να διασφαλιστεί η χρηματοπιστωτική σταθερότητα, είναι ζωτικής σημασίας -πόσω δε μάλλον λαμβανομένης υπόψη της τρέχουσας δεινής οικονομικής συγκυρίας, οι εποπτικές αρχές να χρησιμοποιούν αποτελεσματικά τις εποπτικές εξουσίες τους. Όσον αφορά ειδικότερα τον πιστωτικό κίνδυνο, οι εποπτικές αρχές πρέπει να διασφαλίζουν την άρτια διαχείριση και κάλυψή του, μεταξύ άλλων με την έγκαιρη ταυτοποίηση νέων ΜΕΔ και τον σχηματισμό νέων προβλέψεων από τις τράπεζες στο πλαίσιο μιας ενδεδειγμένης και διεισδυτικής ΔΕΕΑ.

17 Ο πιστωτικός κίνδυνος έχει αναδειχθεί πράγματι σε εποπτική προτεραιότητα της ΕΚΤ από τη σύσταση του ΕΕΜ. Ως εκ τούτου, αποφασίσαμε να διενεργήσουμε τον εν προκειμένω έλεγχο με σκοπό να αποσαφηνίσουμε τις πτυχές της εποπτείας της ΕΚΤ που αφορούν τον πιστωτικό κίνδυνο εν γένει και τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια ειδικότερα.

18 Η παρούσα έκθεση συμπληρώνει τις εκθέσεις που δημοσιεύσαμε σχετικά με τις εποπτικές δραστηριότητες της ΕΚΤ το 2016⁶ και το 2018⁷. Η συνέχεια που δόθηκε στην ειδική έκθεση του 2016 παρατίθεται στο [παράρτημα Ι](#). Η εντολή μας να ελέγχουμε την αποτελεσματικότητα της διαχείρισης της ΕΚΤ περιγράφεται στο σχετικό νομικό κείμενο⁸. Το 2019, το ΕΕΣ και η ΕΚΤ υπέγραψαν [μνημόνιο συνεννόησης](#) στο οποίο καθορίζονται οι πρακτικές ρυθμίσεις για την ανταλλαγή εγγράφων και πληροφοριών. Εξασφαλίσαμε πλήρη πρόσβαση στα έγγραφα που ζητήσαμε και είχαμε την αμέριστη συνεργασία του προσωπικού της ΕΚΤ καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας.

19 Το έργο μας εμπλουτίστηκε από τον ανοικτό και εποικοδομητικό διάλογο που αναπτύξαμε με την ΕΚΤ και τους υπαλλήλους της. Από τις δημοσιεύσεις της ΕΚΤ

⁶ [Ειδική έκθεση 29/2016](#), με τίτλο «Ενιαίος εποπτικός μηχανισμός - Καλό ξεκίνημα, αλλά απαιτούνται περαιτέρω βελτιώσεις».

⁷ [Ειδική έκθεση 02/2018](#), με τίτλο «Η αποτελεσματικότητα της διαχείρισης τραπεζικών κρίσεων από την ΕΚΤ».

⁸ Άρθρο 27, παράγραφος 2, του πρωτοκόλλου (αριθ. 4) για το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και άρθρο 20, παράγραφος 7, του κανονισμού ΕΕΜ.

σχετικά με την εποπτεία προκύπτει ότι αυτή κινείται πλέον προς την κατεύθυνση της μεγαλύτερης διαφάνειας (παραδείγματος χάριν, το 2020, δημοσίευσε για πρώτη φορά τις απαιτήσεις του πυλώνα 2 για κάθε τράπεζα). Ενισχύεται με τον τρόπο αυτό η πειθαρχία της αγοράς, ο τρίτος πυλώνας του πλαισίου της Βασιλείας για την εποπτεία, καθώς και η δική της λογοδοσία.

20 Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο του ελέγχου εξετάστηκε κατά πόσον η προσέγγιση της ΕΚΤ όσον αφορά την εποπτεία του πιστωτικού κινδύνου στις τράπεζες και τη διευθέτηση των παλαιών ΜΕΔ (τα οποία ορίζονται ως εκείνα που χρονολογούνται πριν από το 2018) ήταν αποτελεσματική ως προς τη διαχείριση. Για τον σκοπό αυτό, αξιολογήσαμε τη σχέση μεταξύ των χρησιμοποιούμενων πόρων (δηλαδή του προσωπικού, των εργαλείων και των διαδικασιών) και των εκροών, θέτοντας τα εξής ερωτήματα:

- Ήταν αποτελεσματική η προσέγγιση της ΕΚΤ όσον αφορά την εποπτεία του πιστωτικού κινδύνου για τη διασφάλιση της άρτιας κάλυψης και διαχείρισης του εν λόγω κινδύνου από τις τράπεζες;
- Υπήρξε η ΕΚΤ αποτελεσματική όσον αφορά την αντιμετώπιση των σχετικών με την προληπτική εποπτεία ανησυχιών αναφορικά με τα παλαιά ΜΕΔ (δηλαδή εκείνα που χρονολογούνται πριν από το 2018);

21 Ο έλεγχος επικεντρώθηκε στις εποπτικές δραστηριότητες της ΕΚΤ σε σχέση με τον πιστωτικό κίνδυνο, κυρίως κατά τη διάρκεια του κύκλου ΔΕΕΑ του 2021, ωστόσο σε ορισμένες περιπτώσεις επεκτάθηκε και σε προγενέστερες ενέργειες. Ελέγξαμε τις δραστηριότητες των οριζόντιων διευθύνσεων της ΕΚΤ που είναι αρμόδιες για την εποπτική μεθοδολογία και τις επιτόπιες επιθεωρήσεις, καθώς και των διευθύνσεων που είναι άμεσα υπεύθυνες για την εποπτεία συγκεκριμένων τραπεζών.

22 Πραγματοποιήσαμε συνεντεύξεις με υπαλλήλους από πολλές διαφορετικές ΜΕΟ (στις οποίες συμμετείχαν υπάλληλοι τόσο της ΕΚΤ όσο και των ΕΑΑ) και από τις οριζόντιες υπηρεσίες της ΕΚΤ. Εξετάσαμε τη σχετική τεκμηρίωση με αντικείμενο τα συστήματα της ΕΚΤ και διενεργήσαμε ανάλυση του συνολικού πληθυσμού των τραπεζών. Προκειμένου να απαντήσουμε και στα δύο αυτά ερωτήματα ελέγχου, εξετάσαμε επίσης τους εποπτικούς φακέλους δείγματος 10 τραπεζών με υψηλά επίπεδα ΜΕΔ. Στο δείγμα μας επιδιώξαμε να συμπεριλάβουμε τράπεζες με διαφορετικά επιχειρηματικά μοντέλα, μικρού έως και μεγάλου μεγέθους, και από διάφορα κράτη μέλη. Προκειμένου να συγκεντρώσουμε πληροφορίες από διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη, πραγματοποιήσαμε συνεντεύξεις με έναν όμιλο του κλάδου και με εποπτική αρχή της ΕΕ που δεν συμμετέχει στην τραπεζική ένωση.

Παρατηρήσεις

Οι αξιολογήσεις του πιστωτικού κινδύνου που πραγματοποιεί η ΕΚΤ είναι επαρκούς ποιότητας, ωστόσο αυτή δεν χρησιμοποιεί αποτελεσματικά τα εργαλεία της για τη διασφάλιση της άρτιας διαχείρισης και κάλυψης του πιστωτικού κινδύνου

23 Η ετήσια ΔΕΕΑ συνιστά βασική δραστηριότητα της εποπτικής αρχής. Οι αξιολογήσεις των κινδύνων κάθε τράπεζας που τελεί υπό εποπτεία (βλέπε [γράφημα 1](#)) διενεργούνται εκτός έδρας, καθώς και επιτόπου, εάν κριθεί αναγκαίο. Βασίζονται σε ευρύ φάσμα πληροφοριών ποσοτικής και ποιοτικής φύσεως. Προκειμένου να διασφαλιστεί η συνέπεια στις αξιολογήσεις όλων των τραπεζών κατά τη διενέργεια των αξιολογήσεων πιστωτικού κινδύνου, οι ΜΕΟ πρέπει, σύμφωνα με τα σχετικά πρότυπα (βλέπε σημεία [01-02](#)), να συγκρίνουν κάθε τράπεζα με άλλες τράπεζες (συγκριτική αξιολόγηση) και να λαμβάνουν υπόψη τους την εκάστοτε συγκυρία.

24 Η αξιολόγηση μιας τράπεζας σε ένα δεδομένο έτος συνοψίζεται στην απόφαση ΔΕΕΑ, την οποία η εποπτική αρχή αποστέλλει στην τράπεζα (βλέπε σημείο [07](#)). Σε γενικές γραμμές, στην απόφαση περιλαμβάνονται μέτρα που πρέπει να λάβουν οι τράπεζες για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων αδυναμιών που έχουν εντοπιστεί. Όσον αφορά συγκεκριμένα τον πιστωτικό κίνδυνο, τα μέτρα μπορεί να υποχρεώνουν τις τράπεζες να διατηρούν πρόσθετα κεφάλαια για την κάλυψη κινδύνων ή/και για την αποκατάσταση ή τον μετριασμό ελλείψεων στους ελέγχους πιστωτικού κινδύνου ή/και στη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου.

25 Στην παρούσα ενότητα αξιολογούμε την αποτελεσματικότητα με την οποία εφάρμοσε η ΕΚΤ τη διαδικασία αυτή όσον αφορά τον πιστωτικό κίνδυνο, δηλαδή τη σχέση μεταξύ των χρησιμοποιηθέντων πόρων και των παραγόμενων εκροών όσον αφορά την ποσότητα, την ποιότητα και το χρονοδιάγραμμα. Ειδικότερα, αξιολογήσαμε κατά πόσον:

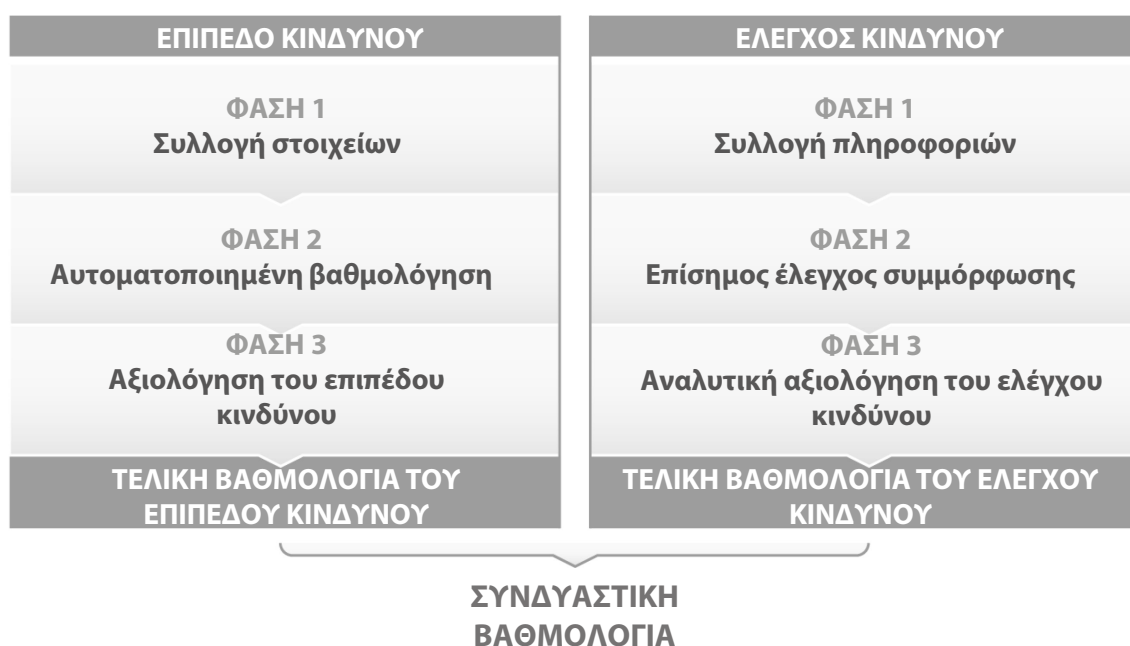
- α) η αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου των τραπεζών από την ΕΚΤ ήταν πλήρης·
- β) οι ανθρώπινοι πόροι που διατέθηκαν ήταν ανάλογοι των εντοπιζόμενων κινδύνων·
- γ) η διαδικασία λήψης των αποφάσεων ΔΕΕΑ ολοκληρωνόταν εγκαίρως·

- δ) η ΕΚΤ διασφάλιζε ότι οι κίνδυνοι που εντόπιζε καλύπτονταν από αντίστοιχα κεφάλαια και
- ε) η ΕΚΤ χρησιμοποιούσε αποτελεσματικά τα εργαλεία της για την αποκατάσταση των αδυναμιών που εντοπίζονταν σε επίπεδο τραπεζών.

Οι εποπτικές αξιολογήσεις της ΕΚΤ σχετικά με τον πιστωτικό κίνδυνο των τραπεζών παρουσιάζουν ορισμένες αδυναμίες, αλλά είναι γενικά επαρκούς ποιότητας

26 Η αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου που διενεργεί η ΜΕΟ συνίσταται σε αξιολόγηση (που καταλήγει στην απονομή βαθμολογίας) τόσο του επιπέδου του πιστωτικού κινδύνου που απειλεί μια τράπεζα όσο και του τρόπου με τον οποίο η τράπεζα ελέγχει τον εν λόγω κίνδυνο, παραδείγματος χάριν μέσω ρυθμίσεων διακυβέρνησης (βλέπε [γράφημα 5](#)). Η αξιολόγηση του επιπέδου κινδύνου ξεκινά μετά τη συλλογή δεδομένων που σχετίζονται με την αυτοματοποιημένη βαθμολόγηση κάθε τράπεζας βάσει δεικτών κινδύνου. Οι ΜΕΟ μπορούν να αποκλίνουν ως ένα σημείο από τις αυτοματοποιημένες αυτές βαθμολογίες, καθώς μπορούν να απονείμουν χαμηλότερη βαθμολογία έως και δύο βαθμούς ή να την αυξήσουν κατά έναν, ώστε να ληφθεί υπόψη η ιδιαιτερότητα και η πολυπλοκότητα ενός ιδρύματος. Πρόκειται για μια διαδικασία γνωστή ως οριοθετημένη κρίση, η οποία λαμβάνει χώρα στη φάση 3.

Γράφημα 5 – Φάση αξιολόγησης της ΔΕΕΑ

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει του εγχειριδίου της ΕΚΤ για τη ΔΕΕΑ.

27 Οι αξιολογήσεις του ελέγχου κινδύνων βασίζονται σε καταλόγους ελέγχου με τους οποίους οι ΜΕΟ εξετάζουν τη συμμόρφωση των τραπεζών με τις νομικές απαιτήσεις (φάση 2) και συμπληρώνονται από λεπτομερέστερη αξιολόγηση (φάση 3). Ο σκοπός είναι να τους δίνεται το περιθώριο να λαμβάνουν υπόψη την ιδιαιτερότητα και την πολυπλοκότητα μιας τράπεζας, διασφαλίζοντας παράλληλα τη συνέπεια στις εποπτικές εκτιμήσεις στο πλαίσιο του ΕΕΜ.

28 Εξετάσαμε τις αξιολογήσεις του πιστωτικού κινδύνου βάσει του δείγματος των 10 τραπεζών (βλέπε σημείο 22). Αναλύσαμε αν:

- ο η ΕΚΤ ενσωμάτωσε τα εξωτερικά πρότυπα (τις **κατευθυντήριες γραμμές της ΕΑΤ για τη ΔΕΕΑ** και τις **κατευθυντήριες γραμμές της ΕΑΤ σχετικά με τη διαχείριση μη εξυπηρετούμενων δανείων και υπό ρύθμιση ανοιγμάτων**) στην καθοδήγησή της προς τις ΜΕΟ, ώστε να διασφαλίζεται η συνέπεια κατά την εποπτεία του πιστωτικού κινδύνου εκτός έδρας (συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης των ΜΕΔ από τις τράπεζες)·
- ο οι ΜΕΟ εφάρμοσαν ορθά την καθοδήγηση·
- ο η ΕΚΤ χρησιμοποίησε ορθώς το εργαλείο συγκριτικής αξιολόγησης για τις τράπεζες.

29 Γενικά, διαπιστώσαμε ότι η ΕΚΤ είχε μεταφέρει τα εξωτερικά πρότυπα σε επιχειρησιακές οδηγίες απευθυνόμενες στις ΜΕΟ, κυρίως μέσω του εγχειριδίου για τη ΔΕΕΑ. Στο εγχειρίδιο αυτό περιλαμβάνονται συγκεκριμένες οδηγίες σχετικά με τις αξιολογήσεις που πρέπει να διενεργούνται σχετικά με τις τράπεζες για όλα τα στοιχεία της ΔΕΕΑ. Επισημαίνουμε ότι οι εποπτικές αξιολογήσεις βασίζονται σε αυτοματοποιημένες βαθμολογίες, οι οποίες αναπροσαρμόζονται από τις ΜΕΟ όπου αυτό απαιτείται. Ωστόσο, η ΕΚΤ δεν καθόρισε αντικειμενικά κριτήρια για την άσκηση της οριοθετημένης κρίσης από τις ΜΕΟ (βλέπε σημείο 26). Στην πραγματικότητα, περιορίστηκε στην απαρίθμηση των παραγόντων τους οποίους οι ΜΕΟ μπορούν να λάβουν υπόψη, χωρίς ωστόσο να δίνει οδηγίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο αυτό θα επιτυγχανόταν στην πράξη, ώστε να διασφαλίζεται η συνεπής εφαρμογή μεταξύ των ΜΕΟ.

30 Σε ό,τι αφορά το δείγμα μας με τις τράπεζες, οι ΜΕΟ είχαν επαληθεύσει την πλειονότητα των απαιτήσεων που απορρέουν από τα σχετικά πρότυπα, κατά την ολοκλήρωση των αξιολογήσεών τους στο πλαίσιο της ΔΕΕΑ. Ωστόσο, εντοπίσαμε ορισμένες αδυναμίες στην εφαρμογή της ΔΕΕΑ, οι οποίες παρουσιάζονται στα σημεία που ακολουθούν.

31 Όσον αφορά την αξιολόγηση του **επιπέδου πιστωτικού κινδύνου** (φάση 3), διαπιστώσαμε ότι και για τις 10 τράπεζες του δείγματός μας η ΕΚΤ δεν συνεκτίμησε ή δεν συνεκτίμησε πλήρως ορισμένα στοιχεία σύμφωνα με τις σχετικές κατευθυντήριες γραμμές της ΕΑΤ (βλέπε σημείο **28**). Παραδείγματος χάριν, για ορισμένες τράπεζες δεν είχε συνεκτιμηθεί η μη αξιολόγηση ή η ελλιπής αξιολόγηση της ποιότητας των εξυπηρετούμενων δανείων και της σημαντικότητας των μη εξυπηρετούμενων δανείων ανά χαρτοφυλάκιο. Αν και για το ήμισυ των τραπεζών του δείγματος η βαθμολογία που είχαν λάβει όσον αφορά το επίπεδο κινδύνου ήταν ούτως ή άλλως η χειρότερη δυνατή (δηλαδή 4), από τις ελλιπείς αξιολογήσεις δεν μπορεί να διαμορφωθεί πλήρης βεβαιότητα σχετικά με την άρτια διαχείριση και κάλυψη των κινδύνων.

32 Όσον αφορά την αξιολόγηση του **ελέγχου πιστωτικού κινδύνου**, διαπιστώσαμε ότι:

- ο οι οδηγίες της ΕΚΤ προς τις ΜΕΟ σχετικά με τις ερωτήσεις που έπρεπε να απαντηθούν (ο κατάλογος ελέγχου για τη φάση 2 περιγράφεται στο **γράφημα 5**) δεν ήταν συνεπείς. Σαφείς οδηγίες σχετικά με το κατά πόσον έπρεπε να απαντηθούν ή όχι σημαντικά ερωτήματα (παραδείγματος χάριν σχετικά με το κατά πόσον οι πολιτικές και οι διαδικασίες χαρακτηρισμού δανείου ως μη εξυπηρετούμενου ήταν ευθυγραμμισμένες με τις νομικές απαιτήσεις) είχαν δοθεί μόνο σε ΜΕΟ που κάλυπταν 22 συγκεκριμένες τράπεζες από τις 110 που καλύπτονταν από τη ΔΕΕΑ του 2021, εκ των οποίων δύο περιλαμβάνονταν στο δείγμα μας. Αυτό σήμαινε ότι δεν υπήρχε στη διαδικασία αξιολόγησης μεγάλη συνέπεια για ολόκληρο τον πληθυσμό των εποπτευόμενων τραπεζών·
- για το 2021, η υποβολή ερωτήσεων στο πλαίσιο της τυπικής αξιολόγησης κινδύνου της φάσης 3 ήταν ως επί το πλείστον προαιρετική για τις ΜΕΟ. Αντ' αυτού, η ΕΚΤ ζητούσε από τις τράπεζες να διενεργήσουν αυτοαξιολόγηση των πλαισίων τους για τον έλεγχο του πιστωτικού κινδύνου. Οι ΜΕΟ εξέτασαν τις αυτοαξιολογήσεις αυτές και οι πληροφορίες χρησιμοποιήθηκαν για τις αξιολογήσεις πιστωτικού κινδύνου. Ωστόσο, ορισμένες από τις ερωτήσεις που εμπεριέχονται στην τυπική αξιολόγηση κινδύνου της φάσης 3 δεν καλύπτονταν από τις αυτοαξιολογήσεις των τραπεζών. Επιπλέον, ο προαιρετικός χαρακτήρας του καταλόγου ελέγχου της τυπικής φάσης 3 σήμαινε ότι η ΕΚΤ δεν μπορούσε να επαληθεύσει τη συνοχή των αξιολογήσεων.

33 Διαπιστώσαμε ότι οι ΜΕΟ απένειμαν σε τρεις τράπεζες (από τις 10 του δείγματός μας) βαθμολογία ελέγχου κινδύνου 2 ή 3 (καλύτερη από τη χειρότερη βαθμολογία του 4), μολονότι οι αξιολογήσεις τους όσον αφορά το περιβάλλον ελέγχου κινδύνων παρουσίαζαν ελλείψεις (βλέπε σημείο **32**). Μια θετική βαθμολογία

ελέγχου κινδύνου μπορεί να επηρεάσει στη συνέχεια τα εποπτικά μέτρα (βλέπε σημείο 07).

34 Προκειμένου να διασφαλιστεί η κατάλληλη **συγκριτική αξιολόγηση** των τραπεζών, η ΕΚΤ διατηρεί πλούσια ποικιλία εργαλείων απεικόνισης και σύγκρισης. Με τον τρόπο αυτό οι ΜΕΟ έχουν τη δυνατότητα να παρατηρούν πώς η τράπεζά τους συγκρίνεται με άλλες ως προς ένα ευρύ φάσμα βασικών δεικτών κινδύνου. Στις αξιολογήσεις ΔΕΕΑ που εξετάσαμε στο πλαίσιο του δείγματός μας με τις τράπεζες διαπιστώσαμε ότι, σε γενικές γραμμές, οι ΜΕΟ έκαναν καλή χρήση των εν λόγω εργαλείων συγκριτικής αξιολόγησης.

35 Ωστόσο, υπάρχουν ορισμένες αδυναμίες όσον αφορά τον τρόπο βαθμονόμησης των συγκεκριμένων εργαλείων. Ειδικότερα, η αυτοματοποιημένη βαθμολογία του επιπέδου κινδύνου της φάσης 2 (βλέπε σημείο 26) διαμορφώνεται εντός ορίων που είναι παρωχημένα και εισάγει θετική μεροληψία, όπως επιβεβαιώνεται ακόμη και από εσωτερική ανάλυση της ΕΚΤ. Διαπιστώσαμε ότι εξαιτίας αυτού, οι ΜΕΟ προέβαιναν σε συστηματικές αναπροσαρμογές προκειμένου να αντισταθμιστεί η μεροληψία με την απονομή χαμηλότερης βαθμολογίας στο στάδιο της οριοθετημένης κρίσης.

36 Τα εργαλεία συγκριτικής αξιολόγησης είναι ως επί το πλείστον αυτόνομα. Δεν συμβαδίζουν ικανοποιητικά ούτε με τις προσδοκίες που περιγράφονται σε σχέση με τις ΜΕΟ στο εγχειρίδιο για τη ΔΕΕΑ, ούτε με το εργαλείο ΤΠ που χρησιμοποιούν οι ΜΕΟ για την ποιοτική αξιολόγηση της ΔΕΕΑ. Επιβαρύνεται έτσι το έργο των ΜΕΟ λόγω της ανάγκης που προκύπτει για μη αυτοματοποιημένους διασταυρούμενους ελέγχους.

Η κατανομή του προσωπικού συμβαδίζει με τους εντοπιζόμενους κινδύνους, ωστόσο οι ελλείψεις δεν έχουν αντιμετωπιστεί ακόμη

37 Στόχος μας ήταν να εξετάσουμε κατά πόσον η ΕΚΤ κατένειμε αποτελεσματικά ανθρώπινους πόρους στις ΜΕΟ και στο επιτόπιο σκέλος της εποπτείας

38 Διαπιστώσαμε ότι η ΕΚΤ διαθέτει τεχνική (το μοντέλο ομαδοποίησης) για την κατανομή των πόρων της στις ΜΕΟ με βάση το μέγεθος, την πολυπλοκότητα και τον κίνδυνο των τραπεζών. Το μοντέλο ομαδοποίησης χρησιμοποιείται επίσης για τον προσδιορισμό της έντασης με την οποία οι ΜΕΟ ασκούν την εποπτεία των τραπεζών ανά τακτά διαστήματα. Ωστόσο, σημαντικό ποσοστό των δραστηριοτήτων (42 %) που

πρέπει να αξιολογήσουν οι ΜΕΟ δεν είναι προγραμματισμένες, όπως οι πωλήσεις στοιχείων ενεργητικού ή οι συγχωνεύσεις.

39 Στο δείγμα μας με τις τράπεζες διαπιστώσαμε ότι οι μη προγραμματισμένες εργασίες (όπως η αξιολόγηση μιας πώλησης ή τιτλοποίησης δανείων) μπορούν να έχουν αντίκτυπο στις προγραμματισμένες εργασίες στο πλαίσιο της ΔΕΕΑ. Σε δύο από τις τράπεζες του δείγματός μας, οι ΜΕΟ είχαν καθυστερήσει να αναλύσουν την αυτοαξιολόγηση των τραπεζών (βλέπε σημείο **32**, δεύτερη περίπτωση) λόγω της μεσολάβησης άλλων, μη προγραμματισμένων, αλλά πιεστικών καθηκόντων. Παρ' όλα αυτά, ολοκλήρωσαν την ανάλυση αργότερα κατά τη διάρκεια του κύκλου της ΔΕΕΑ. Στην ΕΚΤ προβλέπεται διαδικασία για την κάλυψη προσωρινών αναγκών σε πόρους. Από την άλλη πλευρά, οι ΜΕΟ δυσκολεύτηκαν να καλύψουν εγκαίρως τις θέσεις ώστε να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις των καθηκόντων τους.

40 Επιπλέον, λόγω μιας αλλαγής της διαδικασίας το 2021, η ΕΚΤ δεν αξιολογεί πλέον αν οι διατιθέμενοι πόροι αρκούν για την εκτέλεση συγκεκριμένων καθηκόντων σύμφωνα με τις δικές της προδιαγραφές. Αυτό σημαίνει ότι η ΕΚΤ δεν έχει πλέον την ίδια δυνατότητα να συνδέει τις ανάγκες της με τους οικείους πόρους.

41 Εξετάσαμε επίσης τη στελέχωση για την εκτέλεση επιτόπιων δραστηριοτήτων, δηλαδή των επιτόπιων επιθεωρήσεων και των διερευνήσεων εσωτερικών υποδειγμάτων:

- Οι ΜΕΟ μπορεί να κρίνουν απαραίτητο να ζητήσουν τη διενέργεια επιτόπιας επιθεώρησης προκειμένου να πραγματοποιηθεί, παραδείγματος χάριν, διεξοδική ανάλυση των διαφόρων κινδύνων ή των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου. Οι επιτόπιες επιθεωρήσεις διενεργούνται από ειδικές ομάδες επιθεώρησης:
- η ΕΚΤ προβαίνει σε διερευνήσεις σχετικά με τα εσωτερικά υποδείγματα που χρησιμοποιούν οι τράπεζες για τον καθορισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων και τα οποία χρειάζονται την έγκριση της ΕΚΤ.

42 Με τη σύσταση του ΕΕΜ, η ΕΚΤ ανέλαβε την ευθύνη για τη διενέργεια επιτόπιων επιθεωρήσεων συνεπικουρούμενη από τις ΕΑΑ. Τον Απρίλιο του 2022 η αρμόδια γενική διεύθυνση της ΕΚΤ για τις επιτόπιες δραστηριότητες λειτουργούσε υποστελεχωμένη: διέθετε κενές θέσεις που αντιστοιχούσαν στο 10 % των συνολικά 149 διαθέσιμων για τις συγκεκριμένες δραστηριότητες ανθρώπινων πόρων. Η έλλειψη προσωπικού, που επισημαίνεται ήδη στην [έκθεσή μας του 2016 σχετικά με](#)

τη σύσταση του EEM⁹, μειώνει την ικανότητα της ΕΚΤ να διεξάγει επιτόπιες δραστηριότητες.

43 Διαπιστώσαμε ότι το 2021 δεν ήταν δυνατόν να διενεργηθούν όλες οι επιθεωρήσεις προτεραιότητας:

- ο μολονότι η ΕΚΤ αξιολογεί τα αιτήματα για επιτόπιες επιθεωρήσεις από τις ΜΕΟ και αποφασίζει καταρτίζοντας κατάλογο προτεραιοτήτων, το 2021 δεν ήταν σε θέση να στελεχώσει το 10 % των επιτόπιων επιθεωρήσεων προτεραιότητας⁹
- ο το χάσμα μεταξύ των αιτημάτων και της ικανότητας ήταν πολύ μεγαλύτερο για τις διερευνήσεις εσωτερικών υποδειγμάτων. Για το 2021, η ΕΚΤ δεν ήταν σε θέση να στελεχώσει το 26 % των διερευνήσεων προτεραιότητας. Όσον αφορά την έλλειψη πόρων για τις διερευνήσεις εσωτερικών υποδειγμάτων, η αρμόδια γενική διεύθυνση της ΕΚΤ εξέδωσε προειδοποίηση προς το Εποπτικό Συμβούλιο στις αρχές του 2022, επισημαίνοντας ότι υπάρχει σημαντικός κίνδυνος για τη φήμη της τράπεζας. Το Εποπτικό Συμβούλιο δεν έχει αναλάβει ακόμη δράση σχετικώς.

44 Η ΕΚΤ προβλέπει επίσημο διαχωρισμό των προϋπολογισμών μεταξύ των καθκόντων της ως κεντρικής τράπεζας και εκείνων που αφορούν την εποπτεία. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζει ότι και τα δύο καθήκοντα μπορούν να εκτελούνται με την επιφύλαξη και ανεξαρτήτως των καθκόντων της άλλης κατηγορίας. Οι δαπάνες για την εκτέλεση των εποπτικών καθκόντων της ΕΚΤ καλύπτονται από την επιβολή ετήσιων εποπτικών τελών στα εποπτευόμενα ιδρύματα. Ο συγκεκριμένος τρόπος χρηματοδότησης συνάδει με το σχετικό πρότυπο (βασική αρχή 2 της Βασιλείας)¹⁰, το οποίο απαιτεί η εποπτική αρχή να χρηματοδοτείται κατά τρόπο που δεν υπονομεύει την αυτονομία ή την επιχειρησιακή ανεξαρτησία της.

45 Ωστόσο, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ αποφάσισε να μην αυξήσει περαιτέρω τον αριθμό των απασχολούμενων από το 2023, τόσο στο σκέλος της κεντρικής τράπεζας όσο και στο εποπτικό σκέλος. Εντούτοις, το εποπτικό σκέλος της ΕΚΤ (μέσω του προέδρου και του αντιπροέδρου του Εποπτικού Συμβουλίου) μπορεί να ζητήσει πρόσθετους πόρους, εάν του ανατεθούν νέα ή διευρυμένα καθήκοντα ή εφόσον προκύψουν ειδικές ανάγκες λόγω συγκεκριμένων επιλογών στο πλαίσιο της

⁹ Ειδική έκθεση 29/2016, με τίτλο «Ενιαίος εποπτικός μηχανισμός - Καλό ξεκίνημα, αλλά απαιτούνται περαιτέρω βελτιώσεις», βλέπε σημείο 160.

¹⁰ Επιτροπή της Βασιλείας για την τραπεζική εποπτεία: «Core Principles for Effective Banking Supervision», βλέπε αρχή αριθ. 2.

εποπτείας. Εν προκειμένω, επισημαίνουμε ότι, μετά το πέρας των ελεγκτικών εργασιών μας, η ΕΚΤ ενέκρινε πρόσθετες θέσεις με σκοπό να μειώσει την εξάρτησή της από εξωτερικούς πόρους για τις επιτόπιες επιθεωρήσεις και τις διερευνήσεις εσωτερικών υποδειγμάτων. Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι η κατανομή πόρων επηρεάζεται από προϋπολογιστικές εκτιμήσεις που λαμβάνουν χώρα στο πλαίσιο του ρόλου της ΕΚΤ ως κεντρικής τράπεζας· η συνεκτίμηση μιας άποψης στο πλαίσιο της διαδικασίας λήψης αποφάσεων (ζητείται η γνώμη του προέδρου και του αντιπροέδρου του εποπτικού συμβουλίου του ΕΕΜ¹¹) δεν ταυτίζεται με τη λήψη ανεξάρτητης απόφασης σχετικά με τον εποπτικό προϋπολογισμό. Αυτό δεν συνάδει με το σχετικό πρότυπο (βλέπε σημείο 44), το οποίο απαιτεί τον ανεξάρτητο καθορισμό των εποπτικών πόρων. Το ζήτημα αυτό επισημάνθηκε επίσης στην [έκθεσή μας του 2016 σχετικά με τη σύσταση του ΕΕΜ](#)¹².

46 Σύμφωνα με το νομικό πλαίσιο, οι ΕΑΑ πρέπει να προσφέρουν προσωπικό για τις επιτόπιες και μη εποπτικές δραστηριότητες της ΕΚΤ. Παραδείγματος χάριν, περίπου το 90 % των επιτόπιων επιθεωρητών και περίπου τα δύο τρίτα του προσωπικού των ΜΕΟ προέρχονται από τις ΕΑΑ. Από την πλέον πρόσφατη έρευνα προσωπικού της ΕΚΤ προκύπτει ότι εννέα από τις 22 ΕΑΑ δεν είχαν διαθέσει το απαιτούμενο προσωπικό, το οποίο αντιστοιχούσε σε 32 ΙΠΑ ή στο 4 % των συνολικών δεσμεύσεων σε προσωπικό. Το κενό ήταν μεγαλύτερο για τις ΜΕΟ στις τράπεζες μεγαλύτερου μεγέθους και πολυπλοκότητας.

47 Σε περίπτωση που οι ΕΑΑ δεν τηρούν τις δεσμεύσεις τους όσον αφορά το προσωπικό, εφαρμόζεται μια κλιμακωτή διαδικασία με τελικό στάδιο τη διαβίβαση επίσημης επιστολής από την ΕΚΤ στην ΕΑΑ. Το 2021 πραγματοποιήθηκε συνάντηση υψηλού επιπέδου μεταξύ της ΕΚΤ και δύο ΕΑΑ, ωστόσο, κατά τον χρόνο του ελέγχου μας, η ΕΚΤ δεν είχε αποστείλει επίσημη επιστολή σε καμία ΕΑΑ. Μέχρι το τέλος του 2021 δεν είχαν χορηγηθεί πρόσθετοι πόροι.

¹¹ Ο ΕΕΜ εκπροσωπείται από ένα πρόσωπο στο Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ, το οποίο απαρτίζεται συνολικά από 26 μέλη.

¹² [Ειδική έκθεση 29/2016](#), με τίτλο «Ενιαίος εποπτικός μηχανισμός - Καλό ξεκίνημα, αλλά απαιτούνται περαιτέρω βελτιώσεις», βλέπε σημεία 47-52, 186.

Οι διαδικασίες διαβούλευσης και έγκρισης της ΕΚΤ είναι διεξοδικές, αλλά δεν ευνοούν την έγκαιρη κοινοποίηση της απόφασης ΔΕΕΑ στις τράπεζες

48 Οι εποπτικές αρχές μεριμνούν ώστε οι τράπεζες να λαμβάνουν εγκαίρως εποπτική καθοδήγηση, φροντίζοντας παράλληλα για την ύπαρξη συνέπειας στις αξιολογήσεις και στα μέτρα για όλες τις τράπεζες. Στόχος μας ήταν να εξετάσουμε κατά πόσον η σχετική διαδικασία της ΕΚΤ εφαρμοζόταν έγκαιρα.

49 Η διαδικασία της ΕΚΤ για τη λήψη αποφάσεων στο πλαίσιο της ΔΕΕΑ —ο κύκλος ΔΕΕΑ— αποτελείται από τέσσερα βασικά στάδια:

- ο αξιολόγηση από τις ΜΕΟ,
- ο συγκριτική αξιολόγηση και επανεξέταση από τις οριζόντιες μονάδες της ΕΚΤ,
- ο διαβούλευση με τις ενδιαφερόμενες τράπεζες (στάδιο διαλόγου),
- ο διαδικασία έγκρισης.

50 Το στάδιο αξιολόγησης του κύκλου ΔΕΕΑ του 2021 ξεκίνησε στα μέσα Μαρτίου, αφού οι τράπεζες υπέβαλαν στοιχεία, τα δε σχέδια αποφάσεων ΔΕΕΑ είχαν οριστικοποιηθεί έως τις αρχές Ιουλίου (βλέπε [γράφημα 6](#)). Στη συνέχεια, ξεκίνησε ο εποπτικός διάλογος, κατά τον οποίο οι τράπεζες ενημερώθηκαν για τα ποσοτικά και ποιοτικά μέτρα και τις συστάσεις που σκόπευε να επιβάλει η ΕΚΤ, καθώς και για τους κύριους λόγους στους οποίους βασίζονταν αυτά. Ο εποπτικός διάλογος ολοκληρώθηκε στα μέσα Σεπτεμβρίου. Τους επόμενους πέντε μήνες ακολούθησαν σειρά επίσημων ενεργειών, όπως ο νομικός έλεγχος, η επίσημη διαδικασία ακρόασης, οι εσωτερικές εγκρίσεις και η τελική έγκριση από το [Εποπτικό Συμβούλιο](#) και το [Διοικητικό Συμβούλιο](#). Η επίσημη διαδικασία ακρόασης βασίστηκε σε σχέδιο απόφασης ΔΕΕΑ, στο οποίο δηλαδή περιλαμβάνονταν τα ποσοτικά και ποιοτικά εποπτικά μέτρα. Οι τράπεζες μπορούσαν να διατυπώσουν επίσημες παρατηρήσεις επί του σχεδίου.

Γράφημα 6 – Χρονοδιάγραμμα ΔΕΕΑ για το 2021

Πηγή: ΕΕΣ βάσει των στοιχείων της ΕΚΤ.

51 Αν και η συνολική αυτή διαδικασία είναι διεξοδική, δεν είναι αποτελεσματική λόγω του γεγονότος ότι τα τελευταία στάδια (ήτοι τα στάδια διαλόγου και έγκρισης) είναι χρονοβόρα: διαρκούν δύο φορές περισσότερο από τα στάδια της αξιολόγησης και της συγκριτικής αξιολόγησης. Όσον αφορά το δείγμα των 10 τραπεζών, εξετάσαμε τον βαθμό στον οποίο τα εποπτικά μέτρα υπέστησαν αλλαγές μεταξύ του εποπτικού διαλόγου τον Ιούλιο του 2021 και της τελικής απόφασης ΔΕΕΑ τον Φεβρουάριο του 2022. Διαπιστώσαμε ότι, παρά τον χρόνο που μεσολάβησε και τις δύο διαδικασίες που εφαρμόστηκαν (εποπτικός διάλογος και δικαίωμα ακρόασης), τα μέτρα δεν άλλαξαν επί της ουσίας, ούτε ως προς το περιεχόμενο ούτε ως προς τον αριθμό, ενώ

επήλθαν ορισμένες μόνο αλλαγές στις προθεσμίες που είχαν οριστεί για την εφαρμογή τους. Εξαίρεση αποτέλεσε η ειδική πρόσθετη απαίτηση του πυλώνα 2 για την αντιμετώπιση της ανεπαρκούς κάλυψης μη εξυπηρετούμενων δανείων, η οποία εισήχθη για πρώτη φορά το 2021 (για λεπτομέρειες σχετικά με την εν λόγω προσαύξηση, βλέπε σημεία [77-104](#)).

52 Το τελικό αποτέλεσμα ήταν ότι για τον κύκλο ΔΕΕΑ του 2021 οι τελικές αποφάσεις ΔΕΕΑ διαβιβάστηκαν στις τράπεζες μόλις τον Φεβρουάριο του 2022, 13 μήνες μετά τα τέλη Δεκεμβρίου του 2020 που είχαν οριστεί ως ημερομηνία αναφοράς. Το διάστημα αυτό ήταν εξίσου μεγάλο με τον κύκλο του 2018, αλλά μεγαλύτερο από ό,τι για προηγούμενους κύκλους, όπως του 2017, του 2019 και του 2020, στο πλαίσιο των οποίων οι αποφάσεις είχαν εκδοθεί πριν από το τέλος του έτους. Η περίοδος των 13 μηνών ήταν επίσης σημαντικά μεγαλύτερη από ό,τι, παραδείγματος χάριν, ο χρόνος που χρειάστηκε η σουηδική αρχή προληπτικής εποπτείας για παρόμοιο καθήκον (εννέα μήνες). Όσον αφορά τον αντίκτυπο της όλης διαδικασίας, η συνολική διάρκειά της υποδεικνύει ότι οι τράπεζες που τελούν υπό την εποπτεία της ΕΚΤ δεν λαμβάνουν εγκαίρως το επίσημο, νομικά επικυρωμένο αποτέλεσμα της διαδικασίας. Πράγματι, οι κίνδυνοι μιας τράπεζας (όπως το επίπεδο των ΜΕΔ και ο σχηματισμός προβλέψεων) μπορούν να μεταβληθούν κατά τη διάρκεια των μακράς διάρκειας σταδίων του διαλόγου και της έγκρισης. Αυξάνεται έτσι ο κίνδυνος μια απόφαση ΔΕΕΑ να είναι ήδη παρωχημένη τη στιγμή της επίσημης έκδοσής της.

Η ΕΚΤ δεν χρησιμοποιεί αποτελεσματικά τα εργαλεία της για να διασφαλίσει ότι ο πιστωτικός κίνδυνος καλύπτεται πλήρως από πρόσθετα κεφάλαια

53 Στο τέλος της ΔΕΕΑ, η εποπτική αρχή μπορεί να επιβάλει πρόσθετες απαιτήσεις ιδίων κεφαλαίων, γνωστές ως απαιτήσεις του πυλώνα 2 (βλέπε σημείο [08](#)). Αυτό συμβαίνει όταν η εποπτική αρχή διαπιστώνει ότι τα ίδια κεφάλαια που διακατέχει η τράπεζα δεν εξασφαλίζουν άρτια κάλυψη των κινδύνων για το κεφάλαιο στους οποίους είναι ή ενδέχεται να εκτεθεί η τράπεζα, υπό την προϋπόθεση ότι οι κίνδυνοι αυτοί αξιολογούνται ως σημαντικοί για την τράπεζα¹³. Σύμφωνα με τις

¹³ Κατευθυντήριες γραμμές της ΕΑΤ σχετικά με τη ΔΕΕΑ του 2018, παράγραφος 342· κατευθυντήριες γραμμές της ΕΑΤ σχετικά με τη ΔΕΕΑ του 2022, παράγραφος 360.

κατευθυντήριες γραμμές της EAT σχετικά με τη ΔΕΕΑ¹⁴, η απαίτηση του πυλώνα 2 πρέπει να καθορίζεται **χωριστά για κάθε κίνδυνο** και πρέπει να καλύπτει¹⁵:

- τον κίνδυνο μη αναμενόμενων και αναμενόμενων ζημιών που δεν καλύπτονται επαρκώς από τις προβλέψεις, κατά τη διάρκεια δωδεκάμηνης περιόδου (με εξαίρεση τις περιπτώσεις για τις οποίες ορίζεται διαφορετικά στον κανονισμό για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις, γνωστές ως «μη αναμενόμενες ζημιές»·
- τον κίνδυνο υποεκτίμησης του κινδύνου λόγω ελλείψεων στα εσωτερικά υποδείγματα των τραπεζών (ήτοι στατιστικά υποδείγματα, τα οποία μπορούν να χρησιμοποιούνται από τις τράπεζες για τον προσδιορισμό του ύψους των κεφαλαίων που χρειάζονται ανάλογα με τους κινδύνους τους)·
- τον κίνδυνο που απορρέει από ελλείψεις στην εταιρική διακυβέρνηση, περιλαμβανομένων του εσωτερικού ελέγχου, της διαχείρισης και άλλων αδυναμιών.

54 Για τον κύκλο ΔΕΕΑ του 2021, η ΕΚΤ επέλεξε να εφαρμόσει μια νέα προσέγγιση για τον καθορισμό της απαίτησης του πυλώνα 2, η οποία εξακολουθεί να υφίσταται μικρές βελτιωτικές παρεμβάσεις. Η νέα αυτή προσέγγιση ήρθε να απαντήσει στα συμπεράσματα επισκόπησης της EAT, σύμφωνα με την οποία η προηγούμενη προσέγγιση χρειαζόταν βελτίωση. Η νέα αυτή προσέγγιση περιλαμβάνει διαδικασία τεσσάρων σταδίων:

- Αφετηρία είναι η συνολική βαθμολογία κινδύνου στο στάδιο 1, η οποία προκύπτει από τη φάση αξιολόγησης της ΔΕΕΑ. Η βαθμολογία υπολογίζεται αυτόματα με την εφαρμογή προκαθορισμένων συντελεστών στάθμισης που αντιστοιχούν στα διάφορα στοιχεία κινδύνου (εκείνα που αναφέρονται στο [γράφημα 1](#), εκτός από τη ρευστότητα). Με βάση αυτή τη συνολική βαθμολογία κινδύνου, οι ΜΕΟ επιλέγουν μια αρχική προσαύξηση (εκφρασμένη σε ποσοστό των σταθμισμένων ως προς τον κίνδυνο στοιχείων ενεργητικού). Μάλιστα, για κάθε συνολική βαθμολογία κινδύνου [από 1 (χαμηλότερος κίνδυνος) έως 4 (υψηλότερος κίνδυνος)] η ΕΚΤ είχε προκαθορίσει ένα συγκεκριμένο εύρος τιμών προσαύξησης (ελάχιστη έως μέγιστη). Οι ΜΕΟ μπορούν να αναπροσαρμόζουν την αυτοματοποιημένη συνολική βαθμολογία κινδύνου εντός ορισμένων ορίων,

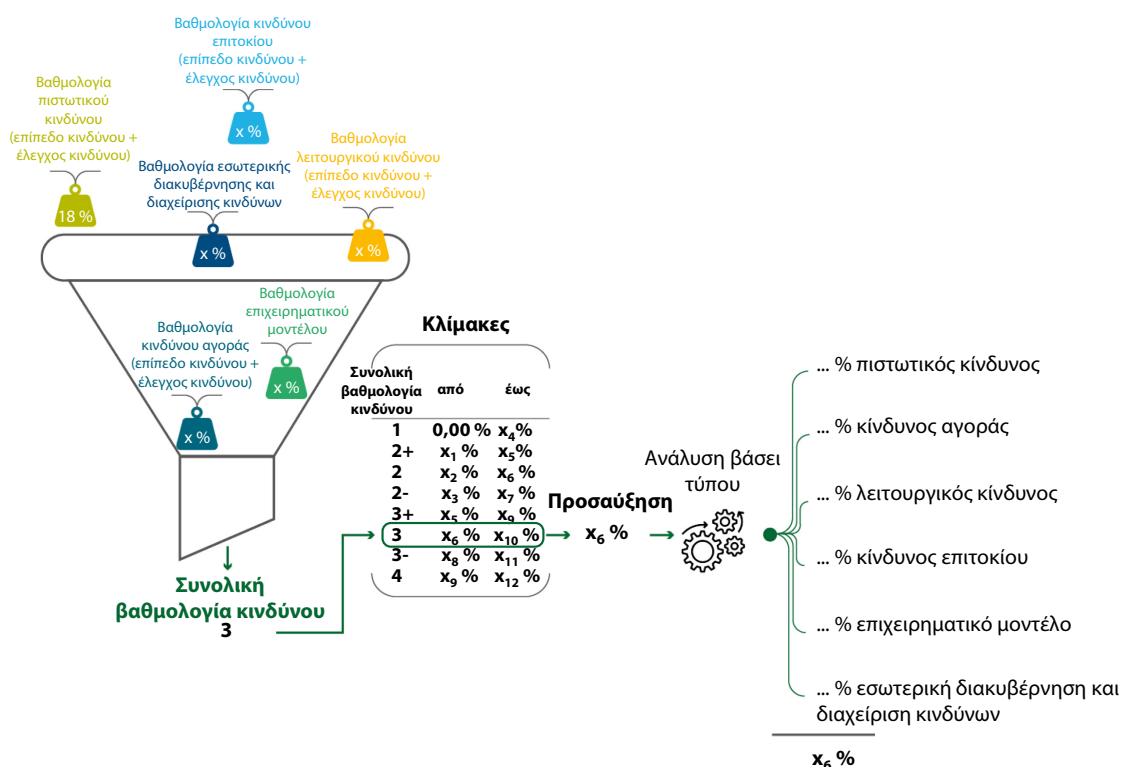
¹⁴ Η ΕΚΤ κοινοποίησε τη συμμόρφωσή της με τις κατευθυντήριες γραμμές ΔΕΕΑ στις 15/02/2019.

¹⁵ Κατευθυντήριες γραμμές της EAT σχετικά με τη ΔΕΕΑ του 2018, παράγραφοι 348 και 349· κατευθυντήριες γραμμές της EAT σχετικά με τη ΔΕΕΑ του 2022, παράγραφοι 368 και 371.

ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαιτερότητες των προφίλ κινδύνου των τραπεζών.

- Στο στάδιο 2, η επιλεγμένη αρχική προσαύξηση αναλύεται βάσει μαθηματικού τύπου σε έως και επτά επιμέρους προσαυξήσεις για διαφορετικούς κινδύνους (όπως ο πιστωτικός κίνδυνος, ο λειτουργικός κίνδυνος, ο κίνδυνος αγοράς κ.λπ.). Ο τύπος λαμβάνει υπόψη στοιχεία από την εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας μιας τράπεζας (internal capital adequacy assessment process, ICAAP), δηλαδή την ποσοτικοποίηση από μέρους της τράπεζας του τρόπου με τον οποίο οι κίνδυνοι που την απειλούν καλύπτονται από το κεφάλαιο του πυλώνα 1 (βλέπε σημείο 09).
- Στη συνέχεια, οι ΜΕΟ επαναξιολογούν τις επιμέρους προσαυξήσεις ανά κίνδυνο στο στάδιο 3 (επίσης με αναφορά σε αντίστοιχους υπολογισμούς αναφοράς και άλλα πρότυπα).
- Στο στάδιο 4, η απαίτηση του πυλώνα 2 αναδιαμορφώνεται με την προσθήκη των επιμέρους προσαυξήσεων ανά κίνδυνο. Οι προσαυξήσεις του τελικού σταδίου 4 μπορεί να είναι υψηλότερες ή χαμηλότερες από εκείνες που επιλέχθηκαν στο στάδιο 2. Η πορεία της όλης διαδικασίας απεικονίζεται στο [γράφημα 7](#).

Γράφημα 7 – Η διαδικασία από την αρχική συνολική προσαύξηση μέχρι τις προσαυξήσεις βάσει συγκεκριμένων κινδύνων

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της ΕΚΤ.

55 Ενώ τα τελευταία χρόνια η ΕΚΤ έχει λάβει μέτρα για την αύξηση της διαφάνειας (βλέπε σημείο 19), δεν έχει ακόμη δημοσιεύσει την πλήρη μεθοδολογία της ΔΕΕΑ. Το ΕΕΣ δεν δημοσιοποιεί πληροφορίες σχετικά με τους συντελεστές στάθμισης ή τα εύρη τιμών που χρησιμοποιούνται στη μεθοδολογία του πυλώνα 2 της ΕΚΤ, καθώς η ΕΚΤ τις θεωρεί εμπιστευτικές.

56 Αξιολογήσαμε την αποτελεσματικότητα του τρόπου με τον οποίο η ΕΚΤ εφάρμοζε τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΑΤ για τη ΔΕΕΑ, προκειμένου να καθορίζει την απαίτηση του πυλώνα 2. Ειδικότερα, αξιολογήσαμε τον τρόπο με τον οποίο η εποπτική μεθοδολογία της ΕΚΤ και η εφαρμογή της διασφαλίζουν ότι οι εντοπιζόμενοι κίνδυνοι καλύπτονται επαρκώς από κεφάλαια.

57 Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΑΤ που ισχύουν για τον κύκλο ΔΕΕΑ του 2021 (βλέπε επίσης σημείο 53), οι υπολογισμοί της ICAAP πρέπει –όταν θεωρούνται αξιόπιστοι ή εν μέρει αξιόπιστοι– να αποτελούν την αφετηρία για τον καθορισμό των απαιτήσεων του πυλώνα 2¹⁶. Στις περιπτώσεις που η ICAAP δεν

¹⁶ Κατευθυντήριες γραμμές της ΕΑΤ για τη ΔΕΕΑ, παράγραφος 350.

κρίνεται αξιόπιστη, αφετηρία για τον καθορισμό των απαιτήσεων πρέπει να είναι το αποτέλεσμα των εποπτικών υπολογισμών αναφοράς. Ωστόσο, η ΕΚΤ επέλεξε να μην χρησιμοποιήσει την ICAAP ως αφετηρία. Διαπιστώσαμε ότι η αξιοπιστία της ICAAP είναι χαμηλή παρά τα επτά έτη εποπτείας του ΕΕΜ, ενώ το 2021 οι ICAAP των τραπεζών που αξιολόγησε η ΕΚΤ ως αξιόπιστες ήταν λιγότερες από τις μισές. Η ΕΑΤ δεν προέβη σε αξιολόγηση της εφαρμογής της νέας μεθοδολογίας της ΕΚΤ που χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά στον κύκλο ΔΕΕΑ του 2021.

58 Στην πραγματικότητα, αντί η ICAAP να χρησιμοποιείται ως αφετηρία, η συνολική βαθμολογία κινδύνου βασιζόταν σε συντελεστές στάθμισης για κάθε κίνδυνο (όπως αναφέρεται στο σημείο 54). Οι συντελεστές στάθμισης εφαρμόστηκαν στις βαθμολογίες που προέκυψαν από την εποπτική αξιολόγηση για κάθε κίνδυνο. Όσον αφορά τον κύκλο του 2021 που αποτέλεσε αντικείμενο του ελέγχου μας, οι συντελεστές στάθμισης ήταν ίσοι για όλες τις τράπεζες και, ως εκ τούτου, δεν αντανακλούσαν την ιδιαίτερη κατάσταση εκάστης. Σημειώνουμε ότι οι συντελεστές στάθμισης τροποποιήθηκαν για τον κύκλο του 2022 και ποικίλλουν ανάλογα με το επιχειρηματικό μοντέλο της τράπεζας. Οι ΜΕΟ μπορούν να αναπροσαρμόζουν την αυτοματοποιημένη συνολική βαθμολογία κινδύνου εντός ορισμένων ορίων.

59 Όπως προκύπτει από τα ανωτέρω σημεία, η τρέχουσα μεθοδολογία της ΕΚΤ για τον υπολογισμό των πρόσθετων κεφαλαιακών απαιτήσεων **δεν ακολουθεί προσέγγιση ανά κίνδυνο**, όπως απαιτείται από τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΑΤ (βλέπε σημείο 53). Η συνολική βαθμολογία κινδύνου προκύπτει από την εποπτική αξιολόγηση των επιπέδων κινδύνου, καθώς και των αδυναμιών στο μοντέλο και στον εσωτερικό έλεγχο, και, ως εκ τούτου, από την ομαδοποίηση των βαθμολογιών κινδύνου:

- Αυτό σημαίνει ότι δεν υπάρχει τρόπος άμεσης σύνδεσης των μεμονωμένων παραγόντων κινδύνου με τις προσαυξήσεις ανά κίνδυνο.
- Επίσης, δεν εντοπίσαμε στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι η ΕΚΤ είχε ποσοτικοποιήσει τους κινδύνους αυτούς για κάθε τράπεζα. Μάλιστα, για τον κύκλο του 2021, για τις ποσοτικοποιήσεις αυτές δεν χρησιμοποιήθηκε ένα εργαλείο που προϋπήρχε και το οποίο δεν είναι πλέον διαθέσιμο για τον κύκλο του 2022. Παραδείγματος χάριν, αντί να έχει ποσοτικοποιηθεί ένας συγκεκριμένος κίνδυνος¹⁷, υπάρχει βαθμολογία για όλους τους κινδύνους που

¹⁷ Κατευθυντήριες γραμμές της ΕΑΤ για τη ΔΕΕΑ του 2018, παράγραφος 342: Οι αρμόδιες αρχές πρέπει να καθορίζουν στο πλαίσιο της αξιολόγησης κεφαλαίων της ΔΕΕΑ εάν τα ίδια κεφάλαια που διατηρεί το ίδρυμα παρέχουν επαρκή κάλυψη των κινδύνων κεφαλαίου

μπορεί να περιλαμβάνουν ή όχι τον συγκεκριμένο κίνδυνο και τις σχετικές ή μη αδυναμίες του ελέγχου· και

- ο Δεν υπάρχει σαφής διάκριση στη μεθοδολογία, ούτε χαρτογράφηση των κινδύνων κατά την εφαρμογή της μεταξύ i) συγκεκριμένων κινδύνων (συγκεκριμένα εκείνων που δεν καλύπτονται από τις κεφαλαιακές απαιτήσεις του πυλώνα 1, κινδύνων που δεν καλύπτονται επαρκώς και κινδύνων που δεν καλύπτονται καθόλου) και ii) της απαίτησης του πυλώνα 2.

60 Λαμβανομένου υπόψη ότι η ΕΚΤ δεν είναι σε θέση να αναλύσει την πρόσθετη κεφαλαιακή απαίτηση που επιβάλλεται σε τράπεζα σε επιμέρους παράγοντες κινδύνου, καθίσταται σαφές ότι δεν αποκομίζει **βεβαιότητα ότι οι υπολογιζόμενες απαιτήσεις του πυλώνα 2 διασφαλίζουν άρτια κάλυψη των κινδύνων** που πρέπει να καλυφθούν ούτε ότι αντιμετωπίζονται κατάλληλα οι ανεπάρκειες του μοντέλου και οι αδυναμίες των ελέγχων (βλέπε σημείο [53](#)).

61 Το προκαθορισμένο εύρος τιμών από το οποίο επιλέγεται η αρχική προσαύξηση δεν έχει επικαιροποιηθεί από το 2017 και η ΕΚΤ δεν έχει διενεργήσει ακόμη ανάλυση προκειμένου να επαληθεύσει αν τα εύρη αυτά αντικατοπτρίζουν επακριβώς τους σχετικούς κινδύνους σε επίπεδο τράπεζας. Σημειώνουμε ότι, με βάση δημόσια στοιχεία, οι απαιτήσεις του πυλώνα 2 που διαβιβάστηκαν στις τράπεζες που εποπτεύονται από την ΕΚΤ ως αποτέλεσμα των κύκλων ΔΕΕΑ του 2019, του 2020 και του 2021 κυμαίνονταν από 0,75 % έως 3,90 %. Επιπλέον, τα προκαθορισμένα εύρη τιμών αλληλεπικαλύπτονται σε μεγάλο βαθμό (βλέπε [γράφημα 7](#)), γεγονός που σημαίνει ότι σε μια τράπεζα με χαμηλότερη συνολική βαθμολογία κινδύνου μπορεί

στους οποίους εκτίθεται ή ενδέχεται να εκτεθεί το ίδρυμα, εφόσον οι κίνδυνοι αυτοί αξιολογούνται ως σημαντικοί γι' αυτό, και παράγραφος 343: Οι αρμόδιες αρχές πρέπει να πράττουν το παραπάνω αποφασίζοντας και καθορίζοντας το επίπεδο (ποσό) και τη σύνθεση (ποιότητα) των πρόσθετων ιδίων κεφαλαίων τα οποία πρέπει να διατηρεί το ίδρυμα για την κάλυψη των επιμέρους κινδύνων και κινδύνων που δεν καλύπτονται από το άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΕ) 575/2013 («πρόσθετες απαιτήσεις ιδίων κεφαλαίων»), περιλαμβανομένων, όταν απαιτείται, των απαιτήσεων ιδίων κεφαλαίων για την κάλυψη υποτίμησης του κινδύνου λόγω ελλείψεων στα υποδείγματα του ιδρύματος και των κινδύνων που προκύπτουν από τον εσωτερικό έλεγχο και την εταιρική διακυβέρνηση του ιδρύματος, καθώς και άλλες αδυναμίες που εντοπίζονται σε αυτό· [κατευθυντήριες γραμμές ΔΕΕΑ της ΕΑΤ του 2022](#), παράγραφος 368: Για τους σκοπούς της προηγούμενης παραγράφου, οι αρμόδιες αρχές πρέπει να υπολογίζουν ανά κίνδυνο τα ποσά των κεφαλαίων που θεωρούνται επαρκή, προσδιορίζοντας, αξιολογώντας και ποσοτικοποιώντας τους κινδύνους στους οποίους εκτίθεται το ίδρυμα και πρέπει να λαμβάνουν υπόψη το πλήρες προφίλ κινδύνου ενός ιδρύματος.

να επιβληθεί υψηλότερη προσαύξηση βάσει της απαίτησης του πυλώνα 2 σε σύγκριση με κάποια τράπεζα που έχει υψηλότερη συνολική βαθμολογία κινδύνου.

62 Εξετάσαμε κατά πόσον η ICAAP διαδραμάτισε κάποιο ρόλο όσον αφορά την επιλογή συγκεκριμένης τιμής εντός του εύρους. Ειδικότερα, όταν η ΕΚΤ αξιολογεί μια ICAAP ως αναξιόπιστη, βάσει του εγχειριδίου για τη ΔΕΕΑ της ΕΚΤ η ΜΕΟ καλείται να επιλέξει από το ανώτερο άκρο του εύρους τιμών. Όσον αφορά τον κύκλο ΔΕΕΑ του 2021, διαπιστώσαμε ότι συχνά η εν λόγω εσωτερική καθοδήγηση δεν ακολουθούνταν:

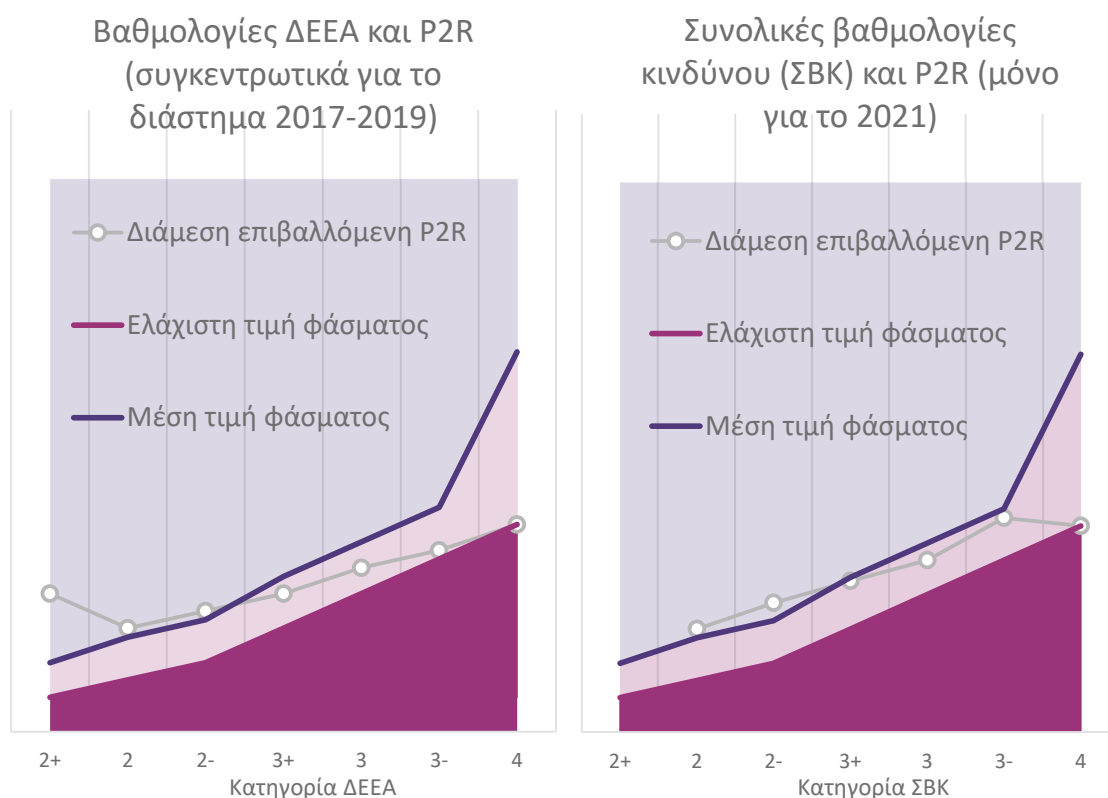
- ο οι ΜΕΟ είχαν επιλέξει αρχικές προσαυξήσεις ίσες ή χαμηλότερες από τη μέση τιμή του εύρους στα δύο τρίτα των περιπτώσεων στις οποίες η ΕΚΤ διαπίστωσε ότι η τράπεζα δεν είχε αξιόπιστη ICAAP. Περισσότερες από τις μισές τράπεζες διέθεταν αναξιόπιστη ICAAP (βλέπε σημείο 57).
- ο το 2021 υπήρχαν στον πληθυσμό του ΕΕΜ τρεις τράπεζες με τη χειρότερη δυνατή συνολική βαθμολογία κινδύνου (4) και με αναξιόπιστη ICAAP. Για τις τρεις αυτές τράπεζες ενεργοποιήθηκαν οι απαιτήσεις του πυλώνα 2 στο κατώτερο άκρο του προτεινόμενου εύρους τιμών.

63 Εξετάσαμε επίσης τον βαθμό στον οποίο η ΕΚΤ χρησιμοποίησε τα προκαθορισμένα εύρη τιμών για τα έτη 2017- 2021 και εξασφάλισε συνέπεια στον τρόπο με τον οποίο επιβλήθηκαν οι απαιτήσεις του πυλώνα 2. Διαπιστώσαμε ότι η χρήση του προκαθορισμένου εύρους τιμών δεν ήταν συνεπής μεταξύ τραπεζών με χαμηλό κίνδυνο και τραπεζών με υψηλό κίνδυνο.

64 Η μεθοδολογία της ΕΚΤ προβλέπει την επιβολή υψηλότερων απαιτήσεων του πυλώνα 2, όσο αυξάνεται η συνολική βαθμολογία κινδύνου. Ως εκ τούτου, όπως παρουσιάζεται στο **γράφημα 8**, οι θεωρητικές ελάχιστες απαιτήσεις του πυλώνα 2 (δηλαδή η ελάχιστη τιμή των προκαθορισμένων ευρών τιμών, βλέπε σημείο 54) αυξάνονται γραμμικά και οι θεωρητικές διάμεσες απαιτήσεις του πυλώνα 2 αυξάνονται αναλογικά ταχύτερα, διότι τα αυξανόμενα επίπεδα κινδύνων και οι αδυναμίες των ελέγχων υποδεικνύουν υψηλότερο κίνδυνο πτώχευσης μιας τράπεζας. Στην πράξη, **οι χειρότερες συνολικές βαθμολογίες κινδύνου δεν οδήγησαν σε αναλογικά υψηλότερες απαιτήσεις του πυλώνα 2**. Διαπιστώσαμε ότι οι απαιτήσεις του πυλώνα 2 για τις τράπεζες με βαθμολογία ΔΕΕΑ 4 ήταν πράγματι υψηλότερες από εκείνες για τις τράπεζες με βαθμολογία ΔΕΕΑ τουλάχιστον 2 (2+ ήταν η καλύτερη βαθμολογία που έδωσε η ΕΚΤ). Ωστόσο, είναι σαφές ότι υπάρχει η εξής τάση:

- όσο χειρότερη η βαθμολογία της ΔΕΕΑ, τόσο μικρότερη η προοδευτική αύξηση της απαίτησης του πυλώνα 2·
- όσο χειρότερη η βαθμολογία της ΔΕΕΑ, τόσο πλησιέστερα βρίσκεται η πραγματική απαίτηση του πυλώνα 2 στη θεωρητική ελάχιστη τιμή και τόσο μεγαλύτερη είναι η διαφορά με τη θεωρητική διάμεση τιμή.

Γράφημα 8 – Βαθμολογίες ΔΕΕΑ και απαιτήσεις του πυλώνα 2 για τα έτη 2017-2021

Σημείωση: Για το 2020 δεν διεξήχθη πλήρης κύκλος ΔΕΕΑ λόγω της πανδημίας COVID-19, ενώ για τον κύκλο ΔΕΕΑ του 2021 η βαθμολογία της ΔΕΕΑ αντικαταστάθηκε από τη συνολική βαθμολογία κινδύνου (ΣΒΚ).

Πηγή: ΕΕΣ βάσει στοιχείων της ΕΚΤ.

65 Ειδικότερα (βλέπε επίσης [γράφημα 8](#)), διαπιστώσαμε ότι:

- για τράπεζες με χαμηλότερους εντοπιζόμενους κινδύνους (βαθμολογία ΔΕΕΑ 1, 2+, 2, 2-), η ΕΚΤ επέλεξε μια μεσαίου ύψους απαίτηση του πυλώνα 2, πάνω από τη μέση τιμή του προκαθορισμένου εύρους·
- για τράπεζες με υψηλότερους εντοπιζόμενους κινδύνους (βαθμολογία ΔΕΕΑ 3+, 3, 3-, 4), η ΕΚΤ επέλεξε απαιτήσεις του πυλώνα 2 κάτω από τη μέση τιμή του

προκαθορισμένου εύρους, οι οποίες βρίσκονταν στην πραγματικότητα πλησιέστερα στην ελάχιστη τιμή εύρους ή ακόμη και κάτω από αυτή·

- ο για τις τράπεζες με βαθμολογία ΔΕΕΑ 4, η ΕΚΤ δεν είχε επιβάλει απαίτηση του πυλώνα 2 υψηλότερη από 3,90 % σε κανένα έτος. Σε τρεις περιπτώσεις, για τις τράπεζες με βαθμολογία ΔΕΕΑ 4 ενεργοποιήθηκαν απαιτήσεις του πυλώνα 2 χαμηλότερες από το προτεινόμενο ελάχιστο όριο.

66 Από τη δική μας ανάλυση των ICAAP των τραπεζών που συμπεριλάβαμε στο δείγμα μας, προκύπτει ότι οι απαιτήσεις του πυλώνα 2, όπως καθορίστηκαν από την ΕΚΤ, ήταν σε τέσσερις περιπτώσεις σημαντικά χαμηλότερες και σε δύο περιπτώσεις σημαντικά υψηλότερες από τους ακάλυπτους κινδύνους που προσδιόριζαν οι εν λόγω τράπεζες μέσω των ICAAP τους. Επιπλέον, εάν είχαν ληφθεί υπόψη οι ICAAP των τραπεζών (ανεξάρτητα από την αξιοπιστία τους), το αποτέλεσμα θα ήταν να υπάρχει ακόμη μεγαλύτερη ετερογένεια μεταξύ των απαιτήσεων του πυλώνα 2. Στο πλαίσιο αξιολόγησης που διενήργησε η ΕΚΤ με αφορμή τις αλλαγές της μεθοδολογίας της για τις απαιτήσεις του πυλώνα 2 τα αποτελέσματα ήταν παρόμοια. Αυτό, σε συνδυασμό με τα άλλα σημεία που προαναφέρθηκαν (βλέπε σημεία [59-61](#)), υποδεικνύει ότι η ΕΚΤ δεν αποκομίζει βεβαιότητα ότι τα προκαθορισμένα εύρη τιμών αντανακλούν πράγματι τους σχετικούς κινδύνους σε επίπεδο τράπεζας.

67 Συγκριτικά, σημειώνουμε ότι, ενώ για τον κύκλο του 2021 η ΕΚΤ επέβαλε απαιτήσεις του πυλώνα 2 που κυμαίνονταν από 0,75 % έως 3,90 %, μια άλλη εποπτική αρχή της ΕΕ επέβαλε απαιτήσεις του πυλώνα 2 που κυμαίνονταν από 0,78 % έως 76,10 %, ποσοστό σημαντικά υψηλότερο από το υψηλότερο ποσοστό που εφάρμοσε η ΕΚΤ.

68 Τέλος, χάρη στην περιορισμένη διακύμανση των προκαθορισμένων ευρών τιμών και τη συστηματική επιλογή των απαιτήσεων του πυλώνα 2 από το κατώτερο άκρο του εύρους τιμών για τις πλέον αδύναμες τράπεζες, οι τράπεζες που δεν θα διέθεταν κανονικά επαρκές κεφάλαιο (περιθώριο) είναι σε θέση να συμμορφώνονται με υψηλότερες απαιτήσεις.

69 Εξετάσαμε επίσης τον βαθμό στον οποίο η ΕΚΤ επιχειρεί να μετρήσει τη **διαχρονική συνέπεια** των απαιτήσεων του πυλώνα 2 που επιβάλλει. Στο πλαίσιο της διαδικασίας διασφάλισης της ποιότητας, διαπιστώσαμε ότι η ΕΚΤ προβαίνει σε εκ των υστέρων επισκόπηση των εξελίξεων όσον αφορά τους δείκτες κινδύνου, τις βαθμολογίες ΔΕΕΑ και τις απαιτήσεις του πυλώνα 2 για τις τράπεζες που τελούν υπό την εποπτεία της. Οι επισκοπήσεις αυτές επικεντρώνονται κυρίως στη σύγκριση με άλλες τράπεζες το ίδιο έτος και με την ίδια τράπεζα το προηγούμενο έτος. Η ΕΚΤ δεν εστιάζει ιδιαίτερα σε εξελίξεις που καλύπτουν μεγαλύτερα χρονικά διαστήματα και κατά τη διάρκεια των οποίων τα επίπεδα κινδύνου μπορούν να υποστούν σημαντικές μεταβολές.

70 Ο κύκλος ΔΕΕΑ του 2021 ήταν ο πρώτος για τον οποίο η ΕΚΤ γνωστοποίησε τους κύριους παράγοντες διαμόρφωσης της απαίτησης του πυλώνα 2 που επιβλήθηκε στις τράπεζες με ποιοτικούς όρους. Η απαίτηση του πυλώνα 2 αυτή καθαυτή γνωστοποιήθηκε στην απόφαση ΔΕΕΑ και οι βασικοί παράγοντες κοινοποιήθηκαν σε συνοδευτική «εκτελεστική επιστολή». Δεν αξιολογήσαμε τη νομιμότητα του σκεπτικού, δηλαδή κατά πόσον αυτό πληροί τα προβλεπόμενα από το ενωσιακό δίκαιο¹⁸. Ωστόσο, διαπιστώσαμε ότι δεν επιβλήθηκαν στις τράπεζες οι ειδικές για κάθε επιμέρους κίνδυνο προσαυξήσεις (ποσοστά). Χάριν σύγκρισης, μια άλλη εποπτική αρχή της ΕΕ παρέχει στις τράπεζες περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τα στοιχεία της απαίτησης του πυλώνα 2. Πράγματι, από τη σύλληψή της, η μεθοδολογία της ΕΚΤ δεν επιτρέπει την παροχή λεπτομερών πληροφοριών σχετικά με το i) ποιοι ακάλυπτοι κίνδυνοι συνέβαλαν και σε ποιον βαθμό στη διαμόρφωση των απαιτήσεων του πυλώνα 2 ή ii) ποιοι ήταν οι παράγοντες στους οποίους οφείλονταν οι αλλαγές από έτος σε έτος, εάν υπήρχαν. Ωστόσο, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της EAT¹⁹ (βλέπε σημείο 57), οι εποπτικές αρχές οφείλουν να **τεκμηριώνουν με σαφήνεια**

¹⁸ Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρο 296) και σχετική νομολογία (παραδείγματος χάριν, απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου στην υπόθεση T-411/17).

¹⁹ Κατευθυντήριες γραμμές της EAT για τη ΔΕΕΑ του 2018, παράγραφος 354: Οι αρμόδιες αρχές πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι πρόσθετες απαιτήσεις ιδίων κεφαλαίων που ορίζονται για κάθε κίνδυνο διασφαλίζουν την επαρκή κάλυψη του κινδύνου. Για τον σκοπό αυτό, οι αρμόδιες αρχές πρέπει: α) να **τεκμηριώνουν με σαφήνεια** τυχόν πρόσθετες απαιτήσεις ιδίων κεφαλαίων οι οποίες διαφοροποιούνται σημαντικά από τα αποτελέσματα των αξιόπιστων υπολογισμών της ICAAP ή των εποπτικών υπολογισμών αναφοράς· και [...] β. να **τεκμηριώνουν με σαφήνεια όλα τα στοιχεία** των πρόσθετων απαιτήσεων ιδίων κεφαλαίων για την P2R και την ενότητα 7.6.

στις τράπεζες τυχόν πρόσθετες απαιτήσεις ιδίων κεφαλαίων **ανά κίνδυνο, κάτι που δεν είναι εφικτό με την τρέχουσα προσέγγιση.**

Η ΕΚΤ δεν χρησιμοποιεί αποτελεσματικά τις εποπτικές εξουσίες της ώστε να επιβάλλει στις τράπεζες να διαχειρίζονται καλύτερα τον πιστωτικό κίνδυνο

71 Η ΕΚΤ διαθέτει τις εποπτικές εξουσίες και τα εργαλεία που χρειάζονται, προκειμένου να εντέλλεται τις τράπεζες να λαμβάνουν διορθωτικά μέτρα. Σκοπός των ποιοτικών εποπτικών μέτρων (βλέπε [γράφημα 1](#)) είναι να αναγκάσουν μια τράπεζα να μειώσει το επίπεδο του εγγενούς κινδύνου ή να ενισχύσει τις ρυθμίσεις διαχείρισης και δικλίδων. Τα μέτρα αυτά, που συνήθως καθορίζονται στην απόφαση ΔΕΕΑ, μπορούν να συνίστανται σε απαιτήσεις και συστάσεις. Οι ποιοτικές απαιτήσεις χρησιμοποιούνται ως επί το πλείστον για την κλιμάκωση των μέτρων σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με τις συστάσεις. Σε ακραίες περιπτώσεις, η ΕΚΤ μπορεί να ζητήσει την παραίτηση των μελών των διοικητικών συμβουλίων ή να ανακαλέσει άδεια, εάν οι εσωτερικοί έλεγχοι τράπεζας δεν ανταποκρίνονται στις σχετικές νομικές υποχρεώσεις. Αξιολογήσαμε κατά πόσον η ΕΚΤ χρησιμοποιούσε αποδοτικά αυτά τα μέτρα προς αντιμετώπιση των κινδύνων που είχε εντοπίσει σε σχέση με τον συνολικό πληθυσμό των εποπτευόμενων τραπεζών.

72 Διαπιστώσαμε ότι το εγχειρίδιο της ΕΚΤ για τη ΔΕΕΑ, καθώς και άλλα έγγραφα καθοδήγησης, δεν παρέχουν ολοκληρωμένες οδηγίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι ΜΕΟ οφείλουν να αντιδρούν έναντι των σημαντικών ελλείψεων που αφορούν τον πιστωτικό κίνδυνο, με συνέπεια αυτές να διαθέτουν μεγάλη διακριτική ευχέρεια. Στην πράξη, η ΕΚΤ βασίζεται πολύ περισσότερο στις συστάσεις προς τις τράπεζες παρά στις απαιτήσεις που τις βαρύνουν.

73 Παρατηρήσαμε ότι για πολλές τράπεζες του δείγματός μας είχαν διατυπωθεί επανειλημμένα οι ίδιες συστάσεις ή/και είχαν διαπιστωθεί οι ίδιες σοβαρές αδυναμίες σχετικά με τον πιστωτικό κίνδυνο την περίοδο 2019-2021. Για τις τράπεζες αυτές i) η βαθμολογία ελέγχου του πιστωτικού κινδύνου και η απαιτήσεις του πυλώνα 2 παρέμειναν αμετάβλητες καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου και ii) δεν υπήρξε κλιμάκωση των μέτρων. Και αυτό παρά τη δυνατότητα της ΕΚΤ να χρησιμοποιεί ποιοτικές απαιτήσεις σε περίπτωση μη εφαρμογής τους (βλέπε σημείο [71](#)).

74 Εξετάσαμε επίσης τα γενικά χαρακτηριστικά των τραπεζών με τη χαμηλότερη βαθμολογία ως προς τον έλεγχο του πιστωτικού κινδύνου (εν προκειμένω 4) την περίοδο 2017-2021. Στο σύνολο του εποπτευόμενου πληθυσμού εντοπίσαμε

έξι τέτοιες περιπτώσεις. Όπως φαίνεται στον **πίνακα 1**, διαπιστώσαμε ότι, σε πέντε περιπτώσεις, η εποπτεία της ΕΚΤ δεν εξάλειψε τις μόνιμες αδυναμίες που χαρακτηρίζαν τη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου από τις τράπεζες, καθώς η βαθμολογία παρέμεινε χαμηλή. Στην πραγματικότητα, τα εποπτικά μέτρα λήφθηκαν με καθυστέρηση και δεν έχουν ακόμη επιφέρει τις επιδιωκόμενες βελτιώσεις. Επιπλέον, για τις μισές από αυτές τις έξι τράπεζες, η απαίτηση του πυλώνα 2 παρέμεινε σταθερή ή και μειώθηκε.

Πίνακας 1 – Τράπεζες με βαθμολογία ελέγχου του πιστωτικού κινδύνου 4 και εφαρμογή εποπτικών μέτρων (EM) (2017-2021)

Τράπεζα	2017	2018	2019	2020	2021
A	4	4	4	4 (EM)	4
B	4	4	4	4	3
Γ	3	3	4	4 (EM)	4
Δ	3	3	4	4 (EM)	4 (EM)
E	2	2	3	3 (EM)	4 (EM)
ΣΤ	3	3	3	3 (EM)	4 (EM)

Σημ.:

(1) Η βελτίωση της βαθμολογίας υποδηλώνεται με πράσινο χρώμα.

(2) Η επιδείνωση της βαθμολογίας υποδηλώνεται με πορτοκαλί χρώμα.

Πηγή: ΕΕΣ βάσει στοιχείων της ΕΚΤ.

75 Ομοίως, όταν μια τράπεζα δεν συμμορφώνεται με τη νομική απαίτηση να διαθέτει άρτια και αποτελεσματική ICAAP, η ΕΚΤ μπορεί να κάνει πλήρη χρήση των εποπτικών εξουσιών της (βλέπε σημείο **71**). Παρόλα αυτά, όπως αναφέρεται στο σημείο **57**, επτά χρόνια μετά τη σύσταση του ΕΕΜ, οι περισσότερες άμεσα εποπτευόμενες τράπεζες εξακολουθούν να μην διαθέτουν αξιόπιστες ICAAP.

76 Η κατάσταση αυτή μαρτυρά αναποτελεσματικότητα του τρόπου με τον οποίο η ΕΚΤ υποδεικνύει στις τράπεζες πώς να αντιμετωπίζουν τις αδυναμίες που έχει εντοπίσει, υπό την έννοια ότι δεν είναι σε θέση να εξασφαλίζει ότι οι εντοπιζόμενοι κίνδυνοι αποτρέπονται εγκαίρως και, επομένως, τυγχάνουν της δέουσας διαχείρισης σε επίπεδο τράπεζας.

Η ΕΚΤ ενέτεινε τις προσπάθειές της για την αντιμετώπιση των ανησυχιών που προκαλούν από άποψη προληπτικής εποπτείας τα παλαιά ΜΕΔ, χωρίς να αξιοποιεί με τον καλύτερο τρόπο τα εργαλεία που έχει στη διάθεσή της

77 Τα διεθνώς αποδεκτά πρότυπα, ήτοι οι **βασικές αρχές της Βασιλείας** (συγκεκριμένα η **βασική αρχή αριθ. 18**), απαιτούν από τις εποπτικές αρχές να επαληθεύουν ότι οι τράπεζες διαθέτουν τις κατάλληλες πολιτικές και διεργασίες για την έγκαιρη ταυτοποίηση και διαχείριση των προβληματικών στοιχείων ενεργητικού (περιλαμβανομένων των ΜΕΔ) και τη διατήρηση επαρκών προβλέψεων και αποθεματικών. Η αντιμετώπιση των προβλημάτων με την ποιότητα των στοιχείων ενεργητικού είναι μια από τις βασικές προτεραιότητες της ΕΚΤ από τη σύσταση του ΕΕΜ το 2014. Η ίδια ανέδειξε **τον πιστωτικό κίνδυνο και τα αυξημένα επίπεδα μη εξυπηρετούμενων δανείων ως βασικούς κινδύνους** για τις τράπεζες της ζώνης του ευρώ. Επίσης, έχει παρατηρήσει ότι «οι τράπεζες ακολουθούν διαφορετικές προσεγγίσεις σε ό,τι αφορά την ταυτοποίηση, την επιμέτρηση, τη διαχείριση και τη διαγραφή ΜΕΔ»²⁰.

78 Αξιολογήσαμε την αποτελεσματικότητα της ΕΚΤ όσον αφορά τη διαχείριση της εφαρμογής των προαναφερόμενων προτύπων και της αντίστοιχης ενωσιακής νομοθεσίας. Ο έλεγχός μας επικεντρώθηκε σε **δάνεια που είχαν χαρακτηριστεί ως μη εξυπηρετούμενα πριν από τον Απρίλιο του 2018**, αναφερόμενα και ως **παλαιά ΜΕΔ**. Στο πλαίσιο αυτό, αξιολογήσαμε κατά πόσον η ΕΚΤ:

- α) παρείχε εγκαίρως λύσεις, προκειμένου να κατευνάσει τις ανησυχίες που προκαλούσαν στο πλαίσιο της προληπτικής εποπτείας τα παλαιά ΜΕΔ·
- β) εξασφάλισε ίση μεταχείριση·
- γ) χρησιμοποίησε τα εποπτικά εργαλεία κατά τρόπο αποδοτικό.

79 Στις 20 Μαρτίου 2017, η ΕΚΤ δημοσίευσε **έγγραφο κατευθύνσεων προς τις τράπεζες για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια**, χαρακτηρίζοντάς το ως «ένα εποπτικό εργαλείο με στόχο την αποσαφήνιση των εποπτικών προσδοκιών σχετικά με την ταυτοποίηση, διαχείριση, επιμέτρηση και διαγραφή ΜΕΔ σε τομείς όπου οι υφιστάμενοι κανονισμοί, οδηγίες ή κατευθυντήριες γραμμές σιωπούν ή δεν εξειδικεύονται επαρκώς». Στο έγγραφο αυτό, η ΕΚΤ περιγράφει:

²⁰ ΕΚΤ, Έγγραφο κατευθύνσεων προς τις τράπεζες για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, 2017, σ. 5.

- ο λεπτομερώς τι αναμένει από τις τράπεζες όσον αφορά την εφαρμογή των λογιστικών προτύπων, συγκεκριμένα δε με ποιον τρόπο αυτές πρέπει να σχηματίζουν προβλέψεις για τα ΜΕΔ, να αποτιμούν την εξασφάλιση ενός ΜΕΔ, να εκτιμούν τις ζημίες από εξασφαλισμένα και μη εξασφαλισμένα δάνεια. Επίσης, παρέχει οδηγίες για τη διαγραφή ΜΕΔ. Το έγγραφο αναφέρει περαιτέρω ότι ο σχηματισμός προβλέψεων διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην κατοχύρωση της ασφάλειας και της ευρωστίας των τραπεζικών συστημάτων και ότι οι εποπτικές αρχές οφείλουν να λαμβάνουν αποφάσεις περί του κατά πόσον οι προβλέψεις είναι επαρκείς και σχηματίζονται έγκαιρα.
- ο τα λεπτομερή στοιχεία που πρέπει να περιλαμβάνονται στη **στρατηγική για τη μείωση των ΜΕΔ** και τα οποία οι **τράπεζες με υψηλά επίπεδα ΜΕΔ** οφείλουν να υποβάλλουν στην ΕΚΤ. Οι τράπεζες οφείλουν να καθορίζουν στόχους όσον αφορά τη μείωση των ΜΕΔ στη διάρκεια ρεαλιστικών αλλά επαρκώς φιλόδοξων χρονικών οριζόντων (στόχοι μείωσης των ΜΕΔ). Στον κύκλο ΔΕΕΑ του 2021 υπήρχαν 39 τράπεζες που η ΕΚΤ θεωρούσε ως τράπεζες με υψηλά επίπεδα ΜΕΔ.

80 Η ΕΚΤ επισήμαινε ότι οι κατευθύνσεις για τα ΜΕΔ λαμβάνονται υπόψη στο πλαίσιο της ΔΕΕΑ και ότι το σχετικό έγγραφο «δεν έχει [...] δεσμευτικό χαρακτήρα». Σημειωτέον ότι, παρόλα αυτά, η ΕΚΤ ανέμενε από τις τράπεζες «να εξηγούν και να τεκμηριώνουν τυχόν αποκλίσεις κατόπιν εποπτικού αιτήματος» και ότι «η μη συμμόρφωση προς αυτές μπορεί να οδηγήσει στη λήψη εποπτικών μέτρων». Ως εκ τούτου, καίτοι μη δεσμευτικές από νομική άποψη, οι κατευθύνσεις επέβαλλαν στην πράξη νέες υποχρεώσεις.

81 Το κανονιστικό πλαίσιο της ΕΕ παρέχει στην ΕΚΤ, σύμφωνα με την εντολή της για μικροπροληπτική εποπτεία, την **εξουσία²¹ να απαιτεί ειδική i) πολιτική προβλέψεων ή ii) μεταχείριση των στοιχείων ενεργητικού**. Αυτό το τελευταίο σημαίνει ότι η ΕΚΤ μπορεί να ζητήσει από τα πιστωτικά ιδρύματα να εφαρμόζουν ειδικές προσαρμογές (μειώσεις, φίλτρα ή άλλα παρόμοια μέτρα) στους υπολογισμούς των ιδίων κεφαλαίων τους στις περιπτώσεις κατά τις οποίες ο λογιστικός χειρισμός δεν θεωρείται συνετός από την άποψη της εποπτείας. Κατά την άποψη της Επιτροπής, όπως αυτή διατυπώνεται στην [στην επανεξέταση του ΕΕΜ του 2017](#), η χρήση αυτής της εξουσίας είναι ιδιαίτερη σημαντική για την αντιμετώπιση του προβλήματος των ΜΕΔ. Την άποψη αυτή υιοθέτησαν και οι νομοθέτες της ΕΕ όταν, τον Απρίλιο του 2019,

²¹ Οι εποπτικές εξουσίες της ΕΚΤ καθορίζονται στο [άρθρο 16](#), παράγραφος 2, στοιχείο δ), του κανονισμού του ΕΕΜ.

ενέκριναν²² έναν «προληπτικό μηχανισμό ασφαλείας» για δάνεια συναφθέντα μετά τις 26 Απριλίου 2019, αποκλείοντας ρητά τα παλαιά ΜΕΔ.

82 Στο εγχειρίδιο της ΕΚΤ για τη ΔΕΕΑ δεν αναφέρεται αυτή η συγκεκριμένη εξουσία, μολονότι σε πολλά σημεία τονίζεται ότι οι ΜΕΟ είναι αρμόδιες να **αποφασίζουν αν οι προβλέψεις των τραπεζών είναι επαρκείς και σχηματίζονται έγκαιρα**. Σύμφωνα με τα λογιστικά πρότυπα, οι προβλέψεις πρέπει να καταχωρίζονται στους λογαριασμούς με το ποσό της πλήρους αναμενόμενης ζημίας καθ' όλη τη διάρκεια ζωής²³. Αυτή η αναμενόμενη ζημία καθ' όλη τη διάρκεια ζωής πρέπει να βασίζεται σε ρεαλιστική εκτίμηση των μελλοντικών πληρωμών (όπως η είσπραξη των εξασφαλίσεων) που ενδέχεται να λάβει μια τράπεζα. Υπό ορισμένες προϋποθέσεις, η εξουσία αυτή καθιστά επίσης δυνατό τον μετριασμό των ανησυχιών αναφορικά με την προληπτική εποπτεία στις περιπτώσεις κατά τις οποίες τα λογιστικά πρότυπα δεν εξασφαλίζουν πλήρη κάλυψη των κινδύνων. Αυτό ισχύει, λόγω χάριν, όταν οι τράπεζες εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από εξασφαλίσεις που σπάνια ενεργοποιούνται. Εντούτοις, **δεν εντοπίσαμε στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι η ΕΚΤ είχε εξετάσει σοβαρά το ενδεχόμενο να κάνει συστηματική χρήση της συγκεκριμένης εξουσίας** για τις εποπτευόμενες τράπεζες, όποτε υπήρχε τέτοια ανάγκη.

83 Όσον αφορά την υποχρέωση των ΜΕΟ να εξασφαλίζουν i) τον έγκαιρο σχηματισμό επαρκών προβλέψεων για ΜΕΔ, ii) την τήρηση των λογιστικών προτύπων από τις τράπεζες και iii) την ορθότητα της διαχείρισης των οφειλών από μέρους των τραπεζών (περιλαμβανομένων των πιστοδοτικών κριτηρίων, της τιμολόγησης, της διαχείρισης των ληξιπρόθεσμων οφειλών, της διαχείρισης κινδύνου) (βλέπε σημεία **71-76** σχετικά με τη χρήση των εποπτικών μέτρων). Συγκεκριμένα, βάσει του δείγματος τραπεζών, διαπιστώσαμε ότι, στην πράξη **η ΕΚΤ δεν** i) έλαβε εποπτικά μέτρα που να επιβάλλουν στις τράπεζες να καταχωρίζουν πρόσθετες προβλέψεις, ούτε ii) επέβαλε μειώσεις του κεφαλαίου CET 1 (βλέπε σημείο **09**).

84 Στο έγγραφο κατευθύνσεων του 2017 ανακοινωνόταν, ως επόμενο βήμα, ότι η ΕΚΤ «σχεδιάζει να δώσει μεγαλύτερη έμφαση στη βελτίωση του έγκαιρου χαρακτήρα των προβλέψεων και των διαγραφών». Όντως, το 2018 και το 2019, συμπλήρωσε τις κατευθύνσεις αυτές με τις λεγόμενες προσδοκίες κάλυψης (η αλληλουχία των γεγονότων παρουσιάζεται στο **γράφημα 9**):

²² Κανονισμός (ΕΕ) 2019/630, αιτιολογική σκέψη 6.

²³ Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, πρότυπο 9 Χρηματοοικονομικά μέσα (ΔΠΧΑ 9), ενότητα 5.5 Απομείωση.

- Τον Μάρτιο του 2018, η ΕΚΤ ενέκρινε [συμπλήρωμα του εγγράφου κατευθύνσεων](#) που αφορούσε μόνο τα **νέα ΜΕΔ** (ήτοι αυτά που χαρακτηρίζονται ως τέτοια από 1ης Απριλίου 2018 και εξής). Για τα δάνεια που συνάπτονταν μετά τις **26 Απριλίου 2019** και τα σχετικά ΜΕΔ, τον Απρίλιο του 2019, οι νομοθέτες της ΕΕ ενέκριναν «**προληπτικό μηχανισμό ασφαλείας**» με τη μορφή μειώσεων του κεφαλαίου CET 1, για τις περιπτώσεις κατά τις οποίες τα ΜΕΔ δεν καλύπτονται επαρκώς από προβλέψεις ή άλλες προσαρμογές (βλέπε σημείο [81](#)).
- Στις 11 Ιουλίου 2018, η ΕΚΤ ανακοίνωσε με δελτίο Τύπου ότι οι προσδοκίες κάλυψης αφορούσαν επίσης τα παλαιά ΜΕΔ (**δάνεια που είχαν χαρακτηριστεί ως μη εξυπηρετούμενα πριν από τον Απρίλιο του 2018**). Αναλυτικότερα στοιχεία σχετικά με την εφαρμοστέα προσέγγιση παρουσιάστηκαν σε [ανακοίνωση](#) που δημοσιεύθηκε τον Αύγουστο του 2019.

Γράφημα 9 – Χρονολόγιο θέσπισης των κανόνων που ισχύουν για τα ΜΕΔ

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των δημοσιεύσεων της ΕΚΤ και της σχετικής νομοθεσίας.

85 Στόχος των προσδοκιών κάλυψης ήταν η **αντιμετώπιση των κινδύνων από άποψη προληπτικής εποπτείας, οι οποίοι συνδέονταν με το αυξημένο επίπεδο ΜΕΔ** που είχε αναγνωρίσει η ΕΚΤ (βλέπε σημείο **77**). Αποδεχόμαστε αυτή την επιλογή πολιτικής της ΕΚΤ και δεν αξιολογήσαμε το σκεπτικό ή τη νομιμότητά της. Αντ' αυτού, ο έλεγχός μας εστίασε στην εφαρμογή και στον αντίκτυπό της. Οι δεδηλωμένοι στόχοι της²⁴ ήταν:

- «να συνδράμει τις τράπεζες στην **επίλυση των ΜΕΔ τους**»·
- «να αποφεύγεται στο μέλλον η **υπερβολική συσσώρευση** μη καλυμμένων παλαιών ΜΕΔ στους ισολογισμούς των τραπεζών»·
- «να διασφαλίζεται ότι οι τράπεζες δεν **συσσωρεύουν παλαιά ΜΕΑ που δεν καλύπτονται επαρκώς από προβλέψεις**».

86 Οι προσδοκίες αυτές **ισχύουν για όλες τις τράπεζες** υπό την εποπτεία της ΕΚΤ. Μολοντί χαρακτηρίζονται ως «μη δεσμευτικές» (βλέπε σημείο **80**), όταν οι τράπεζες δεν ανταποκρίνονται στις προσδοκίες κάλυψης της ΕΚΤ, υπόκεινται σε μια πρόσθετη απαίτηση του πυλώνα 2 (ονομαζόμενη «προσαύξηση του πυλώνα 2»), **ανεξάρτητα από το κατά πόσον αυτές οι τράπεζες παρουσίαζαν υψηλά επίπεδα ΜΕΔ** (βλέπε σημείο **79**, δεύτερη περίπτωση).

87 Με τις προσδοκίες κάλυψης εισήχθη για πρώτη φορά σε επίπεδο ΕΕ η έννοια της **σταδιακής (ημερολογιακής) πρόβλεψης**. Τα χρονοδιαγράμματα (ημερολόγια) για τον σχηματισμό πλήρων προβλέψεων προληπτικού χαρακτήρα βασίζονταν σε εκτίμηση της ΕΚΤ, η οποία εξέτασε τις πιθανές επιπτώσεις κάθε μεμονωμένης τράπεζας και, εν συνεχεία, δημιούργησε τρεις ομάδες τραπεζών βάσει των αντίστοιχων ποσοστών ΜΕΔ στο τέλος του 2017. Για καθεμία από τις τρεις ομάδες καθόρισε διαφορετικά χρονοδιαγράμματα: από το τέλος του 2024 μέχρι το 2026 για τα εξασφαλισμένα δάνεια και από το τέλος του 2023 μέχρι το 2025 για τα μη εξασφαλισμένα. Με αυτή την προσέγγιση που επέλεξε, η ΕΚΤ προσπάθησε να επιτύχει μια ισορροπία μεταξύ της πλήρους κάλυψης και της κατανομής μέσα στον χρόνο του οικονομικού βάρους για τις τράπεζες.

88 Η προώθηση της σταδιακής αύξησης των προβλέψεων προληπτικού χαρακτήρα στη διάρκεια αρκετών ετών και μέχρι την πλήρη κάλυψη σκοπό είχε να αποθαρρύνει τις τράπεζες από το να υιοθετούν στάσεις αναμονής, όπως αυτές που είχαν

²⁴ Παρατίθενται στο [συμπλήρωμα του 2018](#) και στην [ανακοίνωση του 2019](#).

παρατηρηθεί στο παρελθόν, και να λειτουργήσει ως παράγοντας επίτευξης του κύριου στόχου που είναι η διευθέτηση των ΜΕΔ.

89 Οι προσδοκίες κάλυψης βασίζονταν στην παρατήρηση ότι όσο περισσότερο δεν εξυπηρετείται ένα δάνειο τόσο υψηλότερος ο κίνδυνος να μην πραγματοποιηθούν οι αναμενόμενες μελλοντικές ταμειακές ροές και τόσο χαμηλότερη η αξία της ανάκτησης. **Πρωταρχικός στόχος της ΕΚΤ δεν ήταν** η αντιμετώπιση περιπτώσεων κατά τις οποίες η εξάρτηση των τραπεζών από εξασφαλίσεις και η έλλειψη τακτικών πληρωμών αποτελούν κίνδυνο στο πλαίσιο της προληπτικής εποπτείας, ήτοι **πηγή ανησυχίας σχετικά με το ύψος των προβλέψεων**. Παρόλα αυτά, οι τράπεζες ενθαρρύνθηκαν να καταχωρίζουν το μέγιστο επίπεδο προβλέψεων που επιτρέπει το ισχύον λογιστικό πρότυπο, ήτοι αυτό που προκύπτει από ρεαλιστική εκτίμηση της αναμενόμενης ζημίας καθ' όλη τη διάρκεια ζωής (βλέπε σημείο **82**), ή να προσαρμόζουν τα (κανονιστικά) ίδια κεφάλαια με δική τους πρωτοβουλία (εκούσιες μειώσεις του κεφαλαίου CET 1). Τα **διεθνή λογιστικά πρότυπα απαιτούν τον σχηματισμό πλήρους πρόβλεψης** για τις αναμενόμενες ζημίες καθ' όλη τη διάρκεια ζωής **αμέσως μόλις ένα δάνειο καταστεί μη εξυπηρετούμενο** (και προσαρμογές σε περίπτωση μεταβολής των οικονομικών συνθηκών).

90 Ενώ σκοπός της ΕΚΤ ήταν η αποθάρρυνση της στάσης αναμονής και η προώθηση της έγκαιρης διευθέτησης (βλέπε σημείο **88**), **έδωσε στις τράπεζες χρονικά περιθώρια ετών προκειμένου αυτές να συμμορφωθούν** με τις προσδοκίες της (βλέπε σημείο **87**). Έκρινε επίσης απαραίτητο να τους επιτρέψει να αρχίσουν αργότερα (το 2020) και σταδιακά. Και όλα αυτά παρά το γεγονός ότι περισσότερο από το ήμισυ των παλαιών ΜΕΔ βρισκόταν σε αυτή την κατάσταση για τουλάχιστον μία πενταετία πριν υπαχθεί τελικά στις προσδοκίες κάλυψης της ΕΚΤ. Παραδείγματος χάριν, ένα εξασφαλισμένο δάνειο μπορούσε να μην εξυπηρετείται ήδη επί τουλάχιστον μία επταετία τον Μάρτιο του 2018, ωστόσο μέχρι το 2026 δεν θα χρειαζόταν πλήρης προληπτική κάλυψη.

91 Η μετάθεση της ημερομηνίας έναρξης σκοπό είχε, μεταξύ άλλων, να λειτουργήσει ως κίνητρο για τις τράπεζες, προκειμένου αυτές να επιλύσουν το πρόβλημα των ΜΔΕ τους προδραστικά, χωρίς η ΕΚΤ να χρειάζεται να επιβάλει εποπτικά μέτρα. Ωστόσο, αυτό **δεν λειτούργησε όπως αναμενόταν**, καθώς πολλές τράπεζες αντέδρασαν μόνον όταν βρέθηκαν αντιμέτωπες με την προοπτική **να τους επιβληθεί η προσαύξηση του πυλώνα 2 για πρώτη φορά στη διάρκεια του κύκλου ΔΕΕΑ του 2021**. Εάν είχε γίνει συστηματικότερη χρήση των εποπτικών εξουσιών της ΕΚΤ (βλέπε σημείο **81**), **ήδη από το 2017**, με στόχο τις τράπεζες εκείνες που διαπιστώνονταν ότι δεν είχαν καλύψει επαρκώς τα ΜΕΔ, μπορεί να ήταν ταχύτερα και τα αποτελέσματα σε περίπτωση πραγματικής ανεπάρκειας των προβλέψεων των

τραπεζών, είτε από λογιστική είτε από προληπτική άποψη. Η προσέγγιση της ΕΚΤ, από τη σύλληψή της, δεν επέλυσε αμέσως το πρόβλημα, άλλα προέβλεπε μια σταδιακή εξέλιξη.

92 Επιπλέον, η προσέγγιση αυτή οδήγησε σε **άνιση μεταχείριση των τραπεζών**. Πρώτον, οι τράπεζες με τα υψηλότερα ποσά ΜΕΔ που δεν καλύπτονταν επαρκώς εξασφάλισαν ακόμη περισσότερο χρόνο (μέχρι και δύο χρόνια) σε σύγκριση με αυτές που είχαν υψηλότερη κάλυψη από την αρχή (βλέπε σημείο **87**).

93 Δεύτερον, η προσέγγιση της ΕΚΤ επιτρέπει στις τράπεζες να επιλέξουν τη λύση που τις συμφέρει περισσότερο. Πράγματι, όπως περιγράφεται στον **πίνακα 2**, υπάρχουν διάφοροι τρόποι για την κάλυψη των ΜΕΔ.

Πίνακας 2 – Τρόποι για την επίτευξη κάλυψης και αντίκτυπός τους

Πώς;	Τι σημαίνει; (ενδεικτική περιγραφή)
Προβλέψεις	Δαπάνη που περιορίζει τα κέρδη μιας τράπεζας ή αυξάνει τις ζημίες της και, γενικά, μειώνει τα αδιανέμητα κέρδη (ισολογισμός). Τα αδιανέμητα κέρδη αποτελούν συνιστώσα του κανονιστικού κεφαλαίου CET 1 (βλέπε σημείο 09)
Αφαίρεση του κεφαλαίου CET 1 (πυλώνας 1)	Μειώνεται το κανονιστικό κεφάλαιο CET 1 που είναι διαθέσιμο για την ικανοποίηση των κεφαλαιακών απαιτήσεων.
Προσαύξηση του πυλώνα 2	Κεφαλαιακή απαίτηση που πρέπει να ικανοποιηθεί εν μέρει: — από το κανονιστικό κεφάλαιο CET 1 (56,25 %) και — από άλλες συνιστώσες κεφαλαίου (βλέπε γράφημα 2).

Πηγή: Ανάλυση του ΕΕΣ.

94 Μια προσαύξηση του πυλώνα 2 αφήνει άθικτο το διαθέσιμο κεφάλαιο, αυξάνοντας μόνο την κεφαλαιακή απαίτηση. Επιπλέον, η προσαύξηση του πυλώνα 2 πρέπει να καλυφθεί από κεφάλαιο CET 1 μόνο κατά 56,25 % (βλέπε **πίνακα 2**). Το κεφάλαιο CET 1 είναι το πλέον ποιοτικό κανονιστικό κεφάλαιο²⁵. Ως εκ τούτου, η

²⁵ Ο δείκτης CET 1, ήτοι ο λόγος μεταξύ του βασικού κεφαλαίου και των στοιχείων ενεργητικού που είναι σταθμισμένα έναντι κινδύνου, είναι το σημαντικότερο κριτήριο, δεδομένου ότι αποτελεί αντανάκλαση της συνολικής οικονομικής ευρωστίας της τράπεζας.

προσαύξηση του πυλώνα 2 συχνά είναι λιγότερο επαχθής σε σχέση με άλλα μέσα, ήτοι τις μειώσεις του κεφαλαίου CET 1 και τις προβλέψεις. Τα δύο αυτά μέσα έχουν άμεση και περισσότερο αρνητική επίπτωση στο κεφάλαιο CET 1 που είναι διαθέσιμο για την κάλυψη των κανονιστικών κεφαλαιακών απαιτήσεων.

95 Τρίτον, διαπιστώσαμε ότι, από τη σύλληψή της, η προσέγγιση όσον αφορά την απαίτηση του πυλώνα 2 οδηγεί σε διαφορές μεταξύ των τραπεζών που, με πνεύμα προδραστικό, προβαίνουν σε μειώσεις ή δημιουργούν στους λογαριασμούς προβλέψεις πριν από την ημερομηνία αναφοράς (31 Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους, π.χ. Δεκέμβριος του 2020 για τον κύκλο ΔΕΕΑ του 2021) και αυτών που δεν έλαβαν κανένα μέτρο. Και αυτό διότι η προσαύξηση του πυλώνα 2 τίθεται σε ισχύ μόνον αφού ληφθεί η απόφαση ΔΕΕΑ, συνήθως περί τον έναν χρόνο μετά την ημερομηνία αναφοράς. Αυτό ισχύει επίσης για τις περιπτώσεις κατά τις οποίες μια τράπεζα, προκειμένου να αποφύγει την επιβολή της προσαύξησης του πυλώνα 2, μειώνει μια αρχική υστέρηση κεφαλαίου λαμβάνοντας μέτρα (κυρίως σχηματίζοντας προβλέψεις) το επόμενο έτος. Στην πράξη, η ΕΚΤ λαμβάνει υπόψη αυτές τις πρόσθετες προβλέψεις προτού καθορίσει την τελική προσαύξηση του πυλώνα 2, δίνοντας έτσι στις τράπεζες έναν ακόμη χρόνο.

96 Όσον αφορά την **επιτυχία** των προσδοκιών κάλυψης, αυτή **μπορεί να αξιολογηθεί μόνον** όταν αυτές υλοποιηθούν πλήρως **μέχρι το τέλος του 2026**, ήτοι εννέα χρόνια μετά την έκδοση των κατευθύνσεων για τα ΜΕΔ. Μολονότι δεν αξιολογήσαμε την αιτιώδη συνάφεια μεταξύ των δράσεων της ΕΚΤ και της μείωσης των ΜΕΔ, ούτε τον **αντίκτυπο άλλων παραμέτρων** (βλέπε σημείο **15**), φαίνεται λογικό οι δράσεις της ΕΚΤ να συνέβαλαν στη συνεχή μείωσή τους την τελευταία πενταετία (βλέπε **γράφημα 4**).

97 Αντιθέτως, ένα από τα σημεία ενδιαφέροντος του ελέγχου μας ήταν η διαδικασία που ακολουθήθηκε για την υλοποίηση των προσδοκιών κάλυψης το 2021, έτος κατά το οποίο η ΕΚΤ χρησιμοποίησε για πρώτη φορά την προσαύξηση του πυλώνα 2. Κατά τον κύκλο ΔΕΕΑ του 2021 (βάσει στοιχείων του τέλους του 2020, βλέπε σημείο **91**), η ΕΚΤ επέβαλε προσαύξηση του πυλώνα 2 λόγω ανεπαρκούς κάλυψης σε 22 από τις 110 τράπεζες. Πράγματι, η πλειονότητα των τραπεζών είχε ικανοποιήσει τις εποπτικές προσδοκίες κάλυψης της ΕΚΤ καταχωρίζοντας στους λογαριασμούς προβλέψεις μέχρι το τέλος του 2020. Οι μισές τράπεζες στις οποίες επιβλήθηκε τελικά προσαύξηση του πυλώνα 2 μείωσαν σημαντικά την υστέρηση κάλυψης, κυρίως εγγράφοντας στους λογαριασμούς προβλέψεις ή προβαίνοντας σε μειώσεις του κεφαλαίου CET 1 κατά τη διάρκεια του 2021. Τελικά, ο σχηματισμός προβλέψεων ήταν το ευρύτερα χρησιμοποιούμενο εργαλείο για την κάλυψη των προσδοκιών.

98 Γενικά, οι προσαυξήσεις του πυλώνα 2 που επιβλήθηκαν στις επιμέρους τράπεζες για τα παλαιά ΜΕΔ κυμάνθηκαν από 0,01 % έως 0,30 %. Οι προσαυξήσεις αυτές:

- ο αποτελούσαν πολύ μικρό μέρος των συνολικών κεφαλαιακών απαιτήσεων των τραπεζών, οι οποίες έφθαναν το 13,50 % κατά μέσο όρο μετά τη ΔΕΕΑ του 2021
- ο ήταν πολύ μικρές σε σχέση με τις «συνήθεις» προσαυξήσεις του πυλώνα 2, με μέσο όρο 2,24 % για το σύνολο του πληθυσμού του ΕΕΜ και μέγιστη επιβληθείσα τιμή 3,90 % (βλέπε σημείο 61). Συνολικά, οι απαιτήσεις του πυλώνα 2 αυξήθηκαν κατά 0,20 εκατοστιαίες μονάδες σε σχέση με το προηγούμενο έτος, κυρίως λόγω της επιβολής της προσαύξησης του πυλώνα 2 βάσει των προσδοκιών κάλυψης της ΕΚΤ.

99 Η διαδικασία υπολογισμού της προσαύξησης του πυλώνα 2 περιλαμβάνει διάφορα στάδια:

- 1) τον υπολογισμό της υστέρησης πριν από τις εξαιρέσεις [=προσδοκίες κάλυψης μείον τη διαθέσιμη κάλυψη (π.χ. προβλέψεις)],
- 2) την καταγραφή και την ανάλυση πιθανών εξαιρέσεων,
- 3) τον υπολογισμό της υστέρησης μετά τις εξαιρέσεις,
- 4) τις προσαρμογές μετά την ημερομηνία αναφοράς (π.χ. περαιτέρω προβλέψεις ή εκποιήσεις ΜΕΔ),
- 5) τον υπολογισμό και την επιβολή της τελικής προσαρμογής του πυλώνα 2.

100 Επιπλέον των συνήθων υποχρεώσεων διαβίβασης πληροφοριών, οι τράπεζες όφειλαν να υποβάλλουν συγκεκριμένα στοιχεία, προκειμένου να μπορούν να καθορίζονται οι προσδοκίες κάλυψης και η διαθέσιμη προσφορά κεφαλαίου για τον σχηματισμό προβλέψεων προληπτικού χαρακτήρα. Επίσης, είχαν τη δυνατότητα να καταγράφουν τις περιπτώσεις κατά τις οποίες η υλοποίηση των προσδοκιών κάλυψης θα είχε ως αποτέλεσμα κάλυψη μεγαλύτερη του 100 %. Επιπλέον, οι τράπεζες μπορούσαν να ζητήσουν εξαιρέσεις, αποκλείοντας, λόγου χάριν, τα ΜΕΔ εκείνα για τα οποία καταβάλλονταν τακτικά κεφάλαιο και τόκοι έτσι ώστε να αναμένεται πλήρης αποπληρωμή.

101 Η ΕΚΤ όφειλε να εξακριβώσει την ευλογοφάνεια των στοιχείων που της διαβίβαζαν οι τράπεζες βάσει των δικών της τυπικών διαδικασιών. Οι πιθανές εξαιρέσεις αξιολογούνταν με συνδυασμό αυτοματοποιημένης ανάλυσης και εξέτασης

της κάθε περίπτωσης χωριστά, ώστε να εξασφαλίζεται ότι οι εποπτικές προσδοκίες ήταν οι δέουσες σε όλες τις περιπτώσεις και ιδίως ότι ικανοποιούνταν τα κριτήρια των εξαιρέσεων. Στο τέλος, η ΕΚΤ αποδέχθηκε μόνο το 18 % των εξαιρέσεων που ζήτησαν οι τράπεζες, ποσοστό που αντιστοιχεί περίπου στο 12,3 % της μείωσης της (αρχικής) υστέρησης.

102 Επιπλέον, πριν από την επιβολή της προσαύξησης του πυλώνα 2 μέσω της απόφασης ΔΕΕΑ, η ΕΚΤ εφάρμοσε προσαρμογές μεταγενέστερες της ημερομηνίας αναφοράς στις περιπτώσεις υστέρησης μετά τις εξαιρέσεις. Οι προσαρμογές αυτές έδωσαν τη δυνατότητα στις τράπεζες να λάβουν υπόψη τις σημαντικές αυξήσεις των προβλέψεων (βλέπε σημείο 95), τις αφαιρέσεις κεφαλαίου, τις πλήρεις διαγραφές ή τις εκποιήσεις δανείων που έλαβαν χώρα μετά τις 31 Δεκεμβρίου 2020 και των οποίων το σύνολο αντιστοιχούσε στο 46,1 % της επιτευχθείσας μείωσης της υστέρησης.

103 Για τις τράπεζες στις οποίες είχε επιβληθεί προσαύξηση του πυλώνα 2, ενίοτε η διαδικασία δεν είχε ολοκληρωθεί ακόμη και μετά την έγκριση της οριστικής απόφασης ΔΕΕΑ (για τη σχετική χρονογραμμή, βλέπε το [γράφημα 6](#)). Μέσω χωριστού υποδείγματος δήλωσης, αυτές μπορούσαν να υποβάλουν αίτημα για περαιτέρω προσαρμογές κατά τη διάρκεια του έτους.

104 Μολονότι η ΕΚΤ διαθέτει ειδικά εργαλεία ΤΠ για την ανάλυση των υποβαλλόμενων υποδειγμάτων, τα οποία της επιτρέπουν να επικεντρώνεται στις περιπτώσεις εκείνες που χρειάζονται παρακολούθηση σε επίπεδο τραπεζών, η όλη διαδικασία, και ιδίως η αξιολόγηση των εξαιρέσεων, είναι εξαιρετικά απαιτητική από άποψη πόρων και χρόνου. Πράγματι, διαπιστώσαμε ότι 33 τράπεζες υπέβαλαν εκ νέου 55 υποδείγματα αναφοράς στοιχείων και ότι, από την 1η Μαΐου 2021, ο αριθμός αυτός παραμένει υψηλός.

Συμπεράσματα και συστάσεις

105 Γενικά, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η ΕΚΤ ενέτεινε τις προσπάθειές της για την εποπτεία του πιστωτικού κινδύνου των τραπεζών, και ιδίως των μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ). Ωστόσο, πρέπει να καταβληθούν περισσότερες προσπάθειες ώστε αυτή να είναι σε θέση να αποκομίζει μεγαλύτερη βεβαιότητα ότι οι τράπεζες διαχειρίζονται και καλύπτουν ορθώς τον πιστωτικό κίνδυνο. Αυτό είναι σημαντικό, δεδομένου ότι οι ελλειπείς έλεγχοι του πιστωτικού κινδύνου και η μη κάλυψή του από τις τράπεζες μπορούν να υπονομεύσουν τη βιωσιμότητα τόσο τη δική τους όσο και του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

106 Η συνολική αξιολόγηση της διαδικασίας εποπτικού ελέγχου και αξιολόγησης (ΔΕΕΑ) αποτελεί τη βάση της αποτελεσματικής εποπτείας των τραπεζών. Γενικά, η ΕΚΤ κατάφερε να μετατρέψει τα εξωτερικά πρότυπα σε καθοδήγηση προς τους επόπτες, ωστόσο ορισμένες από αυτές τις οδηγίες (ιδίως όσον αφορά τις αξιολογήσεις του ελέγχου του πιστωτικού κινδύνου) είχαν ως αποτέλεσμα μια ασυνεπή προσέγγιση ως προς τις αξιολογήσεις που διενεργούσαν οι μεικτές εποπτικές ομάδες. Όσον αφορά δε τις καθαυτές αξιολογήσεις του πιστωτικού κινδύνου από τις τράπεζες, εντοπίσαμε μεν ορισμένες αδυναμίες στον τρόπο διεξαγωγής τους, διαπιστώσαμε ωστόσο ότι αυτές συμμορφώνονταν ως επί το πλείστον με τα σχετικά πρότυπα (βλέπε σημεία [26-33](#)).

107 Τα εργαλεία συγκριτικής αξιολόγησης που χρησιμοποιεί η ΕΚΤ είναι καλοσχεδιασμένα και χρησιμοποιούνται από τις μεικτές εποπτικές ομάδες για την αξιολόγηση των διαπιστώσεων για συγκεκριμένες τράπεζες υπό το κατάλληλο πρίσμα. Ωστόσο, επισημάναμε ότι ορισμένα εργαλεία χρησιμοποιούν παρωχημένα όρια και δεν ενσωματώνονται επαρκώς στα άλλα συστήματα που χρησιμοποιούνται για τη διενέργεια και την τεκμηρίωση των αξιολογήσεων της ΔΕΕΑ, γεγονός που δυσχεραίνει το έργο των μεικτών εποπτικών ομάδων (βλέπε σημεία [34-36](#)).

108 Το αντίστοιχο πρότυπο απαιτεί οι εποπτικοί πόροι να καθορίζονται κατά τρόπο ανεξάρτητο, ο οποίος να μην υπονομεύει την αυτονομία ή την επιχειρησιακή ανεξαρτησία των εποπτικών αρχών. Ωστόσο, η ΕΚΤ αποφάσισε να μην αυξήσει τον αριθμό των υπαλλήλων από το 2023, τόσο για τις δραστηριότητές της ως κεντρικής τράπεζας όσο και για το εποπτικό σκέλος της. Παρόλα αυτά, ο/η πρόεδρος και ο/η αντιπρόεδρος του Εποπτικού Συμβουλίου μπορούν, υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, να ζητήσουν πρόσθετους πόρους, η οριστική απόφαση ωστόσο παραμένει στην αρμοδιότητα του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ. Επιπλέον, καθώς η ΕΚΤ δεν συσχετίζει πλέον τις ανάγκες με τους πόρους, δεν διαθέτει καμία βεβαιότητα

ότι οι προγραμματισμένες εργασίες εκτελούνται σύμφωνα με τις δικές της προδιαγραφές (βλέπε σημεία **37-40** και **44-45**).

109 Επιπλέον, εννέα από τις 22 εθνικές εποπτικές αρχές (εθνικές αρμόδιες αρχές) εξακολουθούν να μην είναι σε θέση να στελεχώσουν πλήρως τις μεικτές εποπτικές ομάδες, σύμφωνα με τις δεσμεύσεις που έχουν αναλάβει, οι δε προσπάθειες της ΕΚΤ για ενίσχυση του προσωπικού δεν εξασφάλισαν πρόσθετους πόρους από τις εθνικές αρμόδιες αρχές. Επίσης, πολλές από τις αρχές αυτές δεν διαθέτουν επαρκές προσωπικό για τις επιτόπιες επιθεωρήσεις, γεγονός που έχει ως συνέπεια το επίπεδο της δραστηριότητας να μην καλύπτει τον βαθμό των αναγκών που έχει εκτιμήσει η ίδια η ΕΚΤ (βλέπε σημεία **41-43** και **46-47**).

Σύσταση 1 – Ενίσχυση των αξιολογήσεων κινδύνου των τραπεζών

Η ΕΚΤ οφείλει να βελτιώσει την αποτελεσματικότητα της διαδικασίας εποπτικής αξιολόγησης ως εξής:

- α) βελτιώνοντας την καθοδήγηση και τις διαδικασίες συγκριτικής αξιολόγησης προς χρήση από τις εποπτικές αρχές (ιδίως όσον αφορά τις αξιολογήσεις του ελέγχου του πιστωτικού κινδύνου) και καθιερώνοντας διαδικασία διασφάλισης της ποιότητας, με την οποία να εξασφαλίζεται η πληρότητα των αξιολογήσεων του πιστωτικού κινδύνου·
- β) προστατεύοντας την επιχειρησιακή ανεξαρτησία της ίδιας ως εποπτικής αρχής:
 - i) καθορίζοντας και εφαρμόζοντας επίπεδα στελέχωσης των εποπτικών δραστηριοτήτων βάσει των αναγκών, ανεξάρτητα από τη στρατηγική της ίδιας για τη στελέχωση των υπηρεσιών της ως κεντρικής τράπεζας·
 - ii) καλώντας τους εθνικούς επόπτες να συμμορφώνονται με τις δεσμεύσεις τους για διάθεση προσωπικού με την αυστηρή εφαρμογή των υφιστάμενων διαδικασιών κλιμάκωσης.

Ημερομηνία-στόχος για την υλοποίηση της σύστασης: για την επιμέρους σύσταση υπό α), 4ο τρίμηνο του 2023 (για τον κύκλο ΔΕΕΑ του 2024· για την επιμέρους σύσταση υπό β), 2ο τρίμηνο του 2024

110 Το 2018, οι οριστικές αποφάσεις ΔΕΕΑ εγκρίθηκαν 13 μήνες μετά την ημερομηνία αναφοράς, ήτοι αργότερα σε σχέση με προηγούμενα χρόνια και σε σύγκριση με άλλες εποπτικές αρχές. Ένα τόσο μεγάλο διάστημα υποδηλώνει ότι η

οριστική απόφαση βασιζόταν σε αξιολόγηση κινδύνου που δεν ήταν επίκαιρη (βλέπε σημεία 50 και 52) και ότι η διαχείριση των κινδύνων δεν ήταν έγκαιρη ή ότι οι ίδιοι οι κίνδυνοι δεν καλύπτονταν επαρκώς.

111 Τα στάδια του διαλόγου και της έγκρισης στο πλαίσιο του κύκλου ΔΕΕΑ συνετέλεσαν στην αναποτελεσματικότητα της διαδικασίας. Τα στάδια αυτά ήταν διπλάσια σε διάρκεια από τα στάδια της αξιολόγησης και της σύγκρισης. Οι διαδικασίες διαβούλευσης με τις τράπεζες (εποπτικός διάλογος και δικαίωμα ακρόασης) ήταν περισσότερο τυπικές παρά ουσιαστικές, με ελάχιστες τροποποιήσεις σε όσα είχε γνωστοποιήσει η ΕΚΤ στις τράπεζες ανεπίσημα έξι μήνες πριν από την έκδοση της οριστικής απόφασης ΔΕΕΑ (βλέπε σημείο 51).

Σύσταση 2 – Εξορθολογισμός της διαδικασίας εποπτικού ελέγχου και αξιολόγησης

Η ΕΚΤ οφείλει να βελτιώσει την αποτελεσματικότητα του κύκλου εποπτείας συντομεύοντας τα στάδια του διαλόγου και της έγκρισης και να μεριμνήσει για την έκδοση οριστικών αποφάσεων εντός 10μήνου από την ημερομηνία αναφοράς.

Ημερομηνία-στόχος για την υλοποίηση της σύστασης: 4ο τρίμηνο του 2023 (για τον κύκλο ΔΕΕΑ του 2024)

112 Το 2021, η ΕΚΤ εφάρμοσε νέα μεθοδολογία για τον καθορισμό του κεφαλαίου που πρέπει να διακρατεί μια τράπεζα (απαίτηση του πυλώνα 2 ή P2R), πέραν του ελάχιστου κανονιστικού, ώστε να καλύπτει τους εντοπιζόμενους κινδύνους. Αυτή η μεθοδολογία και η εφαρμογή της σημαίνουν ότι οι επιμέρους κίνδυνοι (περιλαμβανομένου του πιστωτικού) δεν συνδέονται σαφώς με την επιβαλλόμενη απαίτηση του πυλώνα 2, δεν εντοπίσαμε δε κανένα στοιχείο που να αποδεικνύει ότι η ΕΚΤ ποσοτικοποιούσε αυτούς τους κινδύνους (βλέπε σημεία 53-60 και 70). Κατά συνέπεια, η ΕΚΤ δεν έχει καμία διασφάλιση ότι οι κίνδυνοι αυτοί καλύπτονται πλήρως.

113 Η ΕΚΤ διαθέτει προκαθορισμένα εύρη τιμών ανά βαθμολογία κινδύνου, από τα οποία οι επόπτες υποχρεούνται να επιλέξουν μια απαίτηση του πυλώνα 2. Αυτά τα προκαθορισμένα εύρη τιμών δεν σχετίζονται ιδιαιτέρως με τους κινδύνους και αλληλεπικαλύπτονται σε σημαντικό βαθμό, υπό την έννοια ότι σε μια τράπεζα χαμηλότερου κινδύνου μπορεί να επιβληθεί αυστηρότερη απαίτηση του πυλώνα 2 από ό,τι σε μια άλλη υψηλότερου κινδύνου. Ως προς τις τράπεζες ύψιστου κινδύνου, η ΕΚΤ συστηματικά επέλεγε απαιτήσεις του πυλώνα 2 από το κατώτερο άκρο των

προκαθορισμένων ευρών τιμών (βλέπε σημεία [61](#) και [63-68](#)). Κατ' αυτό τον τρόπο, τράπεζες που κανονικά δεν θα είχαν επαρκή κεφάλαια κατάφεραν να συμμορφωθούν με τις υψηλότερες απαιτήσεις.

114 Σημαντικός παράγοντας της διαχείρισης κινδύνου είναι μια άρτια διαδικασία αξιολόγησης κεφαλαίων σε επίπεδο τράπεζας. Διαπιστώσαμε ότι η ΕΚΤ δεν προσάρμοζε συστηματικά προς τα πάνω τις απαιτήσεις του πυλώνα 2, όποτε διαπίστωνε ότι οι αξιολογήσεις της κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών (ICAAP) ήταν αναξιόπιστες και ότι δεν υπήρχε συμμόρφωση με τις εσωτερικές οδηγίες (βλέπε σημείο [62](#)).

115 Η ΕΚΤ θέτει επίσης στη διάθεση των τραπεζών ποιοτικά μέτρα. Πρόκειται για οδηγίες με τις οποίες τους προτείνεται να προβούν σε συγκεκριμένες ενέργειες, προκειμένου να αντιμετωπίσουν τους εντοπιζόμενους κινδύνους. Στο πλαίσιο του πληθυσμού των εποπτευόμενων τραπεζών διαπιστώσαμε ότι, κατ' επανάληψη, η ΕΚΤ δεν κλιμάκωνε επαρκώς τα εποπτικά μέτρα, όταν ο πιστωτικός κίνδυνος ήταν υψηλός και διαρκής (βλέπε σημείο [71-76](#)), υπό την έννοια ότι δεν μπορούσε να εξασφαλίσει την αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων από τις τράπεζες.

116 Τα τελευταία χρόνια, η ΕΚΤ πίεσε τις τράπεζες του τραπεζικού συστήματος της ΕΕ να επιλύσουν το πρόβλημα των παλαιών ΜΕΔ τους. Έτσι, επί σειρά ετών τα ΜΕΔ μειώνονταν και εξακολουθούν να βαίνουν μειούμενα από το 2017. Μολονότι δεν αξιολογήσαμε την αιτιώδη συνάφεια μεταξύ της πολιτικής που εφαρμόζει η ΕΚΤ (συγκεκριμένα των προσδοκιών κάλυψης) και της μείωσης των ΜΔΕ, φαίνεται λογικό οι ενέργειες της ΕΚΤ να είναι ένας από τους πολλούς παράγοντες που συνέβαλαν σε αυτή τη μείωση. Η επιτυχία της πολιτικής αυτής τελικά μπορεί να κριθεί μόνον όταν η εφαρμογή της ολοκληρωθεί πλήρως στο τέλος του 2026, ήτοι εννέα χρόνια μετά την έκδοση των κατευθύνσεων για τα ΜΕΔ (βλέπε σημεία [15](#), [84](#) και [96](#)).

117 Η ΕΚΤ διαθέτει τις εποπτικές εξουσίες που χρειάζονται, προκειμένου να αξιολογεί τις πολιτικές των τραπεζών ως προς τον σχηματισμό προβλέψεων, όταν οι τράπεζες δεν διαθέτουν άρτιες διαδικασίες και σωστά στοιχεία για την ταυτοποίηση και την επιμέτρηση των ΜΔΕ. Σύμφωνα με το άρθρο 16, παράγραφος 2, στοιχείο δ), του κανονισμού ΕΕΜ, η ΕΚΤ μπορεί, μεταξύ άλλων, να απαιτεί από τις τράπεζες να επιβάλλουν συγκεκριμένες αναπροσαρμογές (όπως μειώσεις) στους υπολογισμούς των ιδίων κεφαλαίων, όταν ο λογιστικός χειρισμός που αυτές εφαρμόζουν δεν θεωρείται συνετός από άποψη εποπτείας. Πρόκειται, παραδείγματος χάριν, για την περίπτωση τραπεζών που εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από εξασφαλίσεις που σπάνια ενεργοποιούνται. Αυτή η δυνατότητα είναι ιδιαίτερα σημαντική στο πλαίσιο της αντιμετώπισης του προβλήματος των ΜΔΕ, όπως τόνιζε η Επιτροπή στο πλαίσιο της επανεξέτασης του ΕΕΜ του 2017. Παρατηρήσαμε ότι η ΕΚΤ δεν χρησιμοποιεί την εξουσία αυτή συστηματικά για τον συγκεκριμένο σκοπό (βλέπε σημεία [79-83](#)).

118 Η ΕΚΤ ανέπτυξε και εφαρμόζει ευρύτερη πολιτική που ισχύει για όλες τις τράπεζες: εστίαση στην έγκαιρη διευθέτηση των παλαιών ΜΕΔ, ώστε να απαλειφθούν από τους ισολογισμούς των τραπεζών και να αποτραπεί η συσσώρευσή τους στο μέλλον. Για τον σκοπό αυτό, η ΕΚΤ βασίστηκε ιδιαιτέρως στις λεγόμενες «προσδοκίες κάλυψης». Η προσέγγιση αυτή περιλάμβανε την επιβολή προσαύξησης του πυλώνα 2, σε περίπτωση που οι τράπεζες δεν διευθετούσαν προοδευτικά τα παλαιά ΜΕΔ τους ή δεν εξασφάλιζαν κάλυψη με άλλα μέσα [πρόσθετες (λογιστικές) προβλέψεις, προληπτικές μειώσεις του κεφαλαίου CET 1 ή διαγραφές και εκποιήσεις ΜΕΔ], η οποία θα υποβοηθούσε την επίτευξη του επιδιωκόμενου στόχου, που ήταν η αποθάρρυνση πολλών τραπεζών από το να υιοθετούν στάση αναμονής και η ενθάρρυνσή τους να λειτουργούν προδραστικά, χωρίς να χρειάζεται δραστικότερη παρέμβαση από μέρους της ΕΚΤ. Επιδίωξη της πολιτικής ήταν η καθαυτή επιβολή τέτοιας προσαύξησης του πυλώνα 2 (βλέπε σημεία [84-86](#) και [88](#)).

119 Ωστόσο, η προσέγγιση της ΕΚΤ δεν απέφερε τα αναμενόμενα αποτελέσματα, καθώς πολλές τράπεζες αντέδρασαν μόνον όταν βρέθηκαν αντιμέτωπες με την προοπτική να τους επιβληθεί η προσαύξηση του πυλώνα 2, κάτι που εφαρμόστηκε για πρώτη φορά στη διάρκεια του κύκλου ΔΕΕΑ του 2021. Μια περισσότερο έγκαιρη και συστηματική χρήση των εποπτικών εξουσιών της ΕΚΤ, ήδη από το 2017, θα μπορούσε να είχε αποφέρει ταχύτερα αποτελέσματα σε περίπτωση πραγματικής ανεπάρκειας των προβλέψεων των τραπεζών, είτε από λογιστική είτε από προληπτική άποψη. Η προσέγγιση της ΕΚΤ, από τη σύλληψή της, δεν επέλυσε αμέσως το ζήτημα, αλλά εισήγαγε μια σταδιακή διαδικασία (βλέπε σημεία [87](#) και [89-91](#)).

120 Ο σχεδιασμός της προσέγγισης της ΕΚΤ με την απαίτηση της επιβολής προσαυξήσεων του πυλώνα 2 έχει ως συνέπεια την άνιση μεταχείριση των τραπεζών.

Πρώτον, οι προσδοκίες της ΕΚΤ για τον σχηματισμό προβλέψεων είναι άκρως επιεικείς με τις τράπεζες με το μεγαλύτερο απόθεμα ΜΕΔ, παραχωρώντας τους περισσότερο χρόνο για να συμμορφωθούν, ήτοι μέχρι και εννέα χρόνια μετά την έκδοση των κατευθύνσεων σχετικά με τα ΜΕΔ. Δεύτερον, σε σχέση με τράπεζες που καλύπτουν προδραστικά πιθανή υστέρηση των προβλέψεων, η ΕΚΤ παραχωρεί στις τράπεζες που εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν υστέρηση μετά την ημερομηνία αναφοράς 13 επιπλέον μήνες για να την καλύψουν. Τρίτον, η προσέγγιση της ΕΚΤ επιτρέπει στις τράπεζες να ενεργούν κατά τον πλέον συμφέροντα για τις ίδιες τρόπο (είτε εγγράφοντας προβλέψεις στους λογαριασμούς, είτε μειώνοντας το κεφάλαιο CET 1, είτε αποδεχόμενες προσαύξηση του πυλώνα 2) (βλέπε σημεία [92-95](#)).

121 Η προσέγγιση που προτιμούσε η ΕΚΤ συνίστατο στην αναφορά πρόσθετων στοιχείων από όλες τις τράπεζες, ακόμη και από αυτές με χαμηλό επίπεδο ΜΔΕ. Η διαδικασία της επιβολής προσαυξήσεων του πυλώνα 2 (που εφαρμόστηκε για πρώτη φορά το 2021) ήταν περίπλοκη και απαιτητική σε πόρους τόσο για τους επόπτες όσο και για τις τράπεζες και δεν ήταν απόλυτα αποτελεσματική. Οι περισσότερες τράπεζες (περί το 80 %) ανταποκρίθηκαν στις προσδοκίες κάλυψης της ΕΚΤ με την εγγραφή προβλέψεων στους λογαριασμούς πριν από τον κύκλο ΔΕΕΑ ή με περαιτέρω προσαρμογές κατά τη διάρκεια του επόμενου έτους. Τελικά, οι προσαυξήσεις του πυλώνα 2 επιβλήθηκαν σε περιορισμένο αριθμό τραπεζών και ήταν μικρού μεγέθους σε σχέση με τις συνολικές κεφαλαιακές απαιτήσεις (βλέπε σημεία [97-104](#)).

Σύσταση 3 – Εφαρμογή εποπτικών μέτρων που εξασφαλίζουν καλύτερα την άρτια κάλυψη και διαχείριση των κινδύνων από τις τράπεζες

Η ΕΚΤ οφείλει να βελτιώσει την αποτελεσματικότητα και τη διαφάνεια της εποπτικής διαδικασίας ως εξής:

- α) τροποποιώντας τη μεθοδολογία της για τον υπολογισμό των απαιτήσεων του πυλώνα 2, προκειμένου να παρέχει διασφάλιση για την επαρκή κάλυψη όλων των σχετικών κινδύνων, μεταξύ άλλων:
 - i) καταγράφοντας και ποσοτικοποιώντας κάθε επιμέρους κίνδυνο, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της EAT·
 - ii) επιβάλλοντας κεφαλαιακές απαιτήσεις που εξασφαλίζουν την επαρκή κάλυψη αυτών των επιμέρους κινδύνων, ιδίως στις περιπτώσεις κατά τις οποίες οι κίνδυνοι είναι υψηλοί και διαρκείς·
 - iii) παραθέτοντας με σαφήνεια στις αποφάσεις ΔΕΕΑ τους λόγους επιβολής των απαιτήσεων του πυλώνα 2 ανάλογα με τον κίνδυνο, εξασφαλίζοντας απόλυτη διαφάνεια έναντι των τραπεζών·
- β) αξιοποιώντας, εφόσον χρειάζεται, το **πλήρες** φάσμα των εποπτικών εξουσιών της, όταν μια τράπεζα δεν αντιμετωπίζει αποτελεσματικά τις επίμονες αδυναμίες του ελέγχου των κινδύνων (περιλαμβανομένων και αυτών που αφορούν τον σχηματισμό προβλέψεων)·
- γ) δημοσιεύοντας τη μεθοδολογία που εφαρμόζει για τον καθορισμό των απαιτήσεων του πυλώνα 2.

Ημερομηνία-στόχος για την υλοποίηση της σύστασης: 4ο τρίμηνο του 2024

Η παρούσα έκθεση εγκρίθηκε από το Τμήμα IV, του οποίου προεδρεύει ο Mihails Kozlons, Μέλος του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου, στο Λουξεμβούργο, κατά τη συνεδρίασή του της 18ης Απριλίου 2023

Για το Ελεγκτικό Συνέδριο

Tony Murphy
Πρόεδρος

Παράρτημα

Παράρτημα Ι – Μεταπαρακολούθηση της ειδικής έκθεσης 29/2016, με τίτλο «Ενιαίος εποπτικός μηχανισμός - Καλό ξεκίνημα, αλλά απαιτούνται περαιτέρω βελτιώσεις»

Βαθμός τήρησης του χρονοδιαγράμματος: εγκαίρως καθυστερημένα εμπρόθεσμα καμία συνέχεια, καθώς η ΕΚΤ απέρριψε τη σύσταση καμία προθεσμία για την υλοποίηση της σύστασης επιλογή της ΕΚΤ να μην υλοποιήσει τη σύσταση, κατόπιν περαιτέρω ανάλυσης.

Σύσταση	Υλοποιήθηκε πλήρως	Ως επί το πλείστον	Μερικώς	Δεν υλοποιήθηκε	Παρατηρήσεις	Υλοποιήθηκε εγκαίρως
1	X				Η ΕΚΤ ανέλυσε διεξοδικά το πλαίσιο εξουσιοδοτήσεων, εξετάζοντας επίσης τις εθνικές εξουσίες. Επίσης, εκπόνησε εξαντλητική κατάσταση των εγγράφων που χρειάζονται για τη λήψη αποφάσεων, καθώς και τα σχετικά υποδείγματα.	
2 i)		X			Η ΕΚΤ πραγματοποίησε διεξοδική ανάλυση του κινδύνου και εισήγαγε ορισμένες δικλίδες ασφαλείας	

Σύσταση	Υλοποιήθηκε πλήρως	Ως επί το πλείστον	Μερικώς	Δεν υλοποιήθηκε	Παρατηρήσεις	Υλοποιήθηκε εγκαίρως
εφαρμογή των απαραίτητων δικλίδων ασφαλείας και παρακολούθηση της συμμόρφωσης, καθώς και διασφάλιση ότι λαμβάνονται πλήρως υπόψη οι ανάγκες των εποπτικών λειτουργιών.					(π.χ. χωριστές γραμμές λογοδοσίας για ορισμένες υπηρεσίες). Στο πλαίσιο της ανάλυσης, ορισμένες ΓΔ (π.χ. Γενική Διεύθυνση Μακροπροληπτικής Πολιτικής και Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, Γενική Διεύθυνση Οικονομικών) δεν χαρακτηρίστηκαν ως κοινές υπηρεσίες από την ΕΚΤ, αλλά ως μονάδες που εξυπηρετούν πλήρως και αποκλειστικώς τις δραστηριότητες της κεντρικής τράπεζας (ήτοι τη νομισματική πολιτική), ενώ παρέχουν επίσης υπηρεσίες στο εποπτικό σκέλος της τράπεζας στο πλαίσιο προσομοιώσεων ακραίων καταστάσεων. Η κατάσταση αυτή καθαυτή δεν είναι συμβατή με την αρχή του διαχωρισμού. Ωστόσο, στο πλαίσιο αυτό δεν πραγματοποιήθηκαν ανάλυση κινδύνου, εξέταση των δικλίδων ασφαλείας και παρακολούθηση της συμμόρφωσης (π.χ. για να διαπιστωθεί αν η ανταλλαγή των σημείων αναφοράς για	

Σύσταση		Υλοποιήθηκε πλήρως	Ως επί το πλείστον	Μερικώς	Δεν υλοποιήθηκε	Παρατηρήσεις	Υλοποιήθηκε εγκαίρως
						τον πιστωτικό κίνδυνο που χρησιμοποιούνται για μακροπροληπτικούς σκοπούς μπορούσε να επηρεάσει τις επιλογές πολιτικής στο πλαίσιο της τραπεζικής εποπτείας). Δεν υπάρχουν χωριστές οργανωτικές οδηγίες σχετικά με τον τρόπο παρακολούθησης ή τεκμηρίωσης της παρακολούθησης αυτής και την αναφορά στοιχείων σχετικά με τους κινδύνους που προκύπτουν από τις κοινές υπηρεσίες από την άποψη της αρχής του διαχωρισμού που καθορίζεται στο άρθρο 25, παράγραφος 2, του κανονισμού EEM.	
2 ii)	Θέσπιση χωριστών γραμμών λογοδοσίας για περιπτώσεις που αφορούν συγκεκριμένους εποπτικούς πόρους.				X	Η σύσταση απορρίφθηκε την εποχή εκείνη και έκτοτε δεν δόθηκε συνέχεια.	⊗
2 iii)	Μεγαλύτερη εμπλοκή του εποπτικού συμβουλίου στη				X	Η σύσταση απορρίφθηκε την εποχή εκείνη και έκτοτε δεν δόθηκε συνέχεια.	⊗

Σύσταση		Υλοποιήθηκε πλήρως	Ως επί το πλείστον	Μερικώς	Δεν υλοποιήθηκε	Παρατηρήσεις	Υλοποιήθηκε εγκαίρως
	διαδικασία κατάρτισης του προϋπολογισμού και στην αντίστοιχη διαδικασία λήψης αποφάσεων.						
3	Διάθεση επαρκών πόρων εσωτερικού ελέγχου, προκειμένου να εξασφαλίζεται η κάλυψη των τομέων υψηλού και μεσαίου κινδύνου.		X			Ο εσωτερικός έλεγχος επί θεμάτων εποπτείας έγινε περισσότερο διεισδυτικός και υπήρξε βελτίωση της κατάστασης από άποψη πόρων. Σταμάτησε η καταγραφή του χρόνου. Η ΕΚΤ εκτιμά ότι για καθήκοντα που σχετίζονται με τον ΕΕΜ απασχολούνται κατά μέσο όρο περί τα 10 ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης, ενώ τρία χρειάζονται για τον προγραμματισμό, την παρακολούθηση των κινδύνων και πιθανώς για διάφορες διοικητικές έρευνες. Κατόπιν χωριστής ανάλυσης κινδύνου, καλύπτονται μόνο επιλεγμένα θέματα στους τομείς υψηλού κινδύνου (π.χ. μόνο τράπεζες σε κατάσταση πτώχευσης ή πιθανής πτώχευσης σε περίπτωση διαχείρισης κρίσης). Μολονότι η επιλογή	

Σύσταση		Υλοποιήθηκε πλήρως	Ως επί το πλείστον	Μερικώς	Δεν υλοποιήθηκε	Παρατηρήσεις	Υλοποιήθηκε εγκαίρως
						κατόπιν προκαταρκτικής αξιολόγησης είναι εύλογη, η κατάσταση ως προς τους πόρους χρειάζεται περαιτέρω και στενότερη παρακολούθηση, ώστε να διασφαλίζεται ότι υπάρχει επαρκής κάλυψη στους τομείς υψηλού και μεσαίου κινδύνου.	
4	Συνεργασία με το Ελεγκτικό Συνέδριο.	X				Ο έλεγχος της διαχείρισης κρίσεων από την ΕΚΤ πραγματοποιήθηκε πριν από την υπογραφή του μνημονίου συνεννόησης μεταξύ του Ελεγκτικού Συνεδρίου και της ΕΚΤ τον Οκτώβριο του 2019. Όσον αφορά τους ελέγχους που πραγματοποιήθηκαν μετά την υπογραφή του προαναφερόμενου μνημονίου, η ΕΚΤ παρέιχε στο Συνέδριο τις πληροφορίες που του ήταν αναγκαίες για τη διενέργεια των ελέγχων του.	
5	Επισημοποίηση των ρυθμίσεων για τη μέτρηση και τη γνωστοποίηση πληροφοριών			X		Οι δημοσιοποιούμενες πληροφορίες και δείκτες στην ετήσια έκθεση της ΕΚΤ σχετικά με την τραπεζική εποπτεία (περιλαμβανομένων των	

Σύσταση	Υλοποιήθηκε πλήρως	Ως επί το πλείστον	Μερικώς	Δεν υλοποιήθηκε	Παρατηρήσεις	Υλοποιήθηκε εγκαίρως
	σχετικά με τις εποπτικές επιδόσεις και χρήση ερευνών.				εποπτικών προτεραιοτήτων και κινδύνων) επεξηγούν την εποπτική δραστηριότητα και παρέχουν στοιχεία σχετικά με την τράπεζα, κατά τρόπο που καθιστά δυνατή τη διαμόρφωση μιας συνολικής εικόνας βάσει της οποίας μπορεί να γίνει αξιολόγηση των εποπτικών επιδόσεων. Χρειάζεται, ωστόσο, να δοθεί ακόμη μεγαλύτερη έμφαση στη σύγκριση των εποπτικών προτεραιοτήτων και των στόχων με τις επιδόσεις, καθώς και τα αποτελέσματα. Δημιουργήθηκαν διάφοροι άξονες εργασίας, περιλαμβανομένου ενός πιλοτικού άξονα για τη μέτρηση της αποτελεσματικότητας της εποπτείας των λιγότερο σημαντικών ιδρυμάτων. Μολονότι, τον Δεκέμβριο του 2018, το Εποπτικό Συμβούλιο ενέκρινε πλαίσιο για τη διενέργεια ερευνών στον συγκεκριμένο κλάδο, καμία έρευνα δεν πραγματοποιήθηκε ακόμη.	

Σύσταση		Υλοποιήθηκε πλήρως	Ως επί το πλείστον	Μερικώς	Δεν υλοποιήθηκε	Παρατηρήσεις	Υλοποιήθηκε εγκαίρως
6	Τροποποίηση του κανονισμού για το πλαίσιο EEM, προκειμένου να επισημοποιηθούν οι δεσμεύσεις των συμμετεχουσών ΕΑΑ και να διασφαλιστεί ότι όλες συμμετέχουν πλήρως και αναλογικά στο έργο των ΜΕΟ.			X		Το 2017, η ΕΚΤ θεώρησε ότι μάλλον δεν χρειαζόταν τροποποίηση του κανονισμού για το πλαίσιο EEM. Ούτε οι συννομοθέτες εισήγαγαν τροποποιήσεις. Πράγματι, η ΕΚΤ θεωρεί ότι ο EEM πρέπει να λειτουργεί επί τη βάση μιας αρχής καλόπιστης συνεργασίας. Λεπτομερή στοιχεία σχετικά με τους πόρους που διατίθενται για τις επιτόπιες δραστηριότητες παρατίθενται στα σημεία 41-43 . Στοιχεία σχετικά με τη διάθεση πόρων από τις ΕΑΑ παρατίθενται στα σημεία 46-47 . Βλέπε επίσης τη σύσταση 1 , στοιχείο β), περίπτωση ii), που αναφέρεται στην ανάγκη η ΕΚΤ να καλέσει τους εθνικούς επόπτες να συμμορφώνονται με τις δεσμεύσεις τους με την αυστηρή εφαρμογή των υφιστάμενων διαδικασιών κλιμάκωσης.	
7	Περιγραφή των ρόλων και των ομάδων, καθώς και			X		Αναπτύχθηκαν πλήρεις περιγραφές των ρόλων (περιλαμβανομένων	

Σύσταση	Υλοποιήθηκε πλήρως	Ως επί το πλείστον	Μερικώς	Δεν υλοποιήθηκε	Παρατηρήσεις	Υλοποιήθηκε εγκαίρως
των μεθόδων για την αξιολόγηση της καταλληλότητας των υπαλλήλων που οι ΕΑΑ διαθέτουν στις ΜΕΟ και, στη συνέχεια, των επιδόσεών τους.					15 ειδικοτήτων). Δεν υπήρξε καμία περιγραφή του ρόλου του διευθυντή και του προϊσταμένου τμήματος. Αναπτύχθηκαν περιγραφές των ομάδων, οι οποίες, μολονότι δεν έχουν ακόμη εγκριθεί επισήμως, χρησιμοποιούνται στην πράξη από την ΕΚΤ. Δεν υπάρχει ακόμη διαδικασία για την αξιολόγηση των επιδόσεων των μεμονωμένων μελών των ΜΕΟ που δεν υπάγονται στην ΕΚΤ. Προβλέπεται μόνο ανατροφοδότηση στους υποσυντονιστές των ΜΕΟ που υπάγονται στις ΕΑΑ σχετικά με τις επιδόσεις των ομάδων. Συνεπώς, η ανατροφοδότηση αυτή ουδόλως επηρεάζει την ατομική αξιολόγηση των επιδόσεων σε επίπεδο ΕΑΑ. Δεν υπάρχει διαδικασία για την απόρριψη των προτεινόμενων μελών των ΜΕΟ. Συνολικά, η ΕΚΤ εξαρτάται από την προθυμία και την ικανότητα των ΕΑΑ για καλόπιστη συνεργασία.	

Σύσταση		Υλοποιήθηκε πλήρως	Ως επί το πλείστον	Μερικώς	Δεν υλοποιήθηκε	Παρατηρήσεις	Υλοποιήθηκε εγκαίρως
8	Δημιουργία και διατήρηση κεντρικής, τυποποιημένης και ολοκληρωμένης βάσης δεδομένων των δεξιοτήτων, της πείρας και των προσόντων όλων των υπαλλήλων των ΜΕΟ (τόσο από τις ΕΑΑ όσο και από την ΕΚΤ).			X		Έγινε καταγραφή των λύσεων που υπάρχουν σε επίπεδο ΕΑΑ. Μολονότι, από νομική άποψη, θα ήταν δυνατή η δημιουργία βάσης δεδομένων, η ιδέα αυτή απορρίφθηκε από τις ΕΑΑ. Τον Ιούνιο του 2021, εγκαινιάστηκε πλατφόρμα ανταλλαγής γνώσεων μεταξύ των υπαλλήλων της ΕΚΤ και των ΕΑΑ, με την ονομασία SSMnet. Διαθέτει λειτουργία βασιζόμενη στο προφίλ χρήστη, η οποία περιλαμβάνει στοιχεία επικοινωνίας, τίτλους/θέση και προαιρετικά περαιτέρω πληροφορίες (τομέα εμπειρογνωσίας, πείρα και εκπαίδευση). Η πρωτοβουλία αυτή αποτελεί ένα καλό σημείο εκκίνησης δεδομένων των συνθηκών, μολονότι προς το παρόν δεν πρόκειται για ολοκληρωμένη βάση δεξιοτήτων και πείρας. Επιπλέον, προκειμένου η πλατφόρμα να είναι χρήσιμη για τον εντοπισμό ταλέντων, χρειάζεται οι υπάλληλοι των ΕΑΑ και της ΕΚΤ να	↻

Σύσταση	Υλοποιήθηκε πλήρως	Ως επί το πλείστον	Μερικώς	Δεν υλοποιήθηκε	Παρατηρήσεις	Υλοποιήθηκε εγκαίρως
					υιοθετήσουν τη λειτουργία προφίλ του SSMnet.	
9	Εφαρμογή προγράμματος επιμόρφωσης σχετικά με την τραπεζική εποπτεία. Διασφάλιση ότι η υποχρεωτική συμμετοχή αντιστοιχεί στις επαγγελματικές ανάγκες και εξέταση του ενδεχομένου εφαρμογής προγράμματος πιστοποίησης.	X			Αναπτύχθηκε καλοσχεδιασμένο πρόγραμμα επιμόρφωσης, με μαθήματα προσανατολισμένα στο περιεχόμενο. Μεγάλη επιτυχία του είναι τα ολοένα αυξανόμενα ποσοστά συμμετοχής τα τελευταία χρόνια. Προς το παρόν, καμία επιμόρφωση δεν είναι υποχρεωτική. Ωστόσο, από τον Δεκέμβριο του 2021, η ομάδα επιμόρφωσης του EEM εργάζεται επί της αναθεώρησης του εισαγωγικού προγράμματος και, από τον Φεβρουάριο του 2023, άρχισε να εργάζεται επί ενός νέου προγράμματος βασικών προσόντων για τον EEM, το οποίο περιλαμβάνει υποχρεωτικά μαθήματα με δυνατότητα εξαίρεσης ανάλογα με το προφίλ και τα προσόντα του υπαλλήλου.	
10	Ανάπτυξη και εφαρμογή μεθοδολογίας βάσει		X		Η ΕΚΤ έχει ορίσει αριθμό-στόχο υπαλλήλων ανά ομάδα τραπεζών και, μέχρι το 2019,	

Σύσταση	Υλοποιήθηκε πλήρως	Ως επί το πλείστον	Μερικώς	Δεν υλοποιήθηκε	Παρατηρήσεις	Υλοποιήθηκε εγκαίρως
κινδύνου για τον καθορισμό του αριθμού-στόχου υπαλλήλων και του μείγματος δεξιοτήτων, η οποία να διασφαλίζει ότι οι πόροι είναι ανάλογοι του μεγέθους, της πολυπλοκότητας και του προφίλ κινδύνου του εποπτευόμενου ιδρύματος.					τον χρησιμοποιούσε ως τιμή αναφοράς για να εντοπίσει ενδεχόμενες ελλείψεις σε προσωπικό. Μολονότι αυτοί οι αριθμοί-στόχος δεν δοκιμάστηκαν επίσημα, η καταλληλότητά τους έχει αξιολογηθεί από άποψη ποιότητας βάσει έρευνας μεταξύ του προσωπικού των ΜΕΟ. Λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τον διαχωρισμό που κάνει η ΕΚΤ μεταξύ νομισματικής πολιτικής και τραπεζικής εποπτείας παρατίθενται στο σημείο 45. Λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τη διάθεση πόρων από τις ΕΑΑ παρατίθενται στα σημεία 46-47. Συνολικά, το ποσοστό συμμετοχής των ΕΑΑ στις ΜΕΟ βρίσκεται εντός του επιθυμητού φάσματος τιμών (ήτοι τουλάχιστον 25 % έως 80 % της δραστηριότητας ενός υπαλλήλου αφορά τις εργασίες της ΜΕΟ, η δε υπόλοιπη τις εργασίες της	

Σύσταση		Υλοποιήθηκε πλήρως	Ως επί το πλείστον	Μερικώς	Δεν υλοποιήθηκε	Παρατηρήσεις	Υλοποιήθηκε εγκαίρως
						EAA). Το 2021, στην έρευνα του προσωπικού προστέθηκε μια ποιοτική διάσταση. Σύμφωνα με την ΕΚΤ, σε ορισμένες ΕΑΑ, το χαμηλό ποσοστό συμμετοχής των μελών των ΜΕΟ ανάγεται στη σημαντική θέση των τραπεζών στη χώρα υποδοχής. Στις περιπτώσεις αυτές, οι επιλεγόμενοι υπάλληλοι των ΕΑΑ συμμετέχουν στην εποπτεία μιας τράπεζας σε επίπεδο ομίλου, καθώς και στην εποπτεία της θυγατρικής της στη χώρα τους σε ατομικό επίπεδο.	
11	Επανεξέταση και επικαιροποίηση του μοντέλου ομαδοποίησης.	X				Το μοντέλο ομαδοποίησης βασίζεται στον κίνδυνο και επικαιροποιείται συχνά. Υπήρξε μόνο μια μικρή καθυστέρηση στην υλοποίηση σε σχέση με την ημερομηνία-στόχο για την υλοποίηση της σύστασης.	
12	Σημαντική ενίσχυση της παρουσίας της ΕΚΤ σε επιτόπιες επιθεωρήσεις.			X		Με τη δημιουργία μια χωριστής γενικής διεύθυνσης για τις επιτόπιες επιθεωρήσεις και τις διερευνήσεις	

Σύσταση	Υλοποιήθηκε πλήρως	Ως επί το πλείστον	Μερικώς	Δεν υλοποιήθηκε	Παρατηρήσεις	Υλοποιήθηκε εγκαίρως
Αύξηση των επιτόπιων επιθεωρήσεων στις οποίες ηγείται εποπτική αρχή ΕΑΑ εκτός της χώρας προέλευσης ή της χώρας υποδοχής.					εσωτερικών υποδειγμάτων (ΓΔ ΟΜΙ) ενισχύθηκε εντός της ΕΚΤ η ικανότητα των επιτόπιων επιθεωρήσεων. Ωστόσο, μεταξύ 2016 και 2022, η συμβολή των υπαλλήλων της ΕΚΤ στις επιτόπιες επιθεωρήσεις μειώθηκε. Από την άλλη, αυξήθηκε σημαντικά ο αριθμός των επιθεωρήσεων υπό την καθοδήγηση της ΕΚΤ. Σημειώθηκαν σημαντικές βελτιώσεις στις διασυνοριακές αποστολές, ωστόσο οι περιορισμοί για λόγους δημόσιας υγείας, που σχετίζονταν με την πανδημία COVID-19, είχαν ως συνέπεια τη μείωση των επιτόπιων επισκέψεων το 2020 και το 2021. Λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τον συνδυασμό ικανοτήτων της ΕΚΤ και των ΕΑΑ παρατίθενται στο σημείο 46 (περιλαμβανομένης της απόφασης του Δεκεμβρίου του 2022 για την αύξηση των πόρων της ΕΚΤ), με ανάλυση των συνεπειών για τις	

Σύσταση	Υλοποιήθηκε πλήρως	Ως επί το πλείστον	Μερικώς	Δεν υλοποιήθηκε	Παρατηρήσεις	Υλοποιήθηκε εγκαίρως
					επιτόπιες δραστηριότητες στο σημείο 43.	
13	Χ				Τα νέα χαρακτηριστικά ΤΠ καλύπτουν τις αδυναμίες που είχαν διαπιστωθεί. Το νέο καθεστώς επιμόρφωσης για τις επιτόπιες επιθεωρήσεις είναι κατάλληλο.	

Πηγή: ΕΕΣ.

Συντομογραφίες

ΔΕΕΑ: Διαδικασία εποπτικού ελέγχου και αξιολόγησης

ΕΑΑ: Εθνική αρμόδια αρχή

ΕΑΤ: Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών

ΕΕΜ: Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός

ΕΚΤ: Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

ΜΕΔ: Μη εξυπηρετούμενο δάνειο

ΜΕΟ: Μεικτή εποπτική ομάδα

CEΤ 1: Κεφάλαιο κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (Common equity tier 1)

ICAAP: Εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας (Internal capital adequacy assessment process)

P2R: Απαίτηση του πυλώνα 2 (Pillar 2 requirement)

Γλωσσάριο

Αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες: Αντιστοιχούν στις προσδοκίες μιας τράπεζας όσον αφορά την υστέρηση στην είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών.

Απαίτηση του πυλώνα 2: Κεφαλαιακή απαίτηση ανάλογα με την τράπεζα, η οποία καλύπτει τους κινδύνους που έχουν υποεκτιμηθεί ή που δεν καλύπτονται από τις ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις (οι τελευταίες είναι γνωστές ως πυλώνας 1).

Αφαίρεση από το κεφάλαιο κοινών μετοχών της κατηγορίας 1: Διόρθωση του κανονιστικού κεφαλαίου ως αποτέλεσμα της άσκησης εποπτικών εξουσιών, προκειμένου να αποτυπωθούν οι οικονομικές συνθήκες που δεν είχαν καταχωριστεί στους λογαριασμούς.

Δείκτης κεφαλαίου: Το κεφάλαιο μιας τράπεζας κατ' αναλογία προς τα σταθμισμένα έναντι κινδύνου στοιχεία του ενεργητικού της.

Εξασφαλίσεις: Περιουσιακό στοιχείο που παρέχεται ως ασφάλεια για χορηγούμενο δάνειο και το οποίο περιέρχεται στην κυριότητα του δανειστή σε περίπτωση αδυναμίας πληρωμής.

Κανονιστικό κεφάλαιο: Το ελάχιστο κεφάλαιο που πρέπει να διακρατεί βάσει νόμου τράπεζα ή άλλο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα.

Κεφαλαιακή απαίτηση: Το απαιτούμενο ελάχιστο κεφάλαιο που πρέπει να διακρατεί μια τράπεζα κατ' αναλογία προς τα σταθμισμένα έναντι κινδύνου στοιχεία του ενεργητικού της («πυλώνας 1»), συν πρόσθετο ποσό υπολογιζόμενο βάσει του προφίλ κινδύνου της τράπεζας («πυλώνας 2»).

Κεφαλαιακό περιθώριο: Η διαφορά μεταξύ i) των συνολικών κεφαλαιακών απαιτήσεων μιας τράπεζας και ii) του δείκτη κεφαλαίου της.

Κεφάλαιο κοινών μετοχών της κατηγορίας 1: Κεφάλαια ύψιστης ποιότητας (ήτοι για τα οποία η πιθανότητα εξαγοράς είναι ελάχιστη), τα οποία πρέπει να διαθέτουν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα για απεριόριστη και άμεση χρήση προς κάλυψη κινδύνων ή ζημιών αμέσως μετά την επέλευσή τους.

Κεφάλαιο της κατηγορίας 2: Συμπληρωματικό, ευκολότερα εξαγοράσιμο κεφάλαιο, που πρέπει να διακρατούν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, προκειμένου να καλύπτουν τις ζημίες σε περίπτωση πτώχευσης.

Λογιστικά πρότυπα: Κοινό σύνολο αρχών και απαιτήσεων που αποτελεί τη βάση για τις λογιστικές πολιτικές και πρακτικές.

Μη εξυπηρετούμενο δάνειο: Εισπρακτέα οφειλή υπερήμερη άνω των 90 ημερών, η εξόφληση της οποίας δεν είναι πιθανή ή η οποία έχει απομειωθεί.

Μικροπροληπτική εποπτεία: Τραπεζική εποπτεία που επικεντρώνεται σε μεμονωμένα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, ως συστατικά στοιχεία ενός χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Προβλέψεις: Λογιστικός όρος που αποδίδει τη βέλτιστη εκτίμηση μιας πιθανής μελλοντικής υποχρέωσης αβέβαιου χρόνου ή ποσού που εγγράφεται στον ισολογισμό.

Προσαύξηση του πυλώνα 2: Πρόσθετη απαίτηση του πυλώνα 2 για τράπεζες, οι οποίες σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της ΕΚΤ, διαθέτουν ανεπαρκείς προβλέψεις από άποψη προληπτικής εποπτείας.

Συνιστώσες του κανονιστικού κεφαλαίου: Πρόκειται για το κεφάλαιο της κατηγορίας 1 (που περιλαμβάνει το κεφάλαιο κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 και το πρόσθετο κεφάλαιο της κατηγορίας 1) και κεφάλαιο της κατηγορίας 2.

Απαντήσεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας

<https://www.eca.europa.eu/el/publications/sr-2023-12>

Χρονογραμμή

<https://www.eca.europa.eu/el/publications/sr-2023-12>

Κλιμάκιο ελέγχου

Στις ειδικές εκθέσεις του ΕΕΣ παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των ελέγχων που αυτό διενεργεί επί των πολιτικών και προγραμμάτων της ΕΕ, ή επί διαχειριστικών θεμάτων που αφορούν συγκεκριμένους τομείς του προϋπολογισμού. Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο επιλέγει και σχεδιάζει τα εν λόγω ελεγκτικά έργα κατά τρόπο ώστε αυτά να αποφέρουν τον μέγιστο αντίκτυπο, λαμβανομένων υπόψη των κινδύνων για τις επιδόσεις ή για τη συμμόρφωση, του επιπέδου των σχετικών εσόδων ή δαπανών, των επικείμενων εξελίξεων και του πολιτικού και δημόσιου συμφέροντος.

Ο εν προκειμένω έλεγχος επιδόσεων διενεργήθηκε από το Τμήμα Ελέγχου IV (Ρύθμιση των αγορών και ανταγωνιστική οικονομία), του οποίου προεδρεύει ο Mihails Kozlovs, Μέλος του ΕΕΣ. Επικεφαλής του ελέγχου ήταν ο Mihails Kozlovs, Μέλος του ΕΕΣ, συνεπικουρούμενος από τους Edite Dzalbe, προϊσταμένη του ιδιαίτερου γραφείου του, Laura Graudina, σύμβουλο στο ιδιαίτερο γραφείο του, Marion Colonerus, διοικητικό στέλεχος, Shane Enright, υπεύθυνο έργου, Joerg Genner, Mirko Gottmann, Helmut Kern, Anna Ludwikowska, Ιωάννη Στέρπη, Nadiya Sultan και Γιώργο Τσίκκο, ελεγκτές και ελέγκτριες.

Από αριστερά: Marion Colonerus, Ιωάννης Στέρπης, Anna Ludwikowska, Shane Enright, Mihails Kozlovs, Joerg Genner, Mirko Gottmann, Helmut Kern, Laura Graudina, Γιώργος Τσίκκος.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2023

Η πολιτική για την περαιτέρω χρήση εγγράφων του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΕΕΣ) ορίζεται στην [απόφαση αριθ. 6-2019 του ΕΕΣ](#) για την πολιτική ανοικτών δεδομένων και την περαιτέρω χρήση εγγράφων.

Με εξαίρεση τις περιπτώσεις όπου ορίζεται διαφορετικά (π.χ. σε χωριστές ανακοινώσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας), το περιεχόμενο του ΕΕΣ που ανήκει στην ΕΕ παραχωρείται βάσει της άδειας [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Ισχύει, επομένως, ως γενικός κανόνας ότι η περαιτέρω χρήση επιτρέπεται υπό τον όρο ότι αναφέρεται η πηγή και επισημαίνονται οι αλλαγές. Κατά την περαιτέρω χρήση απαγορεύεται η διαστρέβλωση του αρχικού νοήματος ή μηνύματος των εγγράφων. Το ΕΕΣ δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε συνέπεια προερχόμενη από την περαιτέρω χρήση εγγράφων.

Εάν συγκεκριμένο περιεχόμενο αναφέρεται σε ταυτοποιήσιμα φυσικά πρόσωπα, π.χ. φωτογραφίες υπαλλήλων του ΕΕΣ, ή περιλαμβάνει έργα τρίτων, απαιτείται πρόσθετη έγκριση.

Όταν παραχωρείται η έγκριση, αυτή ακυρώνει και αντικαθιστά την ανωτέρω γενική έγκριση και αναφέρει σαφώς τυχόν περιορισμούς στη χρήση.

Για τη χρήση ή την αναπαραγωγή περιεχομένου που δεν ανήκει στην ΕΕ, μπορεί να χρειάζεται να ζητήσετε άδεια απευθείας από τους κατόχους των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

— Γράφημα 7 – Εικονίδια: τα στοιχεία αυτά σχεδιάστηκαν με τη χρήση πόρων της <https://flaticon.com>. © Freepik Company S.L. Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος.

Το λογισμικό ή τα έγγραφα που καλύπτονται από δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, όπως τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τα εμπορικά σήματα, τα καταχωρισμένα σχέδια, οι λογότυποι και οι επωνυμίες/ονομασίες, εξαιρούνται από την πολιτική του ΕΕΣ για την περαιτέρω χρήση.

Το σύνολο των ιστότοπων των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης εντός του ονόματος χώρου «europa.eu» παρέχει συνδέσμους προς ιστότοπους τρίτων. Δεδομένου ότι το ΕΕΣ δεν έχει έλεγχο επ' αυτών, σας συνιστούμε να εξετάζετε τις πολιτικές τους για την προστασία του ιδιωτικού απορρήτου και της πνευματικής ιδιοκτησίας.

Χρήση του λογότυπου του ΕΕΣ

Δεν επιτρέπεται η χρήση του λογότυπου του ΕΕΣ χωρίς την προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του οργάνου.

PDF	ISBN 978-92-847-9964-0	1977-5660	doi:10.2865/66048	QJ-AB-23-012-EL-N
HTML	ISBN 978-92-847-9956-5	1977-5660	doi:10.2865/69549	QJ-AB-23-012-EL-Q

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) εποπτεύει τις μεγάλες τράπεζες στην τραπεζική ένωση, αξιολογώντας τους κινδύνους που τις απειλούν στο πλαίσιο της προληπτικής εποπτείας. Σε αυτούς περιλαμβάνεται ο πιστωτικός κίνδυνος, ο οποίος εκδηλώνεται όταν τα δάνεια καθίστανται μη εξυπηρετούμενα και απειλούν τη βιωσιμότητα των τραπεζών και ενίοτε ολόκληρου του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Διαπιστώσαμε ότι, ενώ η ΕΚΤ έχει εντείνει τις προσπάθειές της, πρέπει να καταβληθούν ακόμη περισσότερες, ώστε αυτή να αποκομίσει μεγαλύτερη βεβαιότητα ότι οι τράπεζες φέρουν εις πέρας με αποτελεσματικότητα τη διαχείριση και κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου. Η νέα μεθοδολογία της για τον καθορισμό πρόσθετων κεφαλαιακών απαιτήσεων (πυλώνας 2) δεν διασφαλίζει την πλήρη κάλυψη των επιμέρους κινδύνων και έχει εφαρμοστεί με ασυνεπή τρόπο: στις υψηλότερου κινδύνου τράπεζες δεν επιβάλλονταν αναλογικά υψηλότερες κεφαλαιακές απαιτήσεις. Η ΕΚΤ δεν χρησιμοποίησε με αποτελεσματικό τρόπο τα εργαλεία και τις εποπτικές εξουσίες που έχει στη διάθεσή της, προκειμένου να διασφαλίζει την κατάλληλη κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου των τραπεζών.

Συνιστούμε την ενίσχυση των αξιολογήσεων κινδύνου, τον εξορθολογισμό της διαδικασίας εποπτικού ελέγχου και αξιολόγησης και την εφαρμογή καλύτερων εποπτικών μέτρων για την αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων.

Ειδική έκθεση του ΕΕΣ υποβαλλόμενη δυνάμει του άρθρου 287, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Υπηρεσία Εκδόσεων
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

Τηλ. +352 4398-1

Πληροφορίες: eca.europa.eu/el/Pages/ContactForm.aspx
Ιστότοπος: eca.europa.eu
Twitter: @EUAuditors